

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2022/23:14

Fredagen den 2 december

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor

Finansminister Elisabeth Svantesson

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 8 november 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 6 december 2022

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon, statsrådet med medarbetare, denna härliga fredagsmorgon och händelserika dag!

Vi börjar med finansminister Elisabeth Svantesson inför mötet i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 6 december 2022.

Inledningsvis har vi en åtterrappport från mötet i rådet den 8 november. Finns det något att tillägga utöver det skriftliga?

Anf. 2 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

God morgon! Stort tack för att vi får komma hit!

Jag tänkte börja med en kort åtterrappport och redan nu flagga för att jag i nästa ärende ska försöka ge en hel bild över hur situationen är i flera av de ärenden som ska komma på Ekofin. >>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Jag vill också tacka nämnden för att ni var så flexibla sist och kunde samråda med oss från Bryssel på morgonen innan mötet. Som statssekreterare Johanna Lybeck Lilja berättade ville ordförandeskapet att medlemsstaterna principiellt skulle ställa sig bakom det kommande förslaget om det makrofinansiella stödet till Ukraina under 2023. Alla medlemsstater utom Ungern kunde göra det på mötet.

För övrigt antog rådet en allmän riktlinje om förslaget vad gäller förändringar av EU:s kapitaltäckningsregelverk. Däremot vad gäller Euroinjettdirektivet, som jag var här och talade om innan förra mötet, var det flera medlemsstater som inte kunde stödja förslaget. Där blev det inget beslut.

På det här mötet fick rådet också en del information bland annat om RRF:en, om EFB:s årsrapport för 2022 och om IMF:s årsmöten och G20-möte som var i oktober. Dessutom godkändes slutsatser om EU-statistik.

Det var allt från det mötet, men jag ska bara kort också passa på att informera om att ett eurogruppsmöte i inkluderande format kommer att

äga rum i marginalen under det kommande Ekofinmötet. Där väntas en bred diskussion om det ekonomiska läget i allmänhet.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi går in på dagens huvuduppgifter, dagordningspunkt 3, rådets genomförandebeslut om åtgärder för att skydda unionsbudgeten mot överträdelser av rättsstatens principer i Ungern.

Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Jag tänkte börja med att beskriva lite grann vad som händer. Det är ju fyra stora ärenden som delvis är skilda från varandra men som ändå hänger ihop just nu på Ekofin.

Läget förändras ganska ordentligt varje timme. Två av punkterna är nu diskussionspunkter, och två kommer att vara beslutspunkter – som det ser ut nu. Nu är det fredag, och det kan hinna hända mycket. Men så ser läget ut nu.

De fyra frågorna handlar om villkorlighetsförordningen, där kommissionen vill frysa stöd eftersom Ungern inte har gjort det man ska göra och inte uppfyller alla kriterier.

Det andra handlar om återhämtningsplanen som Ungern har skickat in, som objektivt sett är rätt bra och som kommissionen också tycker är bra. Där vill man egentligen att rådet ska besluta, men det blir en diskussionspunkt.

Den tredje punkten handlar om pengarna till Ukraina. De två första besluten kräver kvalificerad majoritet, och sedan kommer vi till två punkter där det krävs enhällighet. Ukrainapengarna är en sådan fråga. Det är tre lagstiftningsdelar, och en av dem kräver enhällighet.

Så har vi en till fråga om pelare 2, och då kan man fråga sig vad den har med någonting att göra. Jo, pelare 2 är skatter. Där krävs enhällighet, och där finns det också en risk att Ungern blockerar. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Men saken är den att om de här första delarna inte godkänns så kommer man inte att få pengar. Det måste godkännas innan årets slut, och det finns olika datum för detta. Vi vet alla i det här rummet att vi vill att pengarna till Ukraina ska komma så fort som möjligt, så de spelar detta mot varandra lite grann hittills och kommer att fortsätta att göra det under de närmaste dagarna.

Vad exakt som händer på tisdag – om det blir fyra beslutspunkter eller om det blir fyra diskussionspunkter och man inte kan besluta något – är väldigt öppet just nu. Jag vill bara att ni ska veta hur diskussionen ser ut.

Jag tänker att vi går igenom varje fråga för sig, även om det nu är en diskussion, så att vi kan säga någonting om varje enskild fråga och självklart ha frågor på allt. Är det någonting som jag har missat i det allmänna?

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Får jag bara bryta in. Det är som sagt ett svårt förhandlingsläge. Nu ger alltså finansministern den samlade bedömningen. Sedan får vi ta en kort sammanfattning på varje punkt så att det blir formellt korrekt. Men i och med att det är en helhet som består av flera delar så tar vi helheten nu och delarna sedan.

Anf. 6 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Det där var liksom en övergripande sammanfattning.

När det gäller villkorlighetsmekanismen är det, som jag sa, tillsammans med Ungerns återhämtningsplan frågor där Ungern ju riskerar att drabbas ekonomiskt om de får beslut emot sig. Det handlar om ganska mycket pengar, minst sagt.

Det var i april i år som mekanismen mot Ungern aktiverades eftersom kommissionen då bedömde att det fanns brister i rättsstatsprinciperna. Kommissionen menade då också att de här bristerna direkt påverkar en sund ekonomisk förvaltning av EU:s budget och skyddet av unionens ekonomiska intressen.

Den 18 september gick kommissionen vidare och föreslog det här genomförandebeslutet riktat mot Ungern. Det innebär bland annat att vissa medel skulle hållas inne från sammanhållningspolitiken om man inte vidtog ett antal korrigerande åtgärder senast den 19 november.

Det som hände i onsdag var att kommissionen meddelade att man inte ansåg att Ungern hade genomfört flera av dessa korrigerande åtgärder i tillräcklig grad. Man menade dessutom att det fortfarande förekommer brister i rättsstatens principer i Ungern som utgör ett hot mot EU-budgeten.

Vid mötet i nästa vecka kommer allt det här att diskuteras. Det kommer inte att bli ett beslut. Som jag sa är den här situationen otroligt komplicerad, och hela processen är under stor tidspress.

Det kan vara så att det finns en önskan från vissa medlemsstater att revidera kommissionens förslag till genomförandebeslut. Den här osäkerheten kommer antagligen att visa sig i diskussionen under mötet på tisdag – om det nu blir en diskussion och inte ett beslut.

Regeringen är angelägen om att villkorlighetsförordningen appliceras på ett korrekt, ändamålsenligt och effektivt sätt. Vi stöder att kommissionen har aktiverat mekanismen, eftersom kommissionen sett hot om budgeten i och med bristerna avseende rättsstatens principer som bedöms finnas i Ungern. Därför instämmer regeringen helt enkelt med kommissionens analys av läget. Regeringen tycker också att det är oroväckande att Ungern inte har genomfört de korrigerande åtgärder som man lovat på ett fullgott sätt.

I och med att kommissionen i sin analys slår fast att Ungerns tills nu genomförda korrigerande åtgärder inte är tillräckliga för att undanröja hotet mot budgeten och skyddet av unionens ekonomiska intressen anser regeringen att åtgärderna bör införas mot Ungern.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

I våra handlingar från i går kväll är det här en beslutspunkt. Nu kan det förvandlas till en diskussionspunkt, och det beror på att man inte vet vad som kommer att gälla?

Anf. 8 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Just nu är beskedet att det här är en diskussionspunkt. Det kom sent i går.

Anf. 9 Departementsrådet ANNA WIDENFALK:

Det senaste vi hörde, efter Coreper i går kväll, var att man inte ser det här som en beslutspunkt nu utan exchange of views, alltså en diskussions-

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Då blir frågan här att fundera på typen av mandat.

Just nu, som läget ligger exakt i denna stund kl. 09.10 på fredagen, så är det en diskussionspunkt. Fram till på tisdag kan det dock bli en beslutspunkt, vilket innebär att det i så fall föreligger skäl för EU-nämnden att ha ett extra sammanträde för att i så fall ge mandat för ett eventuellt beslutsärende.

Med det sagt kan väl alla fundera på det så ger jag ordet fritt i själva sakfrågan.

Anf. 11 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack, statsrådet, för informationen inför den här diskussionen eller om det blir beslut!

Regeringssidan får väl tänka på det, men jag vill också understryka att om det här är rörlig materia så finns det ju all anledning för EU-nämnden att vara beredd på att kunna mötas i nästa vecka, på tisdag morgon eller så.

Först vill jag säga att jag tycker att den svenska ståndpunkten är tydlig på så sätt att man stöttar kommissionens förslag. Sveriges syn på detta är alltså att Ungern ännu inte har ordning och reda på rättsstatens principer, och därför ska inte heller några pengar betalas ut.

Det tycker jag är viktigt att Sverige håller fast vid. Sverige är ju nettobetalare. Vi står för budgetrestriktivitet, och vi står för ordning och reda på våra pengar. Bara av den anledningen är det viktigt att inte några pengar betalas ut om man inte faktiskt kan säkerställa att pengarna går till rätt saker.

Dessutom har Sverige en tradition av att driva värderingsfrågorna. Det är inte minst svensk förtjänst att det faktiskt finns den här möjligheten att hålla inne pengar om medlemsstater inte uppfyller rättsstatens principer. Det gäller egentligen generellt, om man nu ska lägga en generell synpunkt på hela paketet här, att det är oerhört viktigt att Sverige håller i och inte ger efter för Ungerns auktoritära påtryckningar i det här spelet.

Dessutom tycker jag att allt tyder på att det inte bara handlar om att Ungern ska kunna säga att man har antagit en lagstiftning och genomfört reformen. Jag menar ju att man måste säkerställa att det här har implementerats och faktiskt fungerar. Det kan inte vara så att man knackar på en byrå och det inte finns någon där.

Det är väl min fråga till regeringen här: Hur tillser man att åtgärderna faktiskt genomförs och säkerställer att de implementeras? Hur ser den kontrollen ut? Detta tycker jag behöver vara på plats innan pengarna ska betalas ut.

Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Jag tackar Matilda Ernkran för detta. Vi delar verkligen denna bild. Här har Sveriges riksdag varit enig under en lång tid, vilket är väldigt bra, om att dessa åtgärder helt enkelt måste genomföras med 17 korrigeringar och att kommissionens bedömning är klok.

Man ska skilja på dessa när vi kommer till ett annat ärende. Ni bestämmer mandatet; det har jag inte med att göra. Här gäller det

villkorlighetsförordningen. Det handlar om sammanhållningspolitiken och pengarna där. Det andra handlar om återhämtningsplanen som kommer in sedan.

Jag tolkar nämnden som att det är otroligt viktigt för Sverige att stå fast vid villkorlighetsförordningen. Det kommer att göra att detta verkligen sker och att det följs upp. Och hur följs det upp? Det är kommissionen som gör det.

Om det är ett mandat eller inte får ordföranden bestämma. Det kommer till slut att vara många olika delar. Om det blir beslutspunkter på tisdag kommer vi naturligtvis att behöva återkomma. Som jag sa handlar det om fyra olika beslut som hänger väldigt mycket ihop.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Som sagt är det just nu en diskussionspunkt. Men det är precis som finansministern säger att alla dessa ärenden är sammanloggade med varandra.

Anf. 14 MATILDA ERNKRANS (S):

Återigen: Med den information som vi har nu, och utan att veta om det är en beslutspunkt eller en diskussionspunkt, är det viktigt att nämnden i så fall får återkomma på tisdag. Men utifrån den information som vi har just nu vill jag ändå understryka – även om statsrådet säger att de hänger ihop, vilket vi förstår – från Socialdemokraterna att man inte ska ge efter för Ungerns spel här utan upprätthålla rättsstatens principer och faktiskt se till att använda denna mekanism. Detta tycker vi gäller helheten. Men det är utifrån den information som vi har nu.

Jag tackar för svaret om att det är kommissionen som följer upp. Men för att jag ska förstå gången: Den dag som kommissionen tycker att det är dags att lätta på pengapåsen, kommer detta då att komma tillbaka som ett beslut till Ekofin?

Anf. 15 JAN ERICSON (M):

Jag ska inte göra något inlägg i själva sakfrågan. Eftersom vi inte vet om det är en beslutspunkt eller en diskussionspunkt, kan vi då inte i stället göra tvärtom och utgå från att det är en beslutspunkt och att nämnden hanterar den som en beslutspunkt? Om det inte blir en beslutspunkt blir det en diskussionspunkt. Då skulle vi spara in ett extra möte, och vi skulle förenkla hanteringen för alla inblandade.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Det är ett väldigt praktiskt förslag. Men det som är problemet är att det kan tillkomma väsentlig information som förändrar det. Om man utgår från att det är en diskussionspunkt då behandlar vi det som en diskussionspunkt här. Går det över till att bli en beslutspunkt då får man faktiskt vara så god att ta ett EU-nämndsmöte, om än ett extra. Och det kommer att bli digitalt för alla utom den som sitter som ordförande.

Anf. 17 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag är benägen att hålla med Jan Ericson om att vi ska behandla det som en beslutspunkt i dag. Vi har gjort så tidigare under

diskussionspunkter, alltså att nämnden behandlar något som en beslutspunkt just för att man inte ska behöva komma tillbaka. Men självklart är det så att om vi nu skulle fatta beslut som om det vore en beslutspunkt tänker jag att det inte påverkar finansministern när hon företräder Sverige på Ekofin, eftersom det är exakt samma ställningstagande som finansministern måste göra vid en diskussionspunkt.

Att det skulle tillkomma fler uppgifter eller finnas andra aspekter som gör att man kan komma till ett annat beslut – att vi från Sverige tycker att vi inte behöver göra detta utan att Ungern kan få sina pengar – har jag väldigt svårt att tänka mig. Men om det skulle uppkomma omständigheter som gör att vi behöver ta ett nytt beslut får nämnden kallas in. Men i övrigt tycker jag att vi behandlar det som en beslutspunkt här och nu.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Ja, det kan man fundera på. Min magkänsla är att det kan vara väldigt rörligt fram till på tisdag. Därför tror jag ändå att det får vara en diskussionspunkt nu och att vi har beredskap för att det kan bli en beslutspunkt på tisdag. Men det får flera dygns förhandlingar avgöra.

Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

För att jag ska veta vilket mandat jag har tänker jag att jag fortfarande kommer att stötta kommissionens förslag i diskussionen. Jag uppfattar att det är otroligt viktigt. Vare sig det är ett beslut eller en diskussion stöttar vi kommissionens hårda påtryckningar på Ungern i fråga om detta. Där uppfattar jag att vi står enade.

(ORDFÖRANDEN: Exakt så uppfattar jag det också.)

Det är alltså ett ja till att framföra denna ståndpunkt, om jag uppfattar mandatet rätt.

Jag lämnar över frågan om processen vid utbetalningar till Johanna Lybeck Lilja.

Anf. 20 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Detta är inte fråga om utbetalningar utan om att hålla inne pengar från sammanhållningsmedel.

Vi fick en fråga om detta kan komma tillbaka. Ett beslut måste fattas av rådet senast den 19 december, annars faller hela villkorlighetsförordningen och pengarna betalas alltså ut från sammanhållningsmedlen. Därför måste Ekofin fatta ett beslut antingen på sitt sista ordinarie möte på tisdag eller på ett extrainsatt möte som i dagsläget är oklart, som ni förstår.

Anf. 21 MATILDA ERNKRANS (S):

Om jag hade haft möjlighet att vara ledamot i finansutskottet hade jag säkert formulerat mig rätt. Men så fungerar alltså villkorlighetsförordningen. Jag tackar därför för det.

Jag vill bara vara tydlig. Statsrådet säger att mandatet här är att stötta kommissionen. Jo, så är det. Det är det som står i ståndpunkten. Men det

är också därför som jag tycker att det är viktigt att EU-nämnden, om det är någonting som ändras, får möjlighet att se det. Kommissionens förslag kan väl också ändras under tiden? Jag vill därför återigen understryka vikten av att stå upp för rättsstatens principer.

Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Det är så vi har uppfattat det. Vi är eniga.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Exakt så är det. Det mandat som finansministern får är att stötta kommissionen i deras nuvarande inriktning. Sedan kan det, som sagt, möjligtvis förändras. Då går det över från att vara en diskussion till ett beslut.

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning om stöd till kommissionens inriktning på denna punkt med beaktande av rättsstatens principer.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Den ekonomiska återhämtningen i Europa – 4 a Genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens och 4 b, Rådets genomförandebeslut inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 24 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Jag ska säga någonting kortfattat om 4 a som handlar om att rådet i vanlig ordning får en uppdatering om genomförandet av RRF:en med möjlighet till en diskussion. Jag kan kortfattat nämna att de reguljära utbetalningarna från denna facilitet har fortsatt att vänta. Samtidigt pågår en trilog, ett trepartssamtal, om genomförandet av REPowerEU via RRF. Där får vi se om tjeckerna hinner klart före årsskiftet enligt den plan som de har satt upp.

Den andra delen, 4 b, är ett frågekomplex som hänger ihop med det som vi alldeles nyss pratade om. Här väntas en diskussion om Ungerns återhämtningsplan.

Kommissionen meddelade i onsdags att man bedömer att Ungern lever upp till förordningens krav. Och man hade tänkt föreslå rådet att godkänna genomförandebeslutet och planen. Nu blir detta en diskussion och inte ett beslut. Men det är deras förslag.

Ungern ansöker om 5,8 miljarder euro i bidrag. Det motsvarar knappt 4 procent av landets bnp 2019.

Diskussionerna som har varit mellan Ungern och kommissionen om planen har pågått sedan maj förra året. Parallellt har man också haft diskussioner mellan Ungern och kommissionen vad gäller rättsstatens principer, som vi var inne på.

Den plan som nu presenteras innehåller de åtgärder som kommissionen har uppmanat Ungern att genomföra inom ramen för villkorlighetsmekanismen. Den innehåller även andra viktiga reformer som berör rättsväsendets oberoende samt åtgärder som syftar till att öka kontrollen över RRF-medlen.

Alla dessa reformer är alltså knutna till 27 olika delmål – milestones, som man brukar prata om – som Ungern måste genomföra innan den första utbetalningen kan ske. Och det är viktigt att poängtera att ett godkännande av planen längre fram, om det nu görs, inte kommer att innebära någon

garanti för att utbetalningar kommer att ske. När man väl fattar beslut någon gång framöver – om det görs – fattar man beslut om planen och inte om själva utbetalningarna. Ansökan om utbetalningar får sedan göras. Jag vill bara göra det klart.

Sammantaget välkomnar regeringen att Ungern har förbundit sig att genomföra ett antal delmål, bland annat att bekämpa utbredd korruption i landet och minska det politiska inflytandet över rättsväsendet. Regeringen ser det som en början och inte slutet av en process med den ungerska regeringen. Och det tål att upprepas att ett godkännande av planen inte innebär några utbetalningar, utan vi kommer vid granskningen av utbetalningsförfrågningarna att bevaka att Ungern verkligen har vidtagit de åtgärder som de har åtagit sig.

Med detta sagt instämmer regeringen i kommissionens bedömning av Ungerns återhämtningsplan, om de uppfyller de kriterier som finns i förordningen för denna facilitet.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Det var ett bra påpekande av finansministern att det var en orientering om både dagordningspunkt 4 a och 4 b, och båda är diskussionspunkter.

Anf. 26 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Herr ordförande! Jag tackar finansministern för föredragningen.

Under dagordningspunkt 4 a vill jag veta vilka diskussioner som förs när det gäller Polen och hur Polens ansökan ligger till.

När det gäller Ungerns plan är jag av den uppfattningen att den svenska ståndpunkten ska vara att vi säger nej till den, inte för att den är dålig utan för att vi vill invänta de reformer som Ungern behöver genomföra. Jag är fullt medveten om att man menar att man säger ja till planen men inte betalar ut pengarna förrän Ungern har vidtagit sina åtgärder.

Vi föreslog att Sverige skulle säga nej till Polens plan. Jag tycker därför att man ska säga nej även till Ungerns plan. Vi tror att det är ett bättre påtryckningsmedel på Ungern. Men man måste naturligtvis vara tydlig med att det inte är planen i sig som är dålig och som underkänns utan att det beror på att man vill avvakta de förändringar som man behöver se i landet.

Anf. 27 MATILDA ERNKRANS (S):

Nu är det utbetalningar som vi pratar om, eller hur? Det som jag sa om det som vi talade om tidigare gäller också här. Jag tycker att vi har ett ansvar att hålla fast vid att Ungern verkligen inte bara genom ord utan också i handling faktiskt följer rättsstatens principer.

Med den information som vi har nu, och om jag har förstått statsrådet rätt, skulle man kunna ta beslut om planen men vara väldigt tydlig med att det inte kommer att bli några utbetalningar förrän rättsstatens principer följs.

Om man måste ta beslut om planen, går det då att förtydliga på något sätt i samma beslut att det inte kommer att innebära några utbetalningar av pengar förrän man har vidtagit de åtgärder som man har åtagit sig när det gäller rättsstatens principer?

Jag vill återigen ställa frågan: Om man tar beslut om planen, fryser man då dessa pengar? Hur tas då beslut för att ”ofrysa” pengarna igen?

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Det var många intressanta frågor! Jag överlämnar med varm hand ordet till finansministern.

Anf. 29 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Toppen! När det gäller Polen vill jag höra med Ilona Szatmári Waldau vad hennes fråga var. Förlåt att jag missade den, Ilona!

(ILONA SZATMÁRI WALDAU (V): Polen var ju också med villkor ...)

Just det, och var din fråga hur det förhåller sig till detta?

(ILONA SZATMÁRI WALDAU (V): Nej, det var på dagordningspunkt 4 a! Där var det ju en redovisning av RRF:en, och där vill jag veta hur det står till med Polen.)

Då förstår jag – tack! Jag tar den andra frågan först, och sedan ska jag låta en tjänsteman svara på frågan om Polen.

Jag förstår ingången. Vad Ungern har gjort är ju att lämna in den här återhämtningsplanen, och kommissionens bedömning är att det objektivt sett är en bra plan. Det säger också tjänstemännen som har jobbat med detta. Planen i sig går därför att säga ja till.

Då kommer vi också in på Matilda Ernkrans fråga. Det här hänger ihop med flera andra delar. Det kommer alltså att bli en helhet av de fyra delarna: pengarna till Ukraina – som vi verkligen vill ska komma till – liksom den här frågan, villkorhetsförordningen och pelare 2. Vi delar kommissionens bild att planen är bra. Vi kan stå bakom den, men detta är som sagt en helhet i en förhandling.

Sedan vet ju alla följande: När man fattar beslut om en plan säger man ja till den, om man nu gör det – och sedan måste varje land, som alla länder, ansöka om pengar. Det kommer också Ungern att behöva göra. Det är en del av hur processen ser ut i EU gällande återhämtningsplanerna och betalningar. Det är en del av fundamentet.

Anf. 30 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

När det gäller Polen godkändes ju deras plan under sommaren, men de har ännu inte lämnat in någon ansökan om utbetalning. Därmed har det inte heller skett några utbetalningar. De har ett antal punkter i sin plan som handlar om just rättsstatens principer, så vi får återkomma när Polen lämnar in sin utbetalningsförfrågan.

Sedan skulle jag vilja lägga till något, om det går bra. Om Ungerns plan inte godkänns före årets slut förlorar Ungern möjligheten till 70 procent av beloppet. Det är bra att ha med i förhandlingen, som finansministern just påpekade här bredvid mig.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Jag tänkte just säga att det är en stark incitamentsstruktur.

Anf. 32 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag har bara ett par kontrollfrågor.

När det gäller beslut om planen: Betyder detta att inga länder kommer att kunna söka sina pengar om man inte tar beslut om planen? Eller pratar vi fortfarande bara om planen för Ungern? Det nickas här – okej, då fick jag svar på det. Ni säger alltså att 70 procent av pengarna per definition kommer att försvinna för Ungern om man inte tar beslut om planen före årsskiftet? Det nickas återigen, så jag förstår att det stämmer.

Jag vill nog ändå flagga lite grann. Jag förstår att kommissionen och även regeringen säger att de kriterier som gäller för planen är uppfyllda och att man kan tänka sig att ta beslut om planen. Jag tycker ändå att det finns en oro kring att man genom att ta beslut om planen liksom skickar signalen till Ungern att det är klart. Jag hissar alltså en liten röd flagg. Går det att undvika att ta beslut om planen är väl det jättebra, så att man får ta detta i ett beslut.

Om jag förstod det rätt är det sedan så här: Om man tar beslutet om planen är det fortfarande så att Ungern måste ansöka om pengar. Då är det rådet, alltså Ekofin, som så småningom tar beslut om huruvida man godkänner att pengarna ska betalas ut enligt planen – eller vem tar det beslutet?

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

För protokollets skull vill jag förtydliga att Matilda Ernkrans fick bekräftat att det bara handlar om Ungerns plan. Det blev också bekräftat att 70 procent hålls inne om man inte har godkänt den till årsskiftet.

Anf. 34 MARTIN KINNUNEN (SD):

Jag blev lite intresserad av de 70 procenten – vad händer med pengarna om de brinner inne? Kan de skyfflas ut till andra länder, eller blir man av de pengarna då?

Anf. 35 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det är EFK som tar beslut om pengar som betalas ut, och betalas pengarna inte ut fryser de bara inne. Det är som en del saker i statsbudgeten som aldrig används; det är generellt inte så att någon annan får dem, utan de fryser bara inne. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det får vi dock återkomma till – till exempel på tisdag morgon, om vi behöver ha ett till möte då.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Precis! Nu är detta nämligen en diskussionspunkt och inte en beslutspunkt. Som vi sa tidigare: Övergår det till en beslutspunkt måste EU-nämnden höras. Eftersom detta är så rörligt är det helt tydligt att vi måste ha den senaste informationen, och den kan vara väldigt rörlig fram till tisdag morgon.

Anf. 37 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag kom på en fråga som säkert hade retts ut om frågorna hade beretts i finansutskottet tidigare, men jag passar på här. Vad var det som gjorde

att vi sa nej till Polens återhämtningsplan om nu regeringen tycker att vi skulle kunna säga ja till Ungerns återhämtningsplan?

Sedan vill jag bara säga något om utbetalningen, även om detta bara är en diskussionspunkt. I och med svaret att utbetalningar av eventuellt frysta pengar, eller vad man nu kallar det, görs i någon sorts tjänstemannakonstellation lutar nog jag och vi socialdemokrater mer åt förhandlingslinjen att faktiskt säga nej även till Ungerns plan. Jag ska dock lyssna på vad statsrådet säger. Detta är som sagt en diskussionspunkt, men jag ville bara säga det.

Anf. 38 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Nu blev det flera saker på en gång. Det var Vänsterpartiet och Centerpartiet som sa nej till Polen, inte EU-nämnden och därmed inte heller regeringen. Men eftersom jag nu föreslår att vi ska säga nej till Ungern får Socialdemokraterna väldigt gärna ansluta sig till den uppfattningen.

(MATILDA ERNKRANS (S): Jag förstår – det får bli en diskussion!)

En sak som dock gör mig lite förvirrad är att vi pratar om att det är en diskussionspunkt. Men detta är det sista Ekofinmötet, och planen måste godkännas före årsskiftet. Det går ju inte ihop – någon gång måste det tas ett beslut. Innebär det att detta egentligen är en beslutspunkt, eller innebär det att Ekofin kommer att ha ett extra sammanträde för att besluta om Ungerns plan?

Anf. 39 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

När det gäller den sista frågan betyder det att vi kan räkna med ett extra Ekofinmöte om detta inte löser sig. Det är utgångspunkten om detta inte löser sig på tisdag, vilket det är stor risk att det inte gör. Så kommer det alltså att vara.

När det gäller Polen sa Sverige som sagt inte nej, utan det var ett uttalande som Sverige gjorde allmänt. Sverige röstade dock inte nej.

Vi återkommer som sagt om detta blir en beslutspunkt, men jag tänker att det finns någonting i detta med tydlighet. Ungern har gjort det som har efterfrågats, och bedömningen är att detta faktiskt är en av de bästa planerna. Jag vet inte vem som har rankat den som nummer fem, men det är en bra plan. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Regeringen gör i grunden bedömningen – med alla hängslen och livremmar gällande att detta är en förhandling – att man kan gå på kommissionens förslag i förhandlingen beroende på hur detta faller ut. Planen i sig är dock en av de bättre planerna, och eftersom kommissionen nu lyfter fram den och menar att den är bra tycker regeringen att det bör sägas. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Till exempel villkorlighetsförordningen är en helt annan sak, och man måste skilja på olika saker, tänker vi.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Om det nu blir ett extra Ekofinmöte, vilket mycket tyder på, finns det en from förhoppning om att vi ska kunna behandla det på EU-nämnds-sammanträdet fredagen den 16 december. Det är vår förhoppning.

Som det heter på modern svenska har finansministern fått några medskick från Vänsterpartiet och Socialdemokraterna, men i övrigt finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning vad gäller denna diskussionspunkt – både på a-punkten och på b-punkten.

Anf. 41 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Eftersom jag är väldigt tydlig med att Sverige bör säga nej till den ungerska planen anmäler jag en avvikande ståndpunkt i just den frågan.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Utmärkt! Tydlighet är bra. Då konstaterar jag att det finns en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet. I övrigt finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning på både a-punkten och b-punkten.

Vi går vidare på dagordningen, och då kommer vi till lagstiftningspaketet om ekonomiskt stöd till Ukraina. Det gäller 5 a, Förordningen om ändring av förordning 2020/2093 om den fleråriga budgetramen 2021–2027, 5 b, Förordning om inrättande av ett instrument för stöd till Ukraina för 2023, och 5 c, Förordning om ändring av förordning 2018/1046 vad gäller inrättandet av en diversifierad finansieringsstrategi som en allmän lånemethod. Detta är en beslutspunkt.

Anf. 43 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Efter samråd i nämnden den 8 november diskuterades detta planerade stöd på ett Ekofinmöte samma dag.

Som jag sa kort under återrapporteringen fanns det ett brett stöd för detta, och Ungern var den enda medlemsstaten som inte kunde ställa sig bakom det. Dagen efter lade kommissionen fram ett formellt förslag till lagstiftningspaket för makrofinansiering till Ukraina för 2023, och tanken är att det är detta Ekofin ska ta ställning till. Därmed ska nu också vi ta ställning till det.

Förslaget följer den struktur vi väntade oss, och det var helt i linje med det som presenterades för finansutskottet och för nämnden. Stödet utgörs av ett lån på 18 miljarder euro, vilket ska finansieras genom att kommissionen lånar upp medel på marknaden med EU-budgeten som garanti.

Jag vill passa på att göra ett förtydligande här. Det är inte ovanligt att EU lånar upp gemensamt på marknaden för att ge stöd till tredjeland. Skillnaden nu är att man gör det utan avsättningar i EU-budgeten, då det föreslagna stödet inte ryms inom det vanliga utrymmet för avsättningar till MFA-stöd. För att möjliggöra en sådan här utlåning till tredjeland måste man göra en justering av MFF-förordningen.

För att kommissionen ska kunna låna upp och låna ut dessa medel på ett mer kostnadseffektivt och flexibelt sätt föreslås också en ändring i själva budgetförordningen. Det innebär att kommissionen till exempel kan anpassa tidpunkter och löptider för enskilda transaktioner, vilket i sin tur möjliggör förmånliga villkor för Ukraina.

Regeringen har tagit fram en sedvanlig faktapromemoria som jag tror överlämnades till riksdagen i förrgår, alltså i onsdags. Vi är medvetna om

att den har lämnats in i ett sent skede inför detta sammanträde, men som ni säkert förstår har processen varit ganska komplicerad samtidigt som frågan har rört på sig snabbt.

Som jag sa sist anser regeringen att den akuta och extraordinära situationen i Ukraina motiverar exceptionella lösningar. Vi vill se en snabb process givet Ukrainas akuta finansieringsbehov. Det är samtidigt bra att EU:s likviditetsstöd till Ukraina nästa år blir mer förutsägbart och strukturerat.

Mot denna bakgrund kan regeringen stödja kommissionens förslag till lagstiftningspaket. Regeringen tycker att paketet är ändamålsenligt. Något vi tycker är särskilt viktigt är att det begränsar nyttjandet av det föreslagna makrofinansiella stödet till ett specifikt belopp, ett specifikt ändamål och en specifik tidsram.

Slutligen kan jag konstatera att likviditetsstödet också kommer att kunna användas för att reparera och återställa förstörd infrastruktur i Ukraina på kort sikt. Regeringen anser att frågan om den långsiktiga återuppbyggnaden av Ukraina är viktig och att den kommer att behöva diskuteras och adresseras inom EU framöver.

I samband med det förväntade antagandet på Ekofinmötet av stödpaketet till Ukraina väntas medlemsländerna även ställa sig bakom ett gemensamt uttalande om att täcka räntekostnaderna för lånen till Ukraina i det fall de inte kan finansieras från EU-budgeten. Vår bedömning är att detta uttalande i sig inte är juridiskt bindande, så vi kan ställa oss bakom det. I ett senare skede kommer vi dock behöva komma tillbaka till riksdagen med en proposition när det blir aktuellt, och då blir det juridiskt bindande. Det handlar alltså om räntekostnaderna.

Anf. 44 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Ordförande! Tack, finansministern, för dragningen!

Sverigedemokraterna står bakom regeringens förslag till Sveriges ståndpunkt, men det bör upprepas att det är högst olyckligt att EU återigen väljer att finansiera stöd genom gemensam upplåning utan att det finns utrymme för detta.

Sverigedemokraterna sa nej till Sveriges deltagande i finansiering av RRF:en. Denna gång gör vi ett undantag eftersom Ukrainas nöd är akut samt att den svenska kostnaden för stödet kan hanteras inom vår biståndsbudget.

Jag har några frågor till finansministern. När det gäller de 18 miljarder euro som EU kommer att låna upp på kapitalmarknaden är alla medvetna om att det finns en överhängande risk för att Ukraina inte förmår att återbetala vare sig den subventionerade räntekostnaden eller själva lånet. Nu hörde vi från finansministern att det är anpassade löptider som gäller, men det vore intressant att veta om EU ämnar låna upp hela beloppet amorteringsfritt fram till den dag då det är tänkt att Ukraina ska börja amortera, det vill säga om tio år. Om inte, hur kommer amorteringen att hanteras i gällande EU-budget?

Ukraina har under flera år och vid flera tillfällen kritiserats av EU för sin utbredda korruption samt state capture. OECD pekade på detta problem så sent som i juli i år. Korruptionen hade försvagat Ukrainas säkerhet och stabilitet innan Ryssland anföll. EU har länge bistått Ukraina med stora

ekonomiska stöd. Trots uppmaningar om hantering av korruptionen visar EU:s granskning på väldigt nedslående resultat.

I det läge som Ukraina i dag befinner sig i är det fruktansvärt viktigt att lånen hamnar där de är ämnade och inte på avvägar. Min fråga är: Hur kommer EU att säkerställa att lånen hamnar rätt och inte fel? Denna fråga lyftes upp av ett annat parti vid den förra överläggningen, och då var svaret väldigt allmänt. Jag hoppas därför att finansministern, nu när det är skarpt läge, kan visa på en plan för hur korruption ska hanteras.

Vid den tidigare överläggningen om stödet till Ukraina ställde en kollega till mig frågan om regeringens syn på att använda ryska beslagtagna medel till ekonomiskt stöd till Ukraina. Jag uppfattade att ministern inte såg detta som en möjlighet med hänsyn till internationella lagar. EU-parlamentet har sedan dess på initiativ av Sverigedemokraterna beslutat att terrorklassa Ryssland.

I förrgår gick Ursula von der Leyen ut och sa att Ryssland måste stå för kostnaderna för kriget mot Ukraina. Enligt von der Leyen har EU musklerna att verkställa detta eftersom man förfogar över såväl den ryska centralbankens tillgångar som flera oligarkers tillgångar. På kort sikt kan vi, enligt Ursula von der Leyen, använda avkastningen från de låsta tillgångarna för att hjälpa Ukraina. När sanktionerna är borta ska ryska tillgångar användas för att fullt ut återuppbygga Ukraina. Enligt von der Leyen finns det lagliga vägar för att möjliggöra detta.

Min fråga är om denna finansieringsmodell över huvud taget var uppe för diskussion vid förhandlingarna. Om inte, varför? Bedömer regeringen att von der Leyen har fel i sin syn på möjligheten att använda de ryska frysta tillgångarna, eller kan regeringen ställa sig bakom von der Leyens ståndpunkt när det gäller hur ryska tillgångar ska nyttjas?

Anf. 45 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag vill bara kort säga att regeringen naturligtvis har fullt stöd när det gäller det stöd som vi kan ge till Ukraina.

Jag vill säga något kort om uttalandet, då det är ny information om att teckna räntekostnader. Jag uppfattar att det i så fall kommer att komma tillbaka i en proposition till riksdagen.

Anf. 46 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, finansministern, för genomgången!

Jag uppfattar att vi från Sveriges sida och hela riksdagen, även när det gäller RRF:en, varit negativa till att ta upp lån. Men detta blev beslutet, även om Vänsterpartiet anmälde avvikande ståndpunkt i frågan.

Vi står helt och hållet bakom regeringens linje när det gäller själva ärendet som ska diskuteras på Ekofin, men däremot står vi inte bakom regeringens åsikt att det ska tas via biståndsbudgeten. Vid det förra sammanträdet anmälde vi avvikande ståndpunkt eftersom frågan togs upp på ett tydligt sätt runt bordet. Detta påverkar inte vår syn på själva ärendet, men jag vill ändå få det sagt när det nu nämndes i rummet att vi inte delar regeringens syn på hur det ska finansieras.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Som jag sammanfattade det förra gången fanns det fullt stöd för stödet till Ukraina, men Vänsterpartiet och Miljöpartiet anmälde avvikande

ståndpunkt när det gäller att man eventuellt skulle kunna använda biståndsmedel för att täcka förlusten av ränteuträkterna.

Anf. 48 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Jag ska försöka svara på de flesta av frågorna, och Johanna Lybeck Lilja ska svara på någon.

Vad gäller lånen till Ukraina har de villkor. Jag har samma bild att det finns problem med korruption i Ukraina. Det är väl känt, och det fanns långt före kriget. Lånen har villkor om bland annat korruption, och tanken är självfallet att detta ska följas upp och kontrolleras. Det finns alltså en sådan mekanism och sådana villkor vad gäller lånet.

När det gäller frysta tillgångar och sanktioner ska jag senare lämna över till någon av tjänstemännen eller kanske Johanna. Jag har nämligen inte hört vad Ursula von der Leyen har sagt. Det kan hända att det finns på utrikesministerns bord, men vi kan säkert få ett klokt svar här om hur resonemanget har gått mer exakt.

När det gäller Matilda Ernkrans fråga om räntan nämnde jag i går i finansutskottet att det kommer tillbaka som en proposition. Det kanske kan läggas till något om detta. Det handlar alltså om räntekostnaderna.

Jag förstår verkligen Ilonas ingång vad gäller allmän syn på upplåning. Jag tror att vi är många partier här som i grunden tycker att det är bättre att göra på ett annat sätt, men vi valde ändå att ställa oss bakom det. Det är samma sak som också Charlotte Quensel lyfte upp. I det här fallet valde regeringen och riksdagen att godta sättet att göra det på, eftersom det fanns ett stort stöd för detta i Ekofin.

Anf. 49 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Tack för många bra frågor! Vi ska se om vi kan bringa någon ordning i detta tillsammans.

Vad gäller den upplåning som kommissionen gör går man, precis som Charlotte Quensel påpekade, ut och lånar på kapitalmarknaderna. Detta gör man mot att man betalar ränta till dem man lånar av. Sedan lånar man ut vidare till Ukraina, som formellt ska betala en ränta. Den kommer i första hand att tas om hand genom EU-budgeten, och detta kommer vi att vara noga med att understryka. Det här finns med som en del i det föreslagna uttalandet. I andra hand får medlemsstaterna täcka detta, precis som vi pratade om när vi hade samråd i början av november. Dessa räntekostnader kan uppstå redan 2024.

När det handlar om amorteringsfriheten under tio år är det först därefter vi kan se om Ukraina kommer att klara av att amortera på sina lån. Det kan också bli så att amorteringsfriheten förlängs om tio år, men det vet vi inte i dagsläget. Det var den frågan, och jag tror att jag också svarade på Matilda Ernkrans fråga om räntorna och hur detta är tänkt att hanteras hela tiden.

Vad gäller Ursula von der Leyen och de frysta medlen måste vi hålla isär det hela. På Ekofin nu är det stödet till Ukraina under 2023 som man förhoppningsvis ska besluta om. Sedan vet vi att det finns en mer långsiktig fråga. Vad gäller sanktioner ligger detta inte på finansministrarnas bord, och diskussionen om återuppbyggnaden, som det snarare handlar om, är en fråga som vi får återkomma till under ordförandeskapet. Detta är vår bedömning i dag.

Anf. 50 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Ordförande! Jag frågade inte om hur räntan skulle hanteras, för det tycker jag att vi redan har fått information om. När lånet tas upp kommer EU för eller senare att behöva amortera, och min fråga var: Tas det upp amorteringsfritt i tio år tills man hoppas att Ukraina har möjlighet att amortera, eller kommer en amortering att hanteras redan från början?

Sedan uppfattade jag inget svar om regeringens inställning när det gäller att nyttja de ryska tillgångarna, med anledning av von der Leyens uttalande. Hon var väldigt specifik och tydlig i ett långt inlägg på över två minuter, där hon bombarderade och sa att det inte är något problem. Jag undrar: Har ni svängt i er syn när det gäller om det är möjligt eller inte?

Anf. 51 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

När kommissionen tar upp obligationer på marknaden betalar man helt enkelt tillbaka när lånet förfaller, eller så löser man det i förtid. Kommissionens lån har inte amorteringsfrihet, utan det är en vanlig obligation.

Vad gäller att nyttja frysta tillgångar är det regeringens grundhållning att vi är positiva till det men att det måste ske i enlighet med rättsliga principer. Den frågan är ännu inte diskuterad eller analyserad.

Anf. 52 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Det var ett bra svar om amorteringen, men om vi säger så här: Vi är alla medvetna om att Ukraina troligtvis inte kommer att kunna betala, och därför måste EU redan nu ha en plan för hur man ska återbetala. Jag säger det rakt av: Man lånar mot EU-budgeten. Blir det EU-budgeten som tar den kostnaden så att den inte hamnar på medlemsstaterna?

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Med detta sagt kanske vi kan koncentrera oss på det som kommer upp på Ekofin. Finns det möjlighet att besvara frågan?

Anf. 54 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag hoppas och tror att jag nämnde detta i samband med det förra samrådet. Om Ukraina inte kan betala tillbaka lånen, vilket vi vet först om tio år, är det i första hand EU-budgeten som tar detta. Om EU-budgeten inte kan det blir det medlemsstaterna, och då har vi sagt att om kriterierna för bistånd uppfylls ska det täckas av biståndsbudgeten, precis som i fallet med räntorna.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Med detta sagt har Vänsterpartiet och Miljöpartiet vid tidigare möten anmält avvikande ståndpunkt om att inte använda biståndsmedel.

Vi går över till dagordningspunkt 6, Direktiv om säkerställande av en global minimiskattenivå för multinationella företagsgrupper i unionen. Det är en beslutspunkt.

Anf. 56 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Den här punkten har varit uppe många gånger tidigare här i nämnden. Det handlar helt enkelt om ordförandeskapets

kompromissförslag till ett direktiv om en global minimiskatt för multinationella företag. Detta kallas också pelare 2.

Ordförandeskapet hoppas att rådet den här gången ska kunna anta direktivförslaget. Redan det franska ordförandeskapet hade förhoppningar om detta, men flera medlemsstater har tidigare varit skeptiska, bland andra vi själva. Vid det senaste mötet då förslaget diskuterades var det Ungern som inte kunde stödja ett antagande. Detta är ju något som kräver ett beslut med enhällighet.

Eftersom det var ett tag sedan detta var uppe i nämnden – även om det har varit uppe många gånger – tänkte jag säga något kort om det. Syftet är ju att implementera OECD:s modellregler inom EU. Det är vad man kallar GloBE-reglerna. Sverige har i rådsförhandlingarna varit positivt till en global minimibeskattnings och att implementeringen i EU sker genom ett direktiv.

Vi har verkat för att ett sådant system ska balansera komplexitet och effektivitet. Det ska vara förutsägbart, proportionerligt och träffsäkert utifrån syftet. Sverige har också fått gehör för dessa synpunkter, vilket är bra.

Det har inte ägt rum några förhandlingar efter rådsmötet i juni och det är samma förslag som rådet ska ta ställning till. Inför mötet i juni var Sverige redo att stödja kompromissförslaget och rådets uttalande, som i huvudsak innebär att rådet bekräftar sitt stöd för OECD:s fortsatta process med pelarna, och regeringen har samma position som nu.

Jag vill dock uppmärksamma er på en sak som nämnden tidigare fått information om. Vid mötet i juni lades det ju i ett sent skede in en artikel i förslaget, som bland annat säger att kommissionen om det är lämpligt ska lägga fram ett förslag om hur digitaliseringens utmaningar ska hanteras i det fall pelare 1 inte blir av. Pelare 1 är den andra delen av detta arbete inom OECD, som handlar om allokering av beskattningsrätt mellan olika stater.

Vi vill inte att detta ska läsas som att vi uppmuntrar kommissionen att komma med ett sådant förslag. Därför avser vi, precis som vi sa vid förra mötet i juni, att göra ett uttalande till protokollet för att förtydliga att ett ja till ett aktuellt kompromissförslag inte innebär att vi per automatik säger ja till framtida förslag som är tänkta att hantera digitaliseringens utmaningar.

Anf. 57 JACOB RISBERG (MP):

Herr ordförande! Tack, finansministern, för detta! Jag stöder Sveriges ingång i detta och tycker att det är bra att vår ståndpunkt är lite intetsäggande. Jag vill dock gärna framföra att Miljöpartiet helst hade velat se en minimiskatt på 21 procent.

Anf. 58 ORDFÖRANDE:

Är detta alltså en avvikande ståndpunkt?

Anf. 59 JACOB RISBERG (MP):

Nej, det är bara ett medskick.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går in på dagordningspunkt 7, Översyn av energiskattedirektivet. Det är en riktlinjedebatt och en diskussionspunkt.

Anf. 61 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! På mötet ska det vara en policydebatt om förslaget om ett omarbetat energiskattedirektiv. Detta direktiv reglerar medlemsstaternas beskattning av el och bränslen. Förslaget presenterades förra sommaren och är en del av Fit for 55-paketet.

Detta är dock första gången som förslaget diskuteras på politisk nivå. Syftet är att ministrarna ska ge politisk vägledning för det fortsatta arbetet.

I korthet föreslår kommissionen att skattebasen ska breddas. Det sker genom att fler bränslen ska beskattas och att möjligheterna till skattenedsättningar och undantag ska minska. Även strukturen för minimiskattenivåerna föreslås ändras.

För Sveriges del är det viktigt att Fit for 55-paketet som helhet ger oss möjlighet att uppnå klimatmålen. Det är nödvändigt att hitta en balans mellan klimatmålen, harmoniseringen på den inre marknaden och hänsynen till de olika medlemsstaternas nationella förutsättningar.

Bland sakfrågorna i direktivet kan jag nämna den skattemässiga hanteringen av biobränslen, som är en viktig fråga för oss. Vi anser att direktivet bör ge möjlighet att främja förnybara bränslen och inte hindra medlemsstater från att ha högre skatt på fossila bränslen än på förnybara. Vi anser inte heller att direktivet ska utvidgas till att omfatta fasta träbränslen för uppvärmningsändamål.

Detta med möjlighet att differentiera skattenivåer över miniminivåerna är en viktig fråga för oss. För andra medlemsstater är exempelvis beskattningen av naturgas för hushållens uppvärmning känslig, men också beskattningen av flyg- och fartygsbränslen är en svår fråga för vissa medlemsstater.

Sammanfattningsvis: Detta är en policydebatt, och det finns flera utestående frågor här. Vi förväntar oss inte ett beslut i den här frågan i närtid.

Anf. 62 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag vill framhålla den avvikande ståndpunkt som vi anmälde i skatteutskottet den 19 maj. Den innebär att meningen ”samt underlätta en överflyttning från väg och flyg till järnväg” ska in i regeringens ståndpunkt. Jag tror att det är i andra stycket eller lite längre ned på sidan. Det går att se detta i protokollet från skatteutskottet.

Anf. 63 JACOB RISBERG (MP):

Herr ordförande! Det finns ju en risk när man börjar kompromissa att man ställer sig bakom ett förslag där minimiskattenivåerna inte höjs. Det vill vi inte gärna se. Jag skulle därför vilja anmäla en avvikande ståndpunkt, nämligen att Sverige ska verka för att minimiskattenivåerna inom energiskattedirektivet höjs, i synnerhet gällande den högsta miniminivån i direktivet, vilken avser fossil energi.

Anf. 64 MATHIAS TEGNÉR (S):

Ordförande! Jag har bara en följdfråga till det statsrådet sa kopplat till balansen mellan klimat, inre marknad och nationella intressen. Det kom ju ett antal exempel som jag uppfattade var kopplade till detta. Men jag såg inte helt hur just de motstridiga intressena ser ut mellan exempelvis klimat och inre marknad. Detta får statsrådet gärna förklara, så att jag förstår ståndpunkten.

Anf. 65 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Jag hör era medskick och avvikande meningar. Här är det 27 länder som ska diskutera ett energiskattedirektiv, och olika länder har olika ingångar i detta vad gäller de tre delar som jag lyfte. Vi menar att man måste hitta en balans mellan allt detta, och klimatmålet är en väldigt viktig del för Sverige. Sedan nämnde jag några saker som är viktiga för oss, till exempel biobränslen, som är en viktig fråga ur klimatsynpunkt.

Men detta är alltså ett typexempel på en fråga där man måste ha enighet. Därför tror vi inte heller att detta kommer att kunna landa snart. Det är olika mål som står mot varandra. Men för oss är det väldigt viktigt att klimatmålen står i centrum, att vi harmoniserar den inre marknaden och att vi tar hänsyn de nationella förutsättningarna. Det var alltså inget annat än detta jag syftade på.

Anf. 66 ORDFÖRANDE:

Då konstaterar jag att det finns en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet som tidigare lagts fram i skatteutskottet och handlar om överflyttning från väg och flyg till järnväg och en annan avvikande mening från Miljöpartiet avseende minimiskattenivåer och att de bör höjas särskilt för det fossila.

I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då fortsätter vi på dagordningspunkt 8, Nya egna medel: Lägesrapport. Det är en rapport från ordförandeskapet. Det är också en diskussionspunkt.

Anf. 67 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Här ska ordförandeskapet bara ge en lägesuppdatering om de pågående förhandlingarna om förslaget till nya egna medel. Detta förslag lade kommissionen fram för snart ett år sedan. Frågan tas upp på Ekofin för att rådet har åtagit sig att fortsatt hantera nya egna medel. Den här frågan har egentligen inte substantiellt diskuterats i rådsarbetsgruppen.

Utformningen av nya egna medel är avhängig av förhandlingar om utsläppshandelssystemet och gränsjusteringsmekanismen för koldioxid. Dessa är ännu inte avslutade. Därför anser regeringen att det är för tidigt att gå in i en djupare diskussion i den här frågan, och den synen delas av de allra flesta medlemsstaterna.

Vi väntar oss ingen diskussion på det kommande mötet. Skulle det bli en bred diskussion på mötet avser regeringen att agera enligt de sedan tidigare förankrade synpunkterna. Sverige har också i rådsarbetsgruppen varit tydlig med att vi inte ser behov av nya egna medel och att existerande system fungerar väl som det är.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då är vi på dagordningspunkt 9, Aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster. Det är en information från ordförandeskapet.

Anf. 69 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Ordförandeskapet kommer i vanlig ordning att informera om hur arbetet går med aktuella lagförslag om finansiella tjänster. Jag har inget mer att säga om detta.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den informationen.

Då går vi vidare till Icke-lagstiftande verksamhet, dagordningspunkt 10, Kommissionens meddelande om översyn av den ekonomiska styrningen. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 71 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Här ska rådet ha en första diskussion om kommissionens meddelande, som kom för ett par veckor sedan. Det handlar om översyn av den ekonomiska styrningen i EU. Jag var i finansutskottet i går för att överlägga om vår ståndpunkt.

Som ni säkert känner till omfattar översynen dels stabilitets- och tillväxtpakten, dels det makroekonomiska obalansförfarandet. Hela processen drog igång i februari 2020, men sedan fick den som så mycket annat pausas under pandemin. Sedan återupptogs den igen förra hösten.

Det meddelande som kommissionen har lämnat innehåller inga lagförslag och väldigt få detaljer. Man föreslår i stället en inriktning för en möjlig reform. Ambitionen från kommissionens sida är att medlemsstaterna ska komma överens om inriktningen innan något lagförslag läggs fram.

För att sammanfatta kan man säga att den stora saken i det här meddelandet är att kommissionen föreslår att införa nya medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer för samtliga medlemsstater. De som bedöms ha höga eller medelhöga skuldållbarhetsrisker föreslås omfattas av åtaganden som ska minska riskerna.

Kommissionen vill att större fokus ska läggas på utvecklingen av offentliga utgifter och att processerna för att säkerställa genomförandet av ramverket ska stärkas. Man vill alltså ha större fokus på utvecklingen av utgifter när det gäller skuldsättning och risker.

Vad gäller det makroekonomiska obalansförfarandet, som är den andra delen i detta, menar kommissionen att detta behöver utvecklas och integreras med den finanspolitiska övervakningen i mycket högre grad. Man föreslår till exempel att förfarandet ska integreras i de medelfristiga planerna.

Regeringen välkomnar meddelandet. Det är en bra grund för fortsatt diskussion i EU. Vi understryker att paktens huvudsakliga uppgift är att främja sunda offentliga finanser. Vi menar att fokus även fortsättningsvis ska ligga på att säkerställa skuldållbarhet i EU:s medlemsstater.

Givet detta är vi öppna för att införa särskilda åtaganden för medlemsstater med höga skuldåterhållbarhetsrisker, så att reglerna leder till att skuldsättningen minskar, särskilt att den minskar över tid i särskilt utsatta länder. Regeringen är också positivt inställd till att stärka processerna för att säkerställa genomförandet av ramverket.

Sedan har vi den andra delen, om de makroekonomiska obalanserna. Där är regeringen på ett initialt plan skeptisk till att integrera detta förfarande i de medelfristiga planerna. Vår preliminära bedömning är att kommissionen flyttar fram positionerna gällande ökad styrning av medlemsländernas ekonomiska politik på ett sätt som regeringen inte anser är motiverat, helt enkelt. Men vi behöver analysera förslaget vidare för att tydligt veta vad det skulle kunna innebära i praktiken.

Anf. 72 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, finansministern, för föredragningen! Det här ärendet skulle vi kunna diskutera väldigt länge, men vi har redan dragit över tiden och andra statsråd väntar. Jag ska därför inte ta upp riktigt allt jag hade tänkt säga.

Men jag vill ändå påpeka hur viktigt det är att det ekonomisk-politiska ramverket i EU i förhållande till den nationella kompetensen inte blir för klåfingrigt. Jag menar att det kanske redan är det i många stycken.

Jag ser också ett problem med det som regeringen instämmer i när det gäller skuldsatta länder. Vi vet från den tidigare krisen att när det ställs krav på länderna att minska sina skulder får det väldigt stora konsekvenser för ländernas välfärd. Vi har också sett i till exempel Grekland att det leder till nyval på nyval. De regeringar som försöker nå de krav som ställts och betala av på lånen blir avsatta, och man väljer en ny regering som går igenom samma sak.

Det är en problematik som man ändå måste ta hänsyn till. När EU sätter upp hårda regler får det konsekvenser som inte är önskvärda för länderna. Man behöver diskutera hur man ska kunna undvika det. Därför är jag egentligen tveksam till att regeringen är så positiv till det här. Men jag kommer inte att ta någon vidare diskussion om det eller meddela avvikande ståndpunkt i dag.

Anf. 73 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Jag tackar för synpunkterna.

Redan i dag finns en ekonomisk styrning. Det man nu gör är att se över den för att på ett, som kommissionen menar, bättre sätt minska till exempel riskerna med skuldsättning, som särskilt efter pandemin har ökat ganska dramatiskt. Det är ett försök att lyfta upp och förändra den översyn som nu finns. I diskussionen i veckan vill man lyssna var alla länder står och utifrån det föra det framåt. Det är alltså ett tidigt skede. Men den ekonomiska styrningen i EU pågår hela tiden. Det här handlar om att revidera.

Jag delar Ilona Szatmári Waldaus bild när det gäller till exempel makroobalanserna. Vi menar att i grunden måste varje land ha ansvar för det själv. Men när det gäller skuldåterhållbarhetsriskerna finns det stora risker med att många länder har väldigt höga skulder. Vi får diskutera det vidare, men det här kan vara ett sätt att se till att de faktiskt kommer ned till mer normala nivåer.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Med allt detta sagt kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 11, Den europeiska planeringsterminen 2023. Det gäller den årliga översikten över hållbar tillväxt 2023, rapporten om förvarningsmekanismen 2023 och rekommendationen om den ekonomiska politiken för euroområdet. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 75 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Den här planeringsterminen är ett ramverk som EU har för den ekonomisk-politiska samordningen. Den börjar varje höst med att kommissionen publicerar sitt höstpaket.

Man presenterar på det kommande mötet flera delar av paketet som kom förra veckan. Det handlar om såväl den årliga tillväxtöversikten som förvarningsrapporten och rekommendationer för euroområdets ekonomiska politik. Vi väntar oss ingen diskussion på mötet. Men man vet aldrig. Det kan alltid bli så.

Eftersom nämnden redan har fått mycket information skriftligt tänker jag vara väldigt kortfattad.

Rapporterna och eurorekommendationen ger en ganska dystur bild av det ekonomiska läget i Europa. Osäkerheten är, som ni alla vet, stor framöver, och risken för en lågkonjunktur är hög, med makroekonomisk instabilitet som följd.

Regeringen välkomnar årets hållbara tillväxtöversikt. Vi kan på ett övergripande plan ställa oss bakom prioriteringarna som kommissionen föreslår. Likt tidigare är anser kommissionen att Sverige har en makroekonomisk utveckling som motiverar vidare granskning. De konstaterar att våra hushåll är högt skuldsatta och att bostadspriserna fortsatte att öka under 2021 och det första halvåret i år, även om de noterade att priserna sjunkit de senaste månaderna.

Förutom att vi välkomnar årets hållbara tillväxtöversikt välkomnar vi också förvarningsrapporten och noterar kommande fördjupade granskningar.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Europeiska revisionsrättens årsrapport om genomförandet av Europeiska unionens budget för budgetåret 2021. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 77 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Varje år tar Europeiska revisionsrätten fram en rapport om genomförandet av EU:s budget. Jag vet att några av representanterna var här i veckan. Några av ledamöterna här i salen kanske träffade dem.

På mötet nästa vecka kommer rapporten om genomförandet av 2021 års budget att presenteras. Här godkänner revisionsrätten EU:s räkenskaper, och man gör bedömningen att de ger en sann och rättvisande bild av EU:s finansiella ställning. Samtidigt ser man att betalningarna

innehåller för många fel. Den övergripande procentsatsen var 2,7 procent året före. För det år som nu har granskats bedömer man att den är 3 procent.

Mot den bakgrunden gör revisorerna ett uttalande med avvikande mening om kostnaderna. För första gången gör man också ett uttalande om faciliteten för återhämtning och resiliens, eftersom 2021 var det första året som den faciliteten genomfördes.

För regeringen är det viktigt att de medel som hanteras av kommissionen, övriga EU-institutioner och medlemsstaterna förvaltas på ett korrekt och effektivt sätt. Årsrapporten är ett viktigt underlag för att helt enkelt säkerställa att så sker. Vi ser också allvarligt på den kritik som har framkommit i rapporten.

I vanlig ordning kommer frågan om ansvarsfriheten att komma upp för beslut senare i mars. Då kommer vi självklart att återkomma till riksdagen angående just det.

Anf. 78 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Kommer ordförandeskapet att kunna påverka Sveriges beslut i frågan?

Anf. 79 YUSUF AYDIN (KD):

Herr ordförande! Det är en på många sätt ganska intressant rapport med många viktiga iakttagelser. Vi vill ändå uttrycka oro över ökningen av både utestående åtaganden och ansvarsförbindelserna kopplat till återhämtningsplanerna som nu har fördubblats. På samma sätt ökar högriskkostnaderna och felnivån.

Vi instämmer fullt ut i regeringens ståndpunkt om att se allvarligt på kritiken. De ökade ansvarsförbindelserna, som har fördubblats, kommer att öka ytterligare. Det finns också ett antal tillfälliga instrument, till exempel tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet, SURE. Men det finns nu tongångar i både parlamentet och vissa medlemsstater som vill omvandla detta till permanent stöd.

Vi menar att EU:s fortsatta arbete med finansiering bör ske genom prioritering, inte nya lån. Vår regering bör vara en röst för detta så att man inte gör fler åtaganden genom lån och därmed ökar framtida ansvarsförbindelser som vi vet måste hedras förr eller senare. De kan komma att snabbt leda till att medlemsstaternas avgifter eller kostnader ökar på olika sätt.

Med det vill vi uttrycka stöd för regeringens ståndpunkt.

Anf. 80 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! När det gäller Ilonas fråga om påverkan får vi återkomma till det. Det är lite tidigt att säga just nu. Men vår inställning är naturligtvis att det är problematiskt att det går åt fel håll. Vi återkommer med hur vi kommer att påverka andra i fråga om detta.

Jag tackar för både synpunkten och medskicket. Jag delar oron vad gäller prioriteringar.

Jag konstaterar också att det är första gången man granskar faciliteten för återhämtning. Det är en inte helt lätt uppgift att granska den, som är något helt annat, ett annat djur kan man väl säga. Det är kanske fel uttryck. Det är en annan typ av stöd som är svårt att granska.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 13, Övriga frågor och uppföljning av EU:s årsbudget 2022. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 82 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Den här dagordningspunkten lades till för bara någon dag sedan. Ordförandeskapet vill följa upp antagandet av EU:s årsbudget för 2023. De vill lägga till ett uttalande till protokollet.

Ett uttalande lades till redan i rådets position som antogs den 6 september. I det uttalandet bad rådet kommissionen att ta fram en rapport med förslag på åtgärder för att minska budgettrycket på rubrik 7 om EU:s offentliga förvaltning.

Det presenterades en rapport den 7 oktober, men den uppfyllde inte rådets förväntningar. Därför har ordförandeskapet föreslagit att rådet ska lägga till ett nytt uttalande till protokollet där man ber kommissionen att komma med ytterligare en rapport före den 1 juli 2023. Den ska innehålla en uppmaning även till Europaparlamentet att respektera budgetrestriktionerna inom rubrik 7.

Vi välkomnar detta. Vi, liksom många här inne, värnar om att EU har en effektiv organisation och administration. Vi välkomnar också rådets uttalande.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Tack, inte minst för slutklämmen!

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Med det tackar jag ledamöterna och finansministern med medarbetare. Det tog en och en halv timme. Jag tror dessutom att det fanns en stor begränsning i rummet. Det är många viktiga, svåra och komplicerade frågor. Det finns alltså skäl att tro att det kan komma nya EU-nämndssammanträden där enskilda delar av detta kan komma att återupptas och med lite större tidsrespekt för det. Stort tack till alla! Därmed avslutar vi punkten med finansministern.

§ 2 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor

Statsrådet Acko Ankarberg Johansson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 14 juni 2022 Återrapport från informellt ministermöte den 6–7 september 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 8–9 december 2022

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson varmt välkommen till ett något försenat EU-nämndssammanträde. Det har varit ganska bökiga finansiella frågor. Varmt välkommen! Jag tror att det är ministerns första möte i EU-nämnden.

Vi börjar med återrapporterna. Finns något att tillägga utöver det skriftliga materialet?

Anf. 85 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr ordförande! Tack så mycket! Det är trevligt att få träffa er här.

Det finns ingenting att tillägga utöver det skriftliga material som har sänts. Jag är förstås beredd att svara på frågor.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Alldeles utmärkt! Ingen har begärt ordet, och vi kan lämna den punkten.

Jag vill upplysa nämndens ledamöter om att vi nu kommer att sicksacka i våra handlingar. Vi ska gå in på dagordningspunkt 15, Rådets rekommendation om stärkt förebyggande genom tidig upptäckt: en ny EU-strategi för cancerscreening som ersätter rådets rekommendation 2003/878/EG. Det är en beslutspunkt.

Anf. 87 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr ordförande! Vid mötet den 9 december väntas rådet anta kommissionens förslag om en uppdaterad rådsrekommendation om cancerscreening. Den 20 september 2022 presenterade kommissionen sitt förslag om att ersätta nu gällande rekommendation om cancerscreening med en uppdaterad rekommendation.

Det nya förslaget är likt rekommendationen från 2003 icke bindande. Uppdateringen är ett initiativ inom ramen för Europas plan mot cancer. Den nuvarande rådsrekommendationen antogs 2003 och bedöms behöva ersättas av en uppdaterad rekommendation för att ta hänsyn till den kunskapsutveckling som skett vad gäller effektiv cancerscreening sedan dess.

Den huvudsakliga skillnaden mellan den föreslagna uppdateringen och rekommendationen från 2003 är att screening föreslås övervägas för fler cancerformen. I rekommendationen från 2003 inkluderas bröstcancer, livmodercancer och kolorektalcancer. I den nu uppdaterade

rekommendationen inkluderar även lungcancer och prostatacancer samt för vissa länder magcancer.

Rekommendationen har även som mål att beakta den senaste vetenskapliga kunskapen och innovativa tekniken och att nya program för cancerscreening baserade på minimalt invasiva metoder ska övervägas att införas.

Sverige ligger i dag bra till i förhållande till rekommendationens innehåll. Screeningprogram finns sedan tidigare implementerat för både bröstcancer och livmoderhalscancer. Sedan i år har samtliga regioner påbörjat implementeringen av screening för kolorektalcancer, och organiserad testning för prostatacancer pågår i flera regioner.

Under förhandlingarna har Sverige fått bra genomslag för sina ståndpunkter. Sverige har i likhet med flera andra medlemsländer gjort inspel som avser att förtydliga att övervägande om införande av nya screeningprogram ska utgå från den nationella kontexten. Detta har lett till flera förtydliganden av denna aspekt. Sverige har också fått igenom justeringar som syftar till att tydliggöra vikten av tillgänglighet i screeningprogrammen och vikten av att jämlikhetsaspekten beaktas.

Regeringen välkomnar att kommissionen presenterat en uppdatering av rådsrekommendationen från 2003 som tar hänsyn till den kunskapsutveckling som skett under de senaste åren. Regeringen välkomnar de höga ambitionerna i den föreslagna rådsrekommendationen. Regeringen anser att det finns ett värde i högt satta mål. En viktig utgångspunkt är medlemsstaternas nationella kontext och behov.

Regeringen ställer sig bakom att rådsrekommendationen framhåller vikten av en populationsbaserad, strukturerad och tillgänglig screening och att jämlikhetsperspektivet beaktas. Det anses vidare viktigt att rådsrekommendationen framhåller vikten av evidensbaserade screeningprogram.

En utgångspunkt i regeringens arbete är att kompetensfördelningen på hälsoområdet ska respekteras och att arbetet har ett europeiskt mervärde.

Regeringen föreslår att Sverige ställer sig bakom antagandet av rådsrekommendationen.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar för föredragningen och konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 18, Förordning om kvalitets- och säkerhetsstandarder för ämnen av mänskligt ursprung avsedda för användning på människor och om upphävande av direktiven 2002/98/EG och 2004/23/EG. Det är en informationspunkt.

Anf. 89 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr ordförande! Vid mötet den 9 december planerar det tjeckiska ordförandeskapet att presentera en lägesrapport om förslaget till förordning om kvalitets- och säkerhetsstandarder för ämnen av mänskligt ursprung avsedda för användning på människor. Vi brukar kalla det humanmaterialförordningen.

Den 24 juli 2022 presenterade kommissionen ett förslag till den nya så kallade humanmaterialförordningen, och förordningen ska ersätta de två

nu gällande direktiven om blodsäkerhet och om kvalitets- och säkerhetsstandarder för vävnader och celler.

Enligt kommissionen är förordningens huvudsakliga syfte att säkerställa en hög hälsoskyddsnivå för människor i EU och se till att de har tillgång till blod, vävnad och celler som är både säkra och håller hög kvalitet.

Under det tjeckiska ordförandeskapet har den första artikelgenomgången påbörjats. Förslaget har behandlats vid tre rådsarbetsgruppsmöten och ett informellt möte. Ett ytterligare arbetsgruppsmöte i mitten av december återstår. Vid mötet har bland annat kommissionen presenterat förslaget och konsekvensanalysen. Medlemsstaterna har getts möjlighet att ge inledande synpunkter och ställa frågor. Bland de frågor som har diskuterats så här långt har de flesta varit av teknisk natur.

Vi ser fram emot att arbeta vidare med förslaget under vårt ordförandeskap, och arbetet väntas därefter tas vid av Spanien.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till informationspunkterna 19 a, b, e och f om genomförande av förordningen om medicintekniska produkter, översyn av läkemedelslagstiftningen, rapport om beredskap på hälsoområdet och ordförandeskapets konferenser.

Anf. 91 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr ordförande! Det blir lite krångligt nu när vi har delat upp ansvaret inom departementet. Jag ber om ursäkt för det, och vi ska försöka underlätta så mycket som möjligt för er framöver.

Under dessa övriga frågor avser det tjeckiska ordförandeskapet och kommissionen att informera om ett flertal frågor och processer.

Låt mig säga något om 19 a, men ni har förstås möjlighet att ställa frågor om de övriga punkterna också.

Punkt 19 a handlar om genomförandet av EU-förordningen om medicintekniska produkter, vilket vi brukar kalla MDR. Det här var uppe för information vid Epscomötet i juni. Vid mötet nu i december förväntas information från kommissionen gällande läget att fullt ut tillämpa MDR komma, och MDR är en av de två nya förordningarna för medicintekniska produkter som antagits. Den andra är IVDR, som reglerar in vitro-diagnostiska produkter och som också är under implementering.

På grund av pandemin sköts datumet för när MDR skulle börja tillämpas fram ett år till den 26 maj 2021, och flera nya övergångsbestämmelser infördes i samband med att IVDR började tillämpas den 26 maj 2022.

På dagordningen är det en informationspunkt, och kommissionen kommer att ge en detaljerad redogörelse för läget.

Kommissionen och medlemsstaternas myndigheter har sedan Epsco i juni utarbetat en plan för genomförandet av förordningen, och det handlar framför allt om ökad tillgång till anmälda organ. Vi förväntar oss information om vilka ändringar som kommissionen tänker föreslå under rådsmötet, och det är inte osannolikt att kommissionen föreslår en

övergångsperiod som förlängs för införandet av MDR. Det är troligt att några medlemsstater kommer att göra sådana inlägg under mötet.

Som inkommande ordförandeland förväntas Sverige kommentera detta och informera rådet om hur man avser att ta frågan vidare.

Regeringen avser att vid behov framföra stöd till kommissionen att följa upp implementeringen av MDR och IVDR och att vi som inkommande ordförande är redo att stödja och bistå vid ytterligare åtgärder om kommissionen föreslår det med stöd från medlemsstaterna.

Anf. 92 MATILDA ERNKRANS (S):

Punkterna som gäller statsrådets ärenden har i mångt och mycket behandlats i socialutskottet, och det gör hanteringen i EU-nämnden mycket smidigare. Detta verkar ha fungerat bra.

Vi har tidigare fått information om den svenska ståndpunkten, och det är ju ett arbete som tas över från tidigare socialminister Lena Hallengren.

Jag tackar för informationen, och det är bra att man jobbar vidare med detta.

Anf. 93 ORDFÖRANDE:

Jag uppfattade att statsrådet i huvudsak informerade om 19 a men att dragningen även gällde 19 b, e och f. Finns det frågor på någon av dessa fyra punkter är det nu tillfälle ges.

Medan vi tar en liten tankepaus tänkte jag ställa en fråga till ministern som hon kan fundera på. Punkt 19 g handlar om det kommande ordförandeskapets arbetsprogram, och här står både Jakob Forssmed och Acko Ankarberg Johansson angivna. Vad tänker ministern säga om hon tänker säga något under punkten om ordförandeskapets program?

Vi tackar för informationen i punkterna 19 a, b, e och f.

Så till punkten 19 g, Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram.

Anf. 94 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr ordförande! Jag vill inte göra departementschefen besviken. Han har förberett denna punkt, så låt honom få föredra den.

Anf. 95 ORDFÖRANDE:

Då tackar vi statsrådet Acko Ankarberg Johansson för dagens medverkan i EU-nämnden.

§ 3 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor
Socialminister Jakob Forssmed
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 8–9 december 2022

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar socialminister Jakob Forssmed med medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Vi går till Icke lagstiftande verksamhet och dagordningspunkt 14, Upphandling av covid-19-vaccin. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 97 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Det är trevligt att få komma hit till EU-nämnden.

Detta är en diskussionspunkt gällande upphandling av vaccin mot covid-19.

Inför Epsco har ordförandeskapet tagit fram en diskussionsnot. Man vill höra vad länderna har för förväntningar på framför allt framtida initiativ från kommissionen i fråga om existerande förköpsavtal avseende vaccin mot covid-19. Utöver det ska det diskuteras om det i detta läge av pandemin bör övervägas eller är önskvärt att återgå till nationella upphandlingsmetoder som ett alternativ till den gemensamma upphandlingsmetod som har använts.

Som ni vet befinner vi oss i ett nytt stadium av pandemin. Det innebär att vi har ett överskott av vaccindoser, vilket också gjort det svårare att donera vaccindoser. Pandemin är dock inte över, och det finns behov av fortsatta stor flexibilitet och möjlighet att skala upp om läget förvärras, varför rådet nu bjudit in till denna diskussion om hur vi ska hantera upphandlingen framöver.

Frågan om vaccinavtalen var även på dagordningen för hälsoministrarnas möte i juni och vid ett informellt hälsoministermöte under det tjeckiska ordförandeskapet i september. I samband med dessa möten lyfte flertalet medlemsstater, även Sverige, fram vikten av att såväl nuvarande som kommande avtal behöver utformas med en större flexibilitet.

Det jag nu kommer att säga är inriktningen på det inlägg regeringen kommer att hålla vid diskussionen.

Regeringen ser positivt på samarbete och samordning mellan medlemsstaterna avseende vaccinationsfrågor på frivillig basis. Regeringen ser även positivt på ett fortsatt samarbete med medlemsstaterna för att uppnå målen i EU:s vaccinstrategi och välkomnar att 80 procent av EU:s vuxna befolkning var fullvaccinerad vid slutet av 2021.

Regeringen föreslår att Sverige vid rådsmötet lyfter fram att de EU-gemensamma inköpen har varit viktiga och framgångsrika i att skapa tillgång till vaccin mot covid-19. Vi ser positivt på att även i fortsättningen delta i de EU-gemensamma upphandlingsprocedurerna förutsatt att dessa är ändamålsenliga och kostnadseffektiva.

Samtidigt finns det behov av åtgärder för att utforma eventuella framtida avtal med större flexibilitet än dagens avtal, bland annat gällande

möjlighet för avbeställning. Större flexibilitet är även viktigt för att underlätta donationer av vaccin, och ett fortsatt samarbete mellan medlemsstaterna är värdefullt för det globala solidaritetsarbetet för jämlik vaccintillgång.

Regeringen ser positivt på det nyligen upprättade centrallagret i Tyskland för förvaring av vaccinöverskott i medlemsstaterna och anser att detta är ett steg i rätt riktning.

Så långt Sveriges inriktning på inlägget.

Anf. 98 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Just detta ärende har inte varit i socialutskottet, men jag vet att liknande frågor om hanteringen av vaccin och EU:s arbete med detta har varit i socialutskottet ett flertal gånger, vilket är alldeles utmärkt.

Låt mig understryka vikten av att jobba vidare med solidaritetsarbetet för en jämlik vaccintillgång. Det har varit en framgång när det gäller vaccin mot covid-19, vilket byggt en tilltro till att samarbetet faktiskt fungerar. Jag har ingen avvikande ståndpunkt utan vill alltså bara understryka att det är viktigt att regeringen fortsätter detta arbete.

Anf. 99 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Så till dagordningspunkt 16, Slutsatser om vaccinering som ett av de effektivaste verktygen för att förebygga sjukdomar och förbättra folkhälsan. Det är en beslutspunkt.

Anf. 100 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Det handlar alltså om rådsslutsatser. De avser inte bara covid-19-vaccination utan även vaccinationer mot andra sjukdomar. I bakgrunden till det här förslaget framförs att vaccinationer är en av de mest framgångsrika folkhälsoinsatserna men att vaccineringsinsatserna inom EU trots det hotas av bland annat låg vaccinationstäckning och vaccinskepsis.

Ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser grundar sig i att man nu kan se en nedgång i vaccinationstäckning i flera delar av EU och att det därför är av stor vikt att medlemsstaterna säkerställer att deras allmänna vaccinationsprogram fungerar väl.

Vidare nämns att covid-19-pandemin belyst omfattningen av problemet med vaccinskepsis och vilken påverkan felaktig information och desinformation kan ha på vaccinationstäckningen i ett land. För att motverka detta uppmanar man i slutsatserna till olika initiativ på såväl nationell nivå som EU-nivå: att främja vaccinationskampanjer för vuxna, att upprätthålla vaccinationskampanjer gentemot barn och att ge skydd mot överförbara infektionssjukdomar till barn som ännu inte skyddats av vaccination.

Innan jag går in på förslaget till ståndpunkt vill jag kort nämna att vi, som ni vet, har välfungerande vaccinationsprogram i Sverige. Tillgången är hög och vaccinationstäckningen är god.

I januari 2021 var 97 procent av tvååringarna födda 2018 fullvaccinerade enligt det schema som gäller för dem. Men det finns

såklart förbättringspotential, särskilt när det gäller svårnådda grupper. Det lyfts också fram i slutsatserna.

Vid Epscorådets möte förväntas rådet godkänna rådets slutsatser, och regeringen ser vaccinationer som en mycket viktig åtgärd för att förebygga smittspridning, motverka allvarlig sjukdom och främja en god folkhälsa. Det sjunkande förtroendet för vacciner och vaccinationsprogram runt om i EU är oroande, och det är viktigt med åtgärder för att motverka tvetsksamhet. Regeringen välkomnar förslaget till rådsslutsatser och ser positivt på utökat samarbete mellan medlemsstaterna avseende frågor kopplade till såväl informationsinsatser som vaccinationsfrågor. Regeringen föreslår att Sverige vid rådsmötet ställer sig bakom ett godkännande av rådsslutsatserna.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Dagordningspunkt 17, Förordningen om ett europeiskt hälsodataområde. Det är en informationspunkt.

Anf. 102 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Det här handlar om EHDS, det europeiska hälsodataområdet. Kommissionen presenterade sitt förslag till förordning om ett europeiskt hälsodataområde den 3 maj i år, och vid rådsmötet den 9 december väntas ordförandeskapet presentera en lägesrapport om förhandlingsarbetet. Den har ni också fått ta del av.

Under det tjeckiska ordförandeskapet har den första artikelgenomgången av förslaget avslutats, och ordförandeskapet har också presenterat ett första kompromissförslag till kapitel 2 och 3. Det rör primäranvändning av hälsodata – alltså användningen av hälsodata inom själva hälso- och sjukvårdens tjänster.

Bland de frågor som diskuterats så här långt och som också lyfts fram av Sverige märks bland annat kommissionens möjligheter att anta delegerade akter och genomförandeakter, implementeringstid, förslagets omfattning och komplexitet, dataskydd och det delade ansvaret för medlemsstaterna för den gemensamma infrastrukturen för delning av hälsodata. Flera länder, inte minst Sverige, har också lyft fram säkerhet som en viktig fråga.

Utöver detta har många medlemsstater, även Sverige, framhållit att de administrativa bördorna och kostnaderna som förslaget medför måste vara väl avvägda. Även förslagets rättsliga grund i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt förslagets relation till andra rättsakter såsom GDPR, dataakten och dataförvaltningsakten har behandlats.

Vi ser fram emot att arbeta vidare med förslaget under Sveriges ordförandeskap, och sedan kommer förstås arbetet att tas vidare av Spanien. Det är inte realistiskt att tro att vi går i mål med hela detta arbete under våren.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare med dagordningspunkt 19, Övriga frågor. Det gäller 19 c, d, f och g och således Förhandlingar om ett internationellt avtal om förebyggande av samt beredskap och insatser vid pandemier och om

kompletterande ändringar av det internationella hälsoreglementet, EU:s globala hälsost strategi, Ordförandeskapets konferenser och avslutningsvis Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram. Det är informationspunkter.

2022/23:14
2 december

Anf. 104 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Jag tänkte kort informera om 19 d och även säga några ord om 19 g, men om det finns frågor om övriga dagordningspunkter är jag beredd att svara på dem.

Dagordningspunkt 19 d handlar om EU:s globala hälsost strategi. Kommissionen har meddelat sin avsikt att ta fram en ny sådan, och den presenterades tidigare i veckan. Den finns också att ta del av. Nämnden fick information om den kommande strategin inför hälsoministrarnas möte den 14 juni i år, då frågan var uppe på rådets dagordning för ett första åsiktsutbyte.

Vid mötet den 9 december förväntas ingen diskussion om detta, men Sverige kan behöva vara berett på att kommentera hur frågan kan tas vidare i rådet. Regeringen avser i så fall att välkomna att kommissionen nu har presenterat denna EU-strategi och att informera om sin avsikt att verkligen försöka ta frågan vidare under Sveriges ordförandeskap.

Jag kan också säga några ord om den sista dagordningspunkten, som även är en informationspunkt. Den svenska delegationen förväntas informera om sitt arbetsprogram, men det är lite besvärligt eftersom programmet inte offentliggörs förrän den 14 december. Vi kommer alltså att formulera oss lite mer övergripande på denna punkt. Fokus kommer att hamna på de frågor som det svenska ordförandeskapet förväntas hantera, till exempel att ta vidare de förhandlingar som redan ligger på bordet och hantera kommande förslag från kommissionen. Vi har redan nämnt förslaget om ett europeiskt hälsodataområde och humanmaterialförordningen SoHO. Rådet förväntas ta del av en lägesrapport om detta vid Epsco den 9 december.

Vi kan konstatera att det kommer att bli en ganska tung dagordning på hälsosidan under ordförandeskapet. Vi väntar ännu på förslaget om EMA:s avgiftsförordning och på det större läkemedelslagstiftningspaketet, som kommissionen ännu inte har presenterat. Det här är förstås väldigt stora och omfattande akter, för att ta några exempel.

I läkemedelspaketet väntas även rådsrekommendationer om antimikrobiell resistens, AMR, ingå. Sverige prioriterar detta och kommer att arbeta för att de rekommendationerna antas.

Vidare avser vi att informera om datum för Epscomöten under våren och ge information om de högnivåmöten och konferenser som kommer att arrangeras i Sverige.

Anf. 105 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för informationen och tackar socialministern för deltagandet i dagens EU-nämndssammanträde.

§ 4 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor

Arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson

Återrappport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 16 juni 2022

Återrappport från informellt ministermöte den 13–14 oktober 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 8–9 december 2022

Anf. 106 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar arbetsmarknadsminister Johan Pehrson varmt välkommen till EU-nämnden. Vi har en diger dagordning och många ärenden att hantera, så jag tar över ordförandeklubban för en kort stund. Ordföranden kommer strax tillbaka, men för att hålla tempot uppe tar jag vid här.

Arbetsmarknads- och integrationsministern har en återrappport från mötet i rådet den 16 juni 2022 och en återrappport från ett informellt ministermöte den 13–14 oktober. Detta har sänts ut skriftligt till EU-nämnden. Har statsrådet något att tillägga?

Anf. 107 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru ordförande! Det är roligt att vara här. Jag har egentligen inget att tillägga. Återrappporten från de angivna mötena finns ju i handlingarna, och jag har inget mer att informera om. Om detta är till fyllest utifrån det som den tidigare regeringen gjorde, som vi inte hade några synpunkter på, stannar jag här.

Anf. 108 VICE ORDFÖRANDEN:

Det ser ut som att EU-nämnden är fullt nöjd med den skriftliga rapporteringen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Den europeiska planeringsterminen 2023.

Anf. 109 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Dagordningspunkt 4 inför det kommande Epscomötet handlar först och främst om den europeiska planeringsterminen. Den innehåller tre delar: en riktlinjedebatt, en föredragning av kommissionen och huvudbudskap från sysselsättningskommittén för ett godkännande.

I debatten på rådet kommer det att föras en riktlinjediskussion som handlar om planeringsterminen. Den baseras framför allt på terminens höstpaket, som nyligen har presenterats av kommissionen. Det huvudsakliga dokumentet i detta paket är den årliga hållbara tillväxtöversikten. Presentationen av detta paket kommer att ske under dagordningspunkt 6 a.

I diskussionen avser jag att ge uttryck för att regeringen välkomnar årets hållbara tillväxtöversikt och på ett övergripande plan kan ställa sig

bakom de prioriteringar som kommissionen föreslår för den ekonomiska politiken i EU.

Det är viktigt att planeringsterminen fokuserar på de övergripande målen: att säkerställa sunda offentliga finanser, att förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser samt att främja hållbar ekonomisk tillväxt och välfungerande arbetsmarknader.

Det är vidare viktigt att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna rörande den ekonomiska politiken – inklusive politiken på skatteområdet, ska tilläggas – sysselsättningspolitiken och sociala frågor även fortsättningsvis respekteras.

Jag hoppas att det inte finns några oklarheter när det gäller detta. Det är ungefär vad jag kommer att säga då.

Anf. 110 VICE ORDFÖRANDEN:

Detta är en diskussionspunkt.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Anf. 111 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Dagordningspunkt 4 a är en informationspunkt. Under denna punkt förväntas kommissionen som sagt presentera ett antal dokument som ingår i terminens höstpaket, som jag hänvisade till tidigare. Det presenterades den 22 november, så det är rätt färskt.

Detta handlar om den årliga tillväxtöversikten, utkastet till gemensam sysselsättningsrapport, förvarningsrapporten om makroekonomiska obalanser samt ett utkast till en rekommendation till euroområdet, där vi som bekant inte ingår.

Rapporterna utgör startskottet för den europeiska terminen för 2023 och kommer att behandlas vidare inom rådet under våren och under det svenska ordförandeskapet.

Detta är vad vi gör på dagordningspunkt 4 a.

Anf. 112 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Och vi går raskt vidare till dagordningspunkt 4 b.

Anf. 113 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru ordförande! Detta är en beslutspunkt som gäller godkännande av huvudbudskapen från sysselsättningskommitténs sammanfattning av utfallet av årets granskning av medlemsländernas genomförande av rådets tidigare antagna rekommendation om långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden.

Granskningen av medlemsländernas genomförande av rådsrekommendationer sker vartannat år. Den första granskningen genomfördes den 15 december 2016, och den senaste granskningen skedde den 13 november 2020. Med anledning av pandemin var 2020 års granskning anpassad efter de väldigt speciella förutsättningar som pandemin innebar. Den senaste ordinarie granskning som 2022 års

granskning kan jämföras med år den som genomfördes den 3 oktober 2018.

Rekommendationen från rådet innehåller fyra huvudområden: för det första registrering av arbetssökande, vilket ju är lämpligt, för det andra en enda kontaktpunkt, för det tredje avtal om återinträde på arbetsmarknaden som motsvarar en individuell handlingsplan och för det fjärde arbetsgivarres medverkan.

I huvudbudskapen konstateras att andelen långtidsarbetslösa har ökat jämfört med 2020 som en följd av pandemins effekter på sysselsättningen. Detta följer på en period med sjunkande långtidsarbetslöshet sedan 2014. Samtidigt ökade de arbetslösas deltagande i aktiv arbetsmarknadspolitik även under 2020.

Det övergripande genomförandet av rekommendationen fortsätter att variera mellan medlemsländerna. Vissa medlemsländer ligger långt i framkant, medan andra har mer arbete framför sig för att genomföra rekommendationen och få dess fyra områden, som jag nämnde, på plats.

Vi föreslår från svensk sida att vi på rådmötet godkänner dessa budskap.

Anf. 114 VICE ORDFÖRANDEN:

Detta är som sagt en beslutspunkt. Jag vill bara understryka hur viktigt det är att man faktiskt kan ställa sig bakom detta. Vi ser ju hur långtidsarbetslösheten har ökat under pandemin, och vi har fortfarande stora utmaningar när det gäller detta. Det ser olika ut i olika medlemsländer, men det är väl alldeles utmärkt att man kan hjälpa varandra, inte minst med goda exempel, och pusha på varandra så att vi använder den arbetskraft vi har.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Anf. 115 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Jag tackar för vice ordförandens kloka medskick. Jag instämmer.

Anf. 116 VICE ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till dagordningspunkt 6, Slutsatser om inkludering av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden.

Anf. 117 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Ordförande! Här gäller det alltså ett förslag till slutsatser om integreringen av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden, vilket är föremål för ett godkännande på Epscomötet i nästa vecka. Förslaget till rådsslutsatser syftar till att främja deltagandet på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning i medlemsstaterna.

Slutsatserna redogör för situationen för målgruppen på arbetsmarknaden i medlemsstaterna och vikten bland annat av en aktiv arbetsmarknadspolitik och av att främja samarbete mellan olika berörda

aktörer. Medlemsstaterna inbjuds att implementera relevanta riktlinjer och åtgärder.

Sverige har verkat i enlighet med den svenska ståndpunkten under förhandlingarna, och regeringen kan konstatera att merparten av framförda synpunkter har hörsammats i det tjeckiska ordförandeskapets kompromissförslag till slutsatser.

Regeringens utgångspunkt är att säkerställa att EU:s politik genomsyras av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, det vill säga att kvinnor, män, flickor och pojkar med funktionsnedsättning ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Med detta väl genomgången finner vi att Sverige ska ställa sig bakom förslaget till slutsatser i denna del.

Anf. 118 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det när det gäller slutsatserna om inkludering av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då går vi vidare till det som i våra papper heter dagordningspunkt 13 a, c och d under Övriga frågor. Vi kan väl hantera dem i klump. Vi skulle naturligtvis uppskatta om statsrådet kunde säga någonting om dagordningspunkt 13 d, Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram.

Anf. 119 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Det blir det jag fokuserar på, ordförande.

På dagordningspunkt 13 d förväntas den svenska delegationen informera om Sveriges kommande arbetsprogram. Eftersom detta ännu inte är offentliggjort och till fyllest hanterat – vi har dock kommit väldigt långt, och som bekant kommer det att presenteras den 14 december – kommer vi inte explicit att informera om det. Vi kommer i stället på Epscomötet att formulera oss lite övergripande och bland annat informera om det svenska ordförandeskapet så som det förväntas av oss i rollen som ordförande. Som ni vet ska vi ju agera på ett lite annat sätt än att stenhårt driva EU-nämndens starka och klara linje. Vi ska ta de sakförhandlingar som redan ligger på bordet och hantera nya förslag från kommissionen. Det blir en lite ny roll, så att säga.

Några av de frågor som vi avser att nämna är att vi såklart vill försöka ta så mycket vi kan framåt av det som ligger på vårt område. Det gäller bland annat förhandlingarna om direktiv om bättre arbetsvillkor för plattformarbete, något som är väl bekant här, och det pågående arbetet med att revidera det så kallade asbestdirektivet, som ni också känner till, där vi skärper kraven för att skydda människor i den arbetsmiljön.

Vi har också för avsikt att informera om de kommande datumen för Epscomöten under våren och det svenska ordförandeskapet och ge information om högnivåmöten som kommer att arrangeras i Sverige. Som ni vet är det mängder av aktiviteter som kommer att pågå.

Jag går inte in närmare på några andra övriga frågor men tar gärna emot era frågor på detta område. Jag är förberedd på att på mötet ta emot allas stora intresse för att vi ska driva just den medlemsstatens kamp i vår roll som ordförande under kommande halvår.

Anf. 120 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi kan konstatera att både plattformsdirektivet och asbestdirektivet kommer att komma upp senare under EU-nämndens sammanträde i dag. Men vi tackar för den informationen inför Sveriges EU-ordförandeskap.

Just i dag borde det vara enkelt, i alla fall för statsrådets del, att företräda EU-nämndens mandat. Det har ju gått alldeles utmärkt för statsrådet att få med sig EU-nämnden på alla sina punkter.

Anf. 121 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Jag är väldigt tacksam över detta. Det bygger dock inte allena på att jag får prata; det finns fantastiska medarbetare på departementet som ser till att jag kommer in här och är samkörd med ert kansli och med fru vice ordföranden.

Anf. 122 VICE ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den informationen. Vi tackar också arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson med medarbetare för den här gången i EU-nämnden. Trevlig helg när det blir dags!

Anf. 123 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Tack detsamma! Jag hoppas att vi får komma tillbaka.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar jämställdhets- och biträdande arbetsmarknadsminister Paulina Brandberg varmt välkommen till EU-nämnden. Det är ministerns första EU-nämndsmöte, sannolikt ej det sista.

Vi börjar med dagordningspunkt 3 under Lagstiftningsöverläggningar, Direktivet om bättre arbetsvillkor för plattformarbete. Det är ett beslutsärende.

Anf. 125 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Det är trevligt att få komma hit. Det är som sagt första gången, och det blir säkert fler gånger.

När det gäller direktivet om bättre arbetsvillkor för plattformarbete har vi faktiskt nu på morgonen reviderat förslaget till svensk ståndpunkt. Vi har gjort ett litet tillägg. Förslaget till svensk ståndpunkt lyder nu som följer:

Under förutsättning att förslaget inte ändras i negativ riktning för svenskt vidkommande föreslår regeringen att Sverige ställer sig bakom förslaget till allmän riktlinje – och sedan kommer tillägget – förutsatt att det inte ändrar på majoritetsförhållandena. Det sista är alltså ett tillägg i förhållande till det som ni tidigare har fått inför EU-nämndsmötet.

Låt mig dra bakgrunden till detta. Den 9 december 2021 presenterade kommissionen sitt förslag till direktiv om bättre arbetsvillkor på digitala plattformar. Det är den nya tekniska utvecklingen som gör det möjligt att skapa tjänster och jobb via digitala plattformar, vilket i grunden är positivt.

Regeringen överlade med arbetsmarknadsutskottet om Sveriges ståndpunkt till direktivförslaget den 25 januari 2022. Arbetet i rådsarbetsgruppen inleddes under det slovenska ordförandeskapet, och därefter tog det franska ordförandeskapet vid. Under hösten har det tjeckiska ordförandeskapet fortsatt arbetet med direktivet.

Sverige har under förhandlingarna framfört att det är av största vikt att värna den svenska arbetsmarknadsmodellen och parternas autonomi samt att en EU-gemensam lagstadgad presumtion om anställningsstatus är mycket problematisk för vår modell. Dock har det funnits ett stort stöd bland övriga medlemsländer för en presumtionsbestämmelse, och en sådan finns nu med i förslaget.

Från svenskt håll har vi försökt verka för att begränsa presumtionens tillämpningsområde och effekt genom att förtydliga att den inte ska användas i processer inom skatte-, straffrätts- och socialförsäkringsområdet samt att medlemsländerna ska ges större utrymme att själva avgöra vilka processrättsliga regler som ska gälla när presumtionen tillämpas. Därutöver ska det finnas en möjlighet att motbevisa presumtionen i enlighet med nationell rätt.

I den här delen har Sverige nått framgångar. I förslaget till allmän riktlinje finns det nu inte några skrivningar som kräver att medlemsstaterna

ska tillämpa presumtionen inom dessa områden, det vill säga skatte-, straffrätts- och socialförsäkringsområdet. Vissa processrättsliga regleringar i direktivet har också utgått.

Sverige har under förhandlingarna även arbetat mycket hårt för att inkludera en bestämmelse som möjliggör för medlemsländerna att låta arbetsmarknadens parter besluta om kollektivavtal som avviker från direktivets bestämmelser så länge det övergripande skyddet för arbetstagare respekteras. Detta är en väldigt viktig justering utifrån den svenska modellen. En bestämmelse som möjliggör en sådan avvikelse från vissa delar av direktivet finns nu med i förslaget till allmän riktlinje.

Jag hade gärna sett att möjligheten till avvikelse genom kollektivavtal skulle avse större delar av direktivet och därmed ge ännu större utrymme för parterna på arbetsmarknaden. Vi har dock under förhandlingarna i rådet mött stort motstånd mot att föra in en sådan bestämmelse. Att vi nu kan konstatera att det i förslaget finns en bestämmelse som möjliggör för parterna att genom kollektivavtal avvika från vissa delar av direktivets bestämmelser får därför ses som en stor framgång.

Utifrån en helhetsbedömning av innehållet, och för att kunna behålla de förbättringar som vi faktiskt har kunnat få igenom, är vår hållning att det är viktigt att Sverige kan ge stöd åt den allmänna riktlinje som ligger på bordet i rådet. När arbetet med direktivet fortsätter i förhandlingar med Europaparlamentet under det svenska ordförandeskapet är det angeläget att Sverige kan stå bakom rådets mandat. Det ger oss en starkare position gentemot parlamentet men även ett starkare förtroende i rådet.

Slutligen vill jag bara säga att den version av direktivförslaget som vi har framför oss kanske inte är den sista före Epscomötet den 8 december. Det tjeckiska ordförandeskapet har flaggat för en eventuell ytterligare behandling i Coreper. Under förutsättning att förslaget inte ändras i negativ riktning för svenskt vidkommande föreslår dock regeringen att Sverige ställer sig bakom förslaget till allmän riktlinje.

Det tillägg som har gjorts på slutet utgår helt enkelt ifrån att vi fortfarande inte vet vilka samtliga andra länders ståndpunkter är i frågan. Vi har tagit ställning för att vi inte ska vara tungan på vågen när detta ska beslutas. Sannolikheten för det är väldigt liten med tanke på att vår röst väger lätt, men vi har ändå fört in en sådan skrivning.

Anf. 126 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag tackar statsrådet. Jag vill säga någonting om formen.

Jag tycker att det är undermåligt att regeringen inte har bedömt att man borde gå till arbetsmarknadsutskottet med en information om vad detta förslag innehåller. Då hade man kunnat stämma av hur stödet för förslaget ser ut i riksdagen. Jag tycker att det är undermåligt att vi nu vid sittande bord får uppläst en bedömning av statsrådet vad förslaget innehåller eller inte.

Vi fick sent i går ett förslag till svensk ståndpunkt, som i princip säger att man ska ställa sig bakom förslaget om det inte går i mer negativ riktning. Vi har fått hänvisningar till olika EU-dokument, och det kräver att man själv är jurist för att kunna förstå vad det är som har förhandlats eller inte. Dessutom kommer statsrådet nu vid sittande bord med ytterligare tillägg i ståndpunkten.

Jag vill verkligen ha sagt att jag tycker att processen och hanteringen av ärendet i Sveriges riksdag är undermålig. Det finns betydligt bättre sätt att få stöd för sin linje i arbetet i rådet.

Jag vet att det är fler som kommer att vilja ställa frågor, och jag ska så småningom lämna över möjligheten till Serkan Köse från Socialdemokraterna. Men jag vill ändå ställa två frågor.

Vad är skillnaden mellan detta förslag och kommissionens förslag, vilket jag uppfattar är hanterat i en ståndpunkt från arbetsmarknadsutskottet? Har det gått i en bättre riktning och närmare det som har varit och är vår ingång, nämligen att vi ska skydda vår partsmodell? Vilka är förändringarna, helt enkelt?

Sedan förstod jag inte riktigt tillägget vad gäller majoritetsförhållanden. Betyder det att Sverige kommer att ändra sin röstning i frågan beroende på hur andra länder gör? Hur ser det i så fall ut? Detta har ju varit uppe i Coreper. Vilka är för, vilka är emot och vilka har inte angett sin position än?

Anf. 127 SERKAN KÖSE (S):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för informationen.

Jag håller till fullo med Matilda Ernkrans vad gäller processen. Som ledamot i arbetsmarknadsutskottet tycker jag att vi borde ha fått den här informationen mycket tydligare och tidigare. Vi fick informationen, som statsrådet sa, den 25 januari från S-regeringen. Den innehöll ganska tydliga ståndpunkter från svensk sida kring hur processen ska se ut och hur förhandlingarna ska fortlöpa. Vi var då väldigt tydliga med att vi stod bakom intentionerna i direktivet vad gäller att främja goda arbetsvillkor och god arbetsmiljö för dem som arbetar på plattformar.

Det är viktigt att den här marknaden får regleras och att det är tydligt hur man ska hantera villkoren för alla som jobbar inom branschen. Samtidigt var vi då tydliga, och vill också i det här sammanhanget vara tydliga, med att förslaget ska respektera medlemsstaternas kompetens och bland annat den svenska arbetsmarknadsmodellen, som också statsrådet var inne på. Också principen om solidaritet och proportionalitet är viktig. Vi anser också att den svenska arbetsmarknadsmodellen och arbetsmarknadens parter autonomi ska värnas.

Statsrådet nämnde att i vissa delar har man nått framgång. För att lite tanger Matilda Ernkrans fråga undrar jag vad som menas med att man har lyckats med vissa delar i den svenska ståndpunkten och vilka delar det är som man inte har lyckats med.

Statsrådet redogjorde tydligt för vissa delar som borde ha varit med i den svenska ståndpunkten. Men i den lyfts också vad som går i negativ riktning för svenskt vidkommande. Då undrar jag: Vad menas med om det ändras i negativ riktning? Är det, som statsrådet var inne på, kopplat till vissa delar? Jag skulle gärna vilja att statsrådet förtydligar vad som menas med negativ riktning.

Som statsrådet var inne på är det inte klart hur andra länder kommer att förhålla sig till detta. Som vi har förstått det har tyskarna inte riktigt bestämt sig i den här processen. Jag undrar om det kommer att bli ett beslut i frågan?

Jag har en annan viktig fråga i den här kontexten. Jag vet att det har varit samråd också med parterna. Men vad tycker parterna utifrån det som

har landat nu? Har man inhämtat lite synpunkter från parterna? Det vore också intressant att få ett svar på.

Utifrån det vi nu fått höra känner vi socialdemokrater en oro inför den svenska ståndpunkten. Vi känner oss inte riktigt trygga med den svenska ståndpunkten, som vi menar behöver förtydligas och bli lite skarpare.

Vi överväger att inte ställa oss bakom den svenska ståndpunkten. Utifrån de svar vi får återkommer vi med vår ståndpunkt.

Anf. 128 ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD):

Herr ordförande! När frågan var uppe i arbetsmarknadsutskottet, den 25 januari, anmälde M, SD och KD en avvikande ståndpunkt. Sedan dess har det varit några turer fram och tillbaka, får man minst sagt säga. Och regeringens nuvarande ståndpunkt är väldigt problematisk, enligt mig.

Vad betyder egentligen orden negativ inriktning eller negativ påverkan för Sveriges del, och vem ska bedöma vad som är negativt? Jag tycker att det är en för luddig ståndpunkt.

Vi har nu vid sittande möte fått ny information, som jag anser att vi behöver bedöma. Därför begär jag härmed att mötet ajourneras.

Anf. 129 MALIN BJÖRK (C):

Herr ordförande! Vi har här att behandla ett direktiv med hög komplexitet, och processen har pågått under mycket lång tid.

För att vi här i EU-nämnden ska kunna ge ett mandat till regeringen är det helt avgörande att vi får ta del av handlingar i god tid, så att vi kan analysera dem. Det gäller inte minst i komplexa frågor som kan få långtgående effekter för svenska förhållanden. Vi ska kunna bilda oss en uppfattning om innehållet och lämna ett välgrundat ställningstagande.

Det ärende som ligger på bordet har inte varit uppe för överläggning i arbetsmarknadsutskottet. Vi har inte heller fått ta del av handlingarna förrän sent i går eftermiddags. Jag noterar att det utkast som vi har fått ta del av är daterat den 25 november.

Mina första frågor är varför detta inte har beretts i utskott på sedvanligt sätt i ett första skede och varför det dröjde så länge innan underlaget delades till oss, just med tanke dateringen den 25 november.

I sak har Centerpartiet och flera andra partier, däribland också regeringspartier, tidigare uttalat sig starkt kritiskt till kommissionens direktiv, både för att det inskränker på den svenska modellen och för att det riskerar att underminera hela plattformsekonomin.

Statsrådet har i dag gett oss lite mer information om förslaget än den information som vi fick inför detta möte. Jag undrar hur det nya förslaget tillgodoser de kritiska synpunkter som lämnats både på hur detta på ett ingripande sätt kan förändra arbetstagarbegreppet och också de negativa återverkningar som det kan få för både skatte- och socialförsäkringssystemen. Det gäller inte bara de processuella, som statsrådet var inne på, utan mer brett än så.

Nu har jag förstått att mötet kommer att ajourneras. Men Centerpartiets preliminära ställningstagande är att vi inte kan stå bakom förslaget så som det är, också med tanke på beredningsprocessen som jag verkligen vill betona att vi är mycket kritiska till.

Anf. 130 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för redogörelsen.

Jag instämmer inte i synen på själva ärendet men i den bedömning och kritik som har framförts av samtliga talare före mig. Det är en gåta varför ärendet inte har varit uppe i arbetsmarknadsutskottet.

Jag kan också konstatera att rådets möte äger rum den 8–9 december, vilket innebär att det finns möjlighet för EU-nämnden att bordlägga ärendet. Jag vill uppmana statsrådet att ta upp frågan i arbetsmarknadsutskottet på tisdag och att vi därmed återkommer i frågan på tisdag eftermiddag eller på onsdag.

Jag kom hit med föresatsen att instämma i regeringens förslag till ständpunkt efter att ha fått klarlagt vad som ändrats i negativ riktning och vad som avsågs med det. För Vänsterpartiet är det otroligt viktigt att vi hittar ett bra system för plattformarbete, så att de som jobbar där inte ska tvingas till egna företag eller pseudoföretag för att kunna arbeta och att plattformsföretagen också blir arbetsgivare. Därför är det otroligt viktigt att vi kommer i mål med EU-direktivet.

Jag måste säga att jag inte riktigt förstår tillägget. När det framförs muntligt blir det ju ett problem att veta om man uppfattade det rätt och vad det innebär. Vi har inte heller kunnat kontrollera det med våra ledamöter i arbetsmarknadsutskottet, som är mest insatta i frågorna.

Jag kom som sagt hit med föresatsen att instämma i regeringens förslag till ständpunkt. Jag lutar just nu åt att höra vad Socialdemokraterna har att framföra vad gäller förslag till annan ständpunkt än regeringens.

Mitt första förslag är, som sagt, att frågan bordläggs.

Anf. 131 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

När det gäller hanteringen vill jag bara säga att vi hela tiden har agerat utifrån den ständpunkt som överlades med AU. Tidsplanen beror på hur det tjeckiska ordförandeskapet har drivit frågan. Det har varit väldigt små tidsmarginaler. Därför har det blivit så hetsigt på slutet. Utifrån det har vi agerat så som vi har kunnat agera.

När det gäller vad skillnaden är – det är så jag har förstått det – mellan det förslag som föreligger nu och kommissionens förslag är det de förbättringar som vi har drivit igenom. Det gäller bland annat att man i vissa delar av direktivet fortfarande kan förhandla bort detta genom kollektivavtal. Det är en väldigt viktig förändring utifrån svensk synpunkt.

Vi har också de processuella bestämmelserna med arbetstagarbegreppet och inom vilka områden – som jag sa i mitt anförande – det finns undantag från detta. Det är skatte-, straffrätts- och socialförsäkringsområdena, och vissa processrättsliga regleringar i direktivet har också utgått. Det vi har lyckats med är dessa skrivningar.

Sedan har vi till exempel velat att detta med att man ska kunna förhandla bort det här i kollektivavtal skulle gälla större delar av direktivet, och det är väl det som vi har misslyckats med. Det är så man kan se det.

Men utifrån vårt sätt att se på detta har Sverige i förhandlingarna ändå lyckats få viktiga framgångar. Dessa framgångar vill vi inte tappa nu, och det är därför det är en sådan här avvägning. Vi från regeringens sida gör oss inga illusioner kring detta. Vi vill ju inte ha det här direktivet. Men så som landet ligger försöker vi förhandla det så att vi värnar den svenska modellen så långt som det är möjligt utifrån processen.

När det gäller vad parterna tycker har vi haft kontinuerlig kontakt med parterna. Det är min statssekreterare Martin Andreasson som har skött de kontakterna, och jag kan lämna ordet till honom så får han redogöra för hur samtalen har gått.

Anf. 132 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Förutom att departementets politiska ledning står i dialog med parterna för att inhämta deras synpunkter har det under hela resan också funnits en särskild referensgrupp knuten till Arbetsmarknadsdepartementet. Där har vi också på tjänstemannanivå haft mycket tät samverkan och dialog med arbetsmarknadens parter under hela processen för att inhämta parternas syn. Den är naturligtvis en viktig del i det underlag vi behöver för att kunna värdera hur vi på bästa sätt kan agera i rådsarbetsgruppen och nu i Coreper utifrån de perspektiv som Sverige särskilt har att bevaka.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Vi ajournerar oss i fem minuter. Klockan är 11.33. Vi samlas åter 11.38.

Ajournering

EU-nämnden beslutade kl. 11.33 på förslag av ordföranden att ajournera samrådet.

Återupptaget samråd

Samrådet återupptogs kl. 11.38.

Anf. 134 ORDFÖRANDEN:

Förhandlingarna återupptas. Då tänkte jag på följande sätt: Detta är ju, som samtalet och redovisningen från ministern visar, rörlig materia. Vi vet inte ens om det tjeckiska ordförandeskapet kommer att gradera ned detta till en informationspunkt eller om det blir en beslutspunkt.

Mitt förslag är därför att vi ajournerar ärendet. Därmed ges också möjlighet för regeringen att träffa arbetsmarknadsutskottet, förslagsvis på tisdag. Om det blir ett beslutsärende skulle vi då kunna ha ett digitalt möte på torsdag morgon. Blir det ett informationsärende så blir det ett informationsärende, i så fall från det tjeckiska ordförandeskapet. Det är så jag tänkte gå till väga.

Anf. 135 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag vill bara säga att vi biträder det sättet att hantera det. Men jag vill också vara tydlig med att EU-nämnden på det här sättet nu hjälper statsrådet och regeringen att få sin ståndpunkt genomlyst och förankrad och hanterad i arbetsmarknadsutskottet innan den kommer tillbaka till EU-nämnden. Jag är tämligen övertygad om att ifall vi hade gått till beslut just nu skulle statsrådet ha fått med sig en ståndpunkt som sa att man skulle rösta nej till det här förslaget.

Men jag biträder att det är en klok idé att bordlägga det och återkomma till EU-nämnden när det är berett.

2022/23:14
2 december

Anf. 136 ORDFÖRANDEN:

Det är gott att vi alla ser till Sveriges intressen, och då blir det väl bra att vi gör på det här sättet.

Med det tänkte jag att vi förklarar punkten vilande. Vi ajournerar den och kommer inte att lägga mer krut på den. Ärendet återupptas vid ett kommande EU-nämndssammanträde, och det blir sannolikt digitalt. Kan vi gå till väga på det sättet? Jag finner så.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Direktivet om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för asbest i arbetet. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 137 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Vi går alltså vidare till dagordningspunkt 7, som gäller det tjeckiska ordförandeskapets förslag till allmän inriktning gällande det så kallade asbestdirektivet.

Förslaget innebär ett skärpt gränsvärde för asbest från dagens 0,1 fibrer per kubikcentimeter till 0,01 fibrer per kubikcentimeter. Det innebär även ett byte till en mer avancerad mätmetod under en tämligen lång övergångsperiod – sju år.

Regeringen föreslår att Sverige på rådsmötet ställer sig bakom rådets förslag.

Anf. 138 SERKAN KÖSE (S):

Frågan hanterades som sagt i arbetsmarknadsutskottet, och vi ställer oss bakom regeringens ståndpunkt. Det enda medskick vi kan ha är att regeringen stöttar strängare gränsvärden, men det kommer att vara en del av diskussionen i den fortsatta processen.

Anf. 139 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Slutsatser om jämställdhet i störda ekonomier, fokus på den unga generationen. Detta är en beslutspunkt.

Anf. 140 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

I utkastet till rådsslutsatser identifieras ett antal sakområden av hög aktualitet och med tydliga konsekvenser för jämställdheten, såsom energifattigdom, Rysslands aggression mot Ukraina, den gröna och digitala omställningen, obetalt hem- och omsorgsarbete samt följderna av covid-19-pandemin och dessa frågor inverkan på kommande generationer.

Rådsslutsatsernas inriktning på kommande generationer kopplas till att 2022 har utsetts till Europaåret för ungdomar. Här föreslår regeringen att Sverige ställer sig bakom förslaget till slutsatser.

Anf. 141 SERKAN KÖSE (S):

Även denna fråga har som sagt varit uppe i arbetsmarknadsutskottet. Vi ställer oss bakom regeringens ståndpunkt.

På utskottsmötet lyfte jag upp problemet med unga som varken arbetar eller studerar. Det är en viktig fråga som jag vill skicka med i det fortsatta arbetet. Vi vet att EU-länderna för ett år sedan enades om ett mål som rör arbetsmarknad och välfärd till år 2030. I det finns ett mål om att andelen unga som varken arbetar eller studerar ska minska till under EU-genomsnittet. Vi kan se att Sverige ligger väldigt bra till när man tittar på EU-genomsnittet.

Generellt sett ser man i statistiken att det är fler kvinnor än män bland unga som varken arbetar eller studerar. Så ser det generellt ut i hela EU, så jag vill gärna skicka med regeringen att man måste fortsätta att jobba med denna fråga. Det får inte bli så att kvinnor ska fortsätta att vara hemma och ta hand om sina släktingar medan männen ska vara ute och arbeta och försörja familjen. Det är ju det som är kontentan av den post-pandemidiskussion som vi har i Europa. Jag vill bara skicka med detta.

Anf. 142 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Direktivet om likabehandling, artikel 19. Detta är ett informationsärende.

Anf. 143 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Vid Epscorådets möte förväntas ordförandeskapet lämna en lägesrapport om arbetet med kommissionens förslag till direktiv om skydd mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.

Detta är ett direktiv som det, som bekant, har förhandlats om sedan 2008. För att förslaget ska kunna antas måste alla medlemsstater vara överens; det krävs alltså enhällighet i rådet.

Det tjeckiska ordförandeskapet har under hösten arbetat vidare med förslaget och lämnat förslag i syfte att klargöra frågor kopplade till grunden funktionsnedsättning. Eftersom det är en informationspunkt kommer rådet endast att notera lägesrapporten. Regeringen avser att göra ett inlägg om vikten av att förhandlingsarbetet i fråga om likabehandlingsdirektivet fortsätter.

Anf. 144 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 13 a, Aktuella lagstiftningsförslag, där det handlar om direktivet om stärkande av jämlikhetsorganens roll och oberoende, samt 13 c, Ordförandeskapets konferenser.

Anf. 145 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

De här punkterna tänkte jag inte kommentera närmare, men jag svarar gärna på frågor om dem.

Anf. 146 ORDFÖRANDE:

Utmärkt hanterat! Vi tackar för informationen och tackar statsrådet för deltagandet vid dagens möte.

2022/23:14
2 december

Anf. 147 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Tack så mycket!

§ 6 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor
Statsrådet Camilla Waltersson Grönvall
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 8–9 december 2022

Anf. 148 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall och hennes medarbetare varmt välkomna. Jag tror att det är första gången i EU-nämnden för henne. Vi beklagar att vi ligger lite fel vad gäller tidsaspekten. Vi kan skylla allt på Finansdepartementet!

Vi kastar oss omedelbart in i ärendena och börjar med dagordningspunkt 5, Rådets rekommendation om tillräcklig minimiinkomst som säkerställer aktiv inkludering. Det är ett beslutsärende.

Anf. 149 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr ordförande! Nästa punkt på dagordningen är alltså rådets rekommendation om tillräcklig minimiinkomst som säkerställer aktiv inkludering. Förslaget presenterades av kommissionen den 28 september i år. Förslaget har behandlats i en rådsarbetsgrupp under hösten, och det tjeckiska ordförandeskapet planerar för en politisk överenskommelse vid Epscomötet den 8 december nästa vecka.

Enligt kommissionen är det övergripande syftet med rekommendationen att skapa ett värdigt liv i alla skeden. Rådsrekommendationen beskriver hur medlemsländerna kan utveckla sina minimiinkomstsystem så att de på ett effektivt sätt kan bidra till att lyfta människor ur fattigdom och social utestängning. Ett centralt mål är att de som kan arbeta får stöd att komma in på arbetsmarknaden. Rådsrekommendationen innehåller ett antal åtgärder för att ge medlemsstaterna stöd i det arbetet.

Minimiinkomstens syfte är att säkerställa en viss inkomstnivå i det specifika hushållet. Den ska kunna ges efter att andra inkomstkällor och rätten till andra förmåner tömts ut. Minimiinkomstsystem innefattar även tillgång till stödtjänster som ska främja den sociala inkluderingen. Medlemsländerna rekommenderas att stödja personer som kan arbeta att nå anställning samt säkerställa incitament för arbete.

Regeringen anser att rådsrekommendationen är ett relevant instrument att få medlemsstaterna att ta sitt ansvar för att bekämpa fattigdom och social utestängning. Adekvata och välfungerande nationella system för socialt skydd leder till ökad jämlikhet och ekonomisk tillväxt och verkar stabiliserande i kristider. Regeringen ser positivt på att rådsrekommendationen betonar att minimiinkomsten ska ses som en av flera åtgärder som syftar till att ge individen stöd för att nå egen försörjning samt att det är viktigt med ekonomiska incitament för arbete.

Regeringen bedömer att Sverige i stor utsträckning har fått gehör för sina synpunkter i förhandlingarna. I det slutliga förslaget är det tydligare att rådsrekommendationens fokus i första hand är minimiinkomst och inte inkomststöd. Därtill har uppföljningen av rådsrekommendationen förenklats, och medlemsstaterna har getts större utrymme att själva avgöra hur

de ska genomföra rådsrekommendationen. Det har även förtydligats att de sociala trygghetssystemen är nationell kompetens.

Regeringen föreslår att Sverige vid rådsmötet ställer sig bakom den politiska överenskommelsen om rådsrekommendationen.

2022/23:14
2 december

Anf. 150 LINDA LINDBERG (SD):

Herr ordförande! Jag tackar för en strålande föredragning från statsrådet.

Jag har lite funderingar kring den svenska ståndpunkten. Vi hade ju en överläggning i socialutskottet. Ståndpunkten har ändrats en hel del sedan överläggningen som vi protokollförde i utskottet. Min fråga till statsrådet är vad det är som föranlett att den ändrats. Utifrån det skulle jag vilja göra mina egna tillägg.

Anf. 151 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Ståndpunkten har inte ändrats i något väsentligt. Det här är en komprimerad ståndpunkt från det som vi var överens om i utskottet.

Anf. 152 LINDA LINDBERG (SD):

Det kan möjligtvis vara så. Till det vi framfört i utskottet, och som vi gemensamt beslutat om, hör bland annat att det är viktigt med en budgetrestriktiv hållning avseende såväl hur EU-medel används som påverkan på medlemsstaternas budget. Vi hade också med i den texten att det samtidigt är centralt att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna respekteras avseende bland annat sociala frågor, hälso- och sjukvård, arbetsmarknad, lönebildning, inklusive parternas autonomi, och utbildning.

Det är även några andra delar som saknas. Rådsrekommendationen bör inte innebära en oproportionerlig administrativ börda för medlemsstaterna. Det är viktigt att uppföljningen av rekommendationen är proportionerlig i förhållande till syfte och att befintliga strukturer för rapportering, såsom den europeiska planeringsterminen, används i möjligaste mån. Jag skulle nog gärna vilja ha med detta i den svenska ståndpunkten.

Anf. 153 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Det har förtydligats att de här sociala trygghetssystemen är just nationell kompetens. De delar som ledamoten tar upp tas också upp på relevant sätt i regeringens ståndpunkt.

Anf. 154 ORDFÖRANDEN:

Här gäller som vanligt både det muntligt och det skriftligt framförda.

Anf. 155 Kanslirådet KRISTIN IVARSSON LANTZ:

Jag vill förtydliga att samrådet avser huruvida regeringen kan ställa sig bakom antagandet av rekommendationen eller inte. Ståndpunkten från överläggningen i utskottet står vi naturligtvis fortfarande bakom, och det är detta man har verkat för under förhandlingarna.

Anf. 156 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Det finns inget avsteg från förhandlingen i utskottet. Det är det viktiga.

2022/23:14
2 december

Anf. 157 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkterna 13 b, Den europeiska plattformen för åtgärder mot hemlöshet – lägesrapport, och 13 c, Ordförandeskapets konferenser. Det är informationspunkter.

Anf. 158 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Jag har inget att tillägga angående dessa dagordningspunkter, om det inte finns några frågor.

Anf. 159 ORDFÖRANDEN:

EU-nämnden tackar för informationen. Vi tackar också för deltagandet vid dagens sammanträde.

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje varmt välkommen till hennes första EU-nämndsmöte. Det är både spännande och läskigt, för att citera en av statsrådets kollegor i regeringen.

Vi kastar oss in i ärendena. Vi är ungefär en timme försenade. Vi börjar med dagordningspunkt 8, Europeiska omsorgsstrategin. Det är en riktlinjedebatt och en diskussionspunkt.

Anf. 161 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Herr ordförande! Jag tackar så hemskt mycket för att jag får komma till EU-nämnden. Det är lite pirrigt, måste jag erkänna som är helt ny. Men det känns också väldigt kul. Jag är väldigt glad för att få vara här.

Det första av de ärenden jag har gäller alltså den europeiska omsorgsstrategin. Den 7 september i år presenterade kommissionen ett så kallat vård- och omsorgspaket. Det består av tre delar. Jag kommer att återkomma till de andra två delarna inom kort. Detta är en del av den europeiska vård- och omsorgsstrategin. Strategin publicerades i form av ett meddelande och har en bred ansats.

Vid Epscos möte den 8 december kommer en riktlinjedebatt att hållas. Utgångspunkten är ett diskussionsunderlag som det tjeckiska ordförandeskapet har plockat fram. Vad man kan säga om diskussionsunderlaget som sådant är att det tar avstamp i den europeiska vård- och omsorgsstrategin och till stor del fokuserar på vård- och omsorgsgivarna. Det handlar delvis om bristen på arbetskraft inom vård- och omsorgssektorn, något som vi känner till väl. I det här underlaget förklaras bristen på personal och kompetens till stor del med bristen på vidareutbildning och karriärmöjligheter, låga löner samt svåra arbetsförhållanden. Det handlar också om anhörigvårdare, av vilka majoriteten är kvinnor. Anhörigansvaret riskerar som vi vet att leda till negativa konsekvenser för vårdarnas inkomster, pension och psykiska hälsa.

Diskussionsunderlaget som sådant avslutas med två frågor som kommer att styra riktlinjedebatten, dels att medlemsstaterna ska arbeta för att förbättra tillgängligheten, det vill säga kvaliteten och överkomligheten vad gäller pris i vården och omsorgen, dels att det ska leda till att arbete inom sektorn värderas högre, så att det blir mer attraktivt och mer jämställt.

Herr ordförande! Om det är okej går jag över till att samråda kring inriktningen på de svenska inläggen under diskussionen.

Regeringen ser positivt på att kommissionen lyfter fram vikten av kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom vård och omsorg då medlemsstaterna står inför likartade utmaningar i framtiden.

Regeringen föreslår att Sverige vid rådsmötet understryker den viktiga roll som välfungerande vård- och omsorgstjänster spelar i samhället

särskilt i tider av betydande utmaningar, till exempel den höga inflationen och Rysslands aggression mot Ukraina.

Regeringen föreslår även att Sverige betonar vikten av respekt för fördelningen av befogenheter på det sysselsättningspolitiska och socialpolitiska området samt att arbetsmarknadens parter autonomi respekteras.

Regeringen föreslår vidare att Sverige framför att välfungerande vård- och omsorgstjänster är viktiga ur ett jämställdhetsperspektiv eftersom de underlättar för kvinnor att delta på arbetsmarknaden. Ökat kvinnligt arbetskraftsdeltagande stärker inte enbart den enskilde utan också potentialen för samhällets ekonomiska tillväxt i stort.

Regeringen föreslår även att regeringen lyfter fram den utmaning som vård- och omsorgsverksamhet i många medlemsstater delar när det gäller att behålla befintlig personal, rekrytera nya medarbetare och säkerställa kompetensutvecklingen.

Regeringen menar att en tillräcklig bemanning med personal med rätt kompetens är en grundförutsättning för att nå målen att ge en god vård och omsorg.

Herr ordförande! Regeringen avser slutligen att lyfta fram svenska reformer och initiativ som kan tjäna som goda exempel i diskussionen.

Anf. 162 ORDFÖRANDE:

Jan kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nästa punkt är dagordningspunkt 9, Rådets rekommendation om tillgång till långvarig vård och omsorg av god kvalitet och till rimlig kostnad. Det är ett beslutsärende.

Anf. 163 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Vård- och omsorgspaketet är den andra delen av rådsrekommendationen om långvarig vård och omsorg av god kvalitet och till rimlig kostnad. Rådsrekommendationen är en åtgärd inom ramen för vård- och omsorgsstrategin. Förslaget har behandlats i rådsarbetsgruppen under hösten. Det tjeckiska ordförandeskapet planerar nu ett beslut vid mötet i nästa vecka den 8 december.

Rådsrekommendationens övergripande syfte är att ge medlemsstaterna vägledning i arbetet för att öka tillgängligheten och överkomligheten i pris och kvalitet i långvarig vård och omsorg. Rekommendationen innehåller förslag på åtgärder för att förbättra tillgängligheten och de övriga delarna om kvaliteten och priset så att det är överkomligt. Det handlar också om att stödja anhängigvårdare och utveckla styrningen av långvarig vård och omsorg.

Om jag kommer till ståndpunkterna, herr ordförande, handlar det om att regeringen välkomnar att gemensamma utmaningar och möjligheter inom långvarig vård och omsorg lyfts fram på EU-nivå. Regeringen ser positivt på att arbetet för ökad tillgänglighet och kvalitet i långvarig vård och omsorg lyfts fram. Det är även positivt att den långvariga vårdens och omsorgens betydelse för jämställdheten i samhället betonas i rekommendationen.

Regeringen bedömer att ordförandeskapet i stor utsträckning har lyssnat på de medlemsländer som har framfört att den nationella

kompetensen på området måste respekteras och att den administrativa bördan för medlemsstaterna måste hållas på en rimlig nivå. Det slutliga förslaget lämnar på ett tydligare sätt utrymme för medlemsstaterna att anpassa åtgärderna efter den nationella kontexten.

Regeringen föreslår att Sverige ställer sig bakom godkännandet av rådsrekommendationen.

Anf. 164 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Nästa punkt är dagordningspunkt 10, Rådets rekommendation om förskola och barnomsorg, Barcelonamålen för 2030. Det är också ett beslutsärende.

Anf. 165 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Detta gäller den tredje delen i vård- och omsorgspaketet. Det är en rådsrekommendation om översyn av de mål för förskoleverksamhet och barnomsorg som sattes av Europeiska rådet 2002, de så kallade Barcelona-målen. Syftet är i grund och botten egentligen att öka och förbättra kvinnors deltagande på arbetsmarknaden.

I det slutgiltiga förslaget förtydligas barnrättsperspektivet och att målsättningen om deltagande för barn under tre år sätts på 45 procent. Ytterligare en rekommendation är att medlemsstaterna har riktade mål för att öka möjligheterna för barn från utsatta miljöer, med funktionsnedsättning eller med behov av särskilt stöd att delta i förskola och barnomsorg just för att minska skillnaderna i deltagandet för dessa barn jämfört med andra barn.

Så till ståndpunkten, herr ordförande. Regeringen är positiv till kommissionens förslag till rådsrekommendation om förskoleverksamhet och barnomsorg och är positiv till att gemensamma utmaningar och möjligheter lyfts fram på EU-nivå.

Regeringen delar kommissionens ambition att skapa en tillgänglig omsorg av god kvalitet till överkomliga priser. Det är viktigt att barns bästa beaktas och att rättvisa arbetsvillkor inom förskola och barnomsorg främjas.

Regeringen ser positivt på att kommissionen betonar förskoleverksamhetens och barnomsorgens betydelse för jämställdheten i samhället.

Regeringen är även positivt inställd till att rekommendationen tar stor hänsyn till de behov av stöd som barn och föräldrar med funktionsnedsättning kan ha.

Det är centralt att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna avseende bland annat utbildning, arbetsmarknad, lönebildning inklusive parternas autonomi respekteras.

En restriktiv budgethållning är viktig avseende såväl hur EU-medel används som dess påverkan på medlemsstaternas budget.

Det är viktigt att uppföljningen av rekommendationen är proportionerlig i förhållande till syftet och att befintliga strukturer för rapportering såsom den europeiska planeringsterminen används i möjligaste mån.

Herr ordförande! Regeringen föreslår att Sverige ställer sig bakom rådsrekommendationen.

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi har den avslutande punkten 13 c. Ordförandeskapets konferenser. Finns det något att tillägga?

Anf. 167 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Nej. Tack så hemskt mycket.

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen. Med det tackar vi också statsrådet för deltagande i dagens sammanträde.

Anf. 169 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Det var så lite.

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 13–14 oktober 2022

Återrapport från extrainsatt möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 25 november 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 8–9 december 2022

Anf. 170 ORDFÖRANDEN:

Vi har statssekreterare Anders Hall här. På grund av vår försening med en timme har ansvarigt statsråd som var schemalagd för att komma hit varit tvungen att åka iväg för att ta ett flyg. Det är tyvärr vår tidsutdräkt som har omöjliggjort statsrådets deltagande.

Vi hälsar Anders Hall välkommen. Vi börjar med återrapport från mötet i rådet den 13–14 oktober och återrapport från det extrainsatta mötet i rådet den 25 november 2022. Finns det något att tillägga, statssekreteraren?

Anf. 171 Statssekreterare ANDERS HALL:

Vad gäller återrapporteringen från den 13–14 oktober hänvisar jag till den skriftliga rapporten som har lämnats till riksdagen. Sedan tänkte jag säga några ord om det extra mötet som ägde rum den 25 november då migrationsministern deltog.

Det mötet hade som ni vet sammankallats med anledning av utvecklingen längs den centrala Medelhavsrutten där antalet irreguljära gränspassager hade ökat kraftigt under innevarande år jämfört med samma period förra året. Syftet med mötet var att fokusera på de utmaningarna men också att titta på samtliga migrationsrutten och finna en gemensam väg framåt.

Det kommer att lämnas en skriftlig rapport om det mötet till riksdagen i vanlig ordning. Jag kan ändå lite kort säga att diskussionerna fördes i en god och konstruktiv anda. Merparten av medlemsstaterna tryckte just på vikten av att bevaka och fortsätta att följa utvecklingen vid samtliga migrationsrutten.

Det fanns också en samstämmighet i att samarbetet med tredjeländer behöver utvecklas ytterligare. Många medlemsstater framhöll behovet av att arbeta vidare med just migrations- och asylpakten. Där finns de långsiktiga lösningarna på hur liknande problem kan lösas i framtiden.

Kommissionens handlingsplan för den centrala Medelhavsrutten togs emot väl av medlemsstaterna. Liknande handlingsplaner efterfrågades också av medlemsstaterna för de övriga migrationsruttena. Det bejakades av kommissionen som avser att återkomma med detta.

För Sveriges del betonade migrationsministern att vi utöver det fortsatta arbetet med migrations- och asylpakten behöver se ett stärkt samarbete med just tredjeländer. Migrationsministern tog också upp att samarbetet när det gäller återtagande behöver förbättras. Detta ska ske tillsammans med Frontex och genom att använda artikel 25a i viseringskodexen på ett effektivt sätt.

När det gäller västra Balkan-rutten framförde vi också behovet av att se över just viseringssuspenderingsmekanismen. Detta för att den nuvarande mekanismen inte riktigt är anpassad för den situation som uppstått där länder som åtnjuter viseringsfrihet samtidigt agerar på ett sätt som ökar den irreguljära migrationen.

Anf. 172 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går över på Lagstiftningsöverläggningar. Det är dagordningspunkt 5, Förordning om hantering av instrumentaliseringssituationer på migrations- och asylområdet. Det är ett beslutsärende

Anf. 173 Statssekreterare ANDERS HALL:

Som ni känner till presenterade kommissionen den 14 december 2021 ett förslag till förordning om bemötande av situationer av instrumentalisering på migrations- och asylområdet. Bakgrunden till förslaget är i första hand Belarus utnyttjande av migranter genom den artificiellt tillskapade migrationsström som sändes mot EU under sommaren och hösten 2021 i syfte att försöka destabilisera unionen.

Förslaget ger en medlemsstat som utsätts för instrumentalisering möjlighet att göra vissa undantag från EU-lagstiftningen när det gäller asyl-, mottagande- och återvändandeprocessen. Förfarandet syftar till att underlätta för drabbade medlemsländer att kunna hantera situationen på ett kontrollerat och effektivt sätt.

Förslaget har under året behandlats i rådets arbetsgrupper. Ordförandeskapets ambition är nu att enas om en partiell allmän riktlinje. Riktlinjen är partiell eftersom det i förslaget hänvisas till andra rättsakter som fortfarande förhandlas. Regeringen ställer sig bakom förslaget till partiell allmän riktlinje.

De föreslagna åtgärderna kan hjälpa utsatta medlemsstater att bemöta situationer av instrumentalisering på migrations- och asylområdet på just ett kontrollerat och effektivt sätt samtidigt som det säkerställs att grundläggande rättigheter och internationella skyldigheter respekteras. Regeringen framhåller att all omfördelning enligt förslaget är frivillig och att ett förtydligande i det avscendet har varit välkommet.

Anf. 174 JACOB RISBERG (MP):

Tack för föredragningen! Vi har anmält en avvikande ståndpunkt redan i socialförsäkringsutskottet. Jag ska inte läsa upp hela men nämna slutsatserna.

En rad MR-organisationer har kritiserat förslaget för att det är oproportionerligt, kontraproduktivt, onödigt, missriktat och orättvist. Miljöpartiet instämmer i organisationernas farhågor och anser att Sverige bör verka för att stärka asylsystemets legitimitet och rättigheterna för asylsökande.

Att låta Belarus hänsynslösa agerande leda till en försämring av rättigheter för människor på flykt vore ett stort misstag.

Anf. 175 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Tack för föredragningen! Vänsterpartiets åsikter när det gäller migra-

tion och asyl är nog väl kända. Jag tänker inte upprepa dem, men jag hänvisar naturligtvis till vårt tidigare framförda ställningstagande och väljer nu att instämma i Miljöpartiets avvikande ståndpunkt, som den framfördes både i utskottet och här.

Anf. 176 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns likalydande avvikande ståndpunkter från Miljöpartiet och Vänsterpartiet, som också nämndes i socialförsäkringsutskottet, där man återupprepar kritiken från civilsamhället vad gäller legitimiteten för systemet.

I övrigt finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då tar vi dagordningspunkt 8 a, som gäller Rysslands angrepp mot Ukraina och situationen för ukrainska flyktingar i EU. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 177 Statssekreterare ANDERS HALL:

Sedan Rysslands invasion av Ukraina i februari har mottagandet av ukrainska flyktingar i EU naturligtvis varit en återkommande punkt på RIF-dagordningarna. Som ni vet aktiverades massflyktsdirektivet inledningsvis den 4 mars i år. Vid RIF-rådet den 13–14 oktober meddelade kommissionen att man inte avser att föreslå att aktiveringen upphävs och att den därför automatiskt kommer att förlängas till den 4 mars 2024. Detta fick stort stöd i rådet.

Det har ännu inte kommit något underlag inför diskussionen nästa vecka. Sannolikt kommer den att beröra den oro som finns för att fler kommer att tvingas fly från Ukraina under vintern, på grund av säkerhetsläget och de ryska attackerna mot viktig ukrainsk infrastruktur. Det är naturligtvis viktigt att det finns en beredskap såväl hos kommissionen som hos medlemsländerna för detta.

Regeringen välkomnar kommissionens arbete med samordning kopplat till situationen i Ukraina och aktiveringen av massflyktsdirektivet. EU behöver naturligtvis stå enat i mottagandet av skyddsbehövande från Ukraina, och Sverige kommer som ordförande efter årsskiftet att fortsätta detta arbete.

Med anledning av aktiveringen av massflyktsdirektivet tog kommissionen under våren fram en plattform för utbyte av uppgifter om personer som beviljats tillfälligt skydd i medlemsstaterna. Migrationsverket anslöt sig i går till den så kallade registreringsplattformen. Plattformen ger medlemsstaterna möjlighet att se om en person beviljats skydd i en annan medlemsstat och motverkar därmed missbruk eftersom en person då inte kan åtnjuta skydd i mer än en medlemsstat åt gången.

Anf. 178 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag har egentligen bara en kort fråga. Massflyktsdirektivet gäller ju tillfälligt skydd. Det här kriget tycks dra ut på tiden; vi vet inte hur länge det kommer att hålla på. Vi ser också att flyktingar från Ukraina just för att de omfattas av massflyktsdirektivet inte åtnjuter många av de åtgärder och förmåner man har som flykting i Sverige, till exempel möjligheten att läsa sfi. Jag skulle därför vilja veta vilka diskussioner som förs om ett långvarigt, det vill säga inte ett tillfälligt, skyddsbehov.

Anf. 179 Statssekreterare ANDERS HALL:

Det behöver föras en gemensam diskussion på europeisk nivå just om en fortsatt tillämpning av massflyktsdirektivet och om dess tillfälliga natur. Man får naturligtvis göra en gemensam bedömning av hur man tror att situationen i Ukraina kommer att utvecklas över tid.

Sedan behöver vi för egen svensk del ändå se över hur vi hanterar våra regelverk på hemmaplan, till exempel just möjligheten att ta del av sfi, vilket kanske är det som ligger allra närmast till hands. Detta är dock en fråga som faller inom utbildningsministrarnas ansvarsområde, så jag vill inte ge mig in för mycket i tolkningar kring det. Men detta är naturligtvis något som regeringen kommer att behöva titta gemensamt på om vi ser framför oss att det drar ut på tiden.

Anf. 180 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr ordförande! Om statssekreteraren bedömer att man kommer att föra diskussioner om huruvida massflyktsdirektivet ska fortsätta att tillämpas eller inte, vilken är då regeringens hållning i den frågan vid en sådan diskussion?

Anf. 181 Statssekreterare ANDERS HALL:

Jag tror inte att den kommer att föras redan nu på mötet eftersom man så sent som den 13–14 oktober konstaterade att vi förlänger det till åtminstone 2024. Men när vi väl är genom vintern och den befarade ansträngda situation som den kommer att medföra och kommer ytterligare en bit längre, när kriget har pågått i kanske mer än ett års tid, kommer man naturligtvis förr eller senare att komma till en diskussion om hur länge vi tror att det kommer att pågå. Men vi tror absolut inte att den frågan kommer att lyftas nästa vecka.

Anf. 182 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då har vi dagordningspunkt 9, Migrationens yttre dimension och situationen längs de huvudsakliga migrationsrutterna. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 183 Statssekreterare ANDERS HALL:

Som jag nämnde under återrapporeringen nyss beslutade det tjeckiska ordförandeskapet att ha ett extra RIF-möte i förra veckan för att diskutera utvecklingen kring migrationsrutterna till EU. Jag var också här förra veckan, i fredags, och informerade inför detta.

Det tjeckiska ordförandeskapet har nu satt upp frågan igen, som en diskussionspunkt vid det kommande RIF-mötet. Under gårdagen presenterade ordförandeskapet ett diskussionsunderlag som i mångt och mycket kan sägas sammanfatta vad ordförandeskapet har gjort i dessa frågor under sina sex månader. Utifrån det kan vi förvänta oss att det tjeckiska ordförandeskapet under mötet kommer att sammanfatta det arbete man har gjort och att diskussionen kommer att fokusera på brådskande utmaningar och vägen framåt. Kommissionen förväntas också

presentera en handlingsplan för västra Balkan-rutten vid mötet nästa vecka.

Det extrainsatta RIF-rådet i förra veckan skapade goda förutsättningar för de kommande diskussionerna vid detta möte. Medlemsländerna fick en samlad bild av situationen längs de olika rutterna. Som jag nämnde tidigare var diskussionen konstruktiv och framåtsyftande.

Regeringen kommer att framhålla den externa dimensionen och att migrationen är prioriterad under vårt ordförandeskap. Vi kommer att arbeta för att identifiera effektiva verktyg och konstruktiva lösningar i den externa dimensionen. Vi kommer att fortsätta verka för att det vi kallar för en hela-rutten-ansats integreras i arbetet med den externa dimensionen och kommer i linje med detta att ta vidare genomförandet av de handlingsplaner för prioriterade tredjeländer och migrationsrutterna som kommissionen presenterat. Vi har för avsikt att också diskutera frågor kring den externa dimensionen vid de båda RIF-råd vi själva ansvarar för under våren.

Med detta sagt har regeringen följande ståndpunkt inför diskussionen:

Regeringen välkomnar ett fördjupat samarbete med prioriterade tredjeländer längs med de huvudsakliga migrationsrutterna för att motverka grundorsaker till irreguljär migration och tvångsfördrivning och för att stärka ursprungs- och transitländernas egen kapacitet att hantera alla aspekter av migration, inklusive återvändande enligt artikel 25a i viseringskodexen.

Regeringen kan vid behov framhålla betydelsen av att fördjupa samarbetet med prioriterade tredjeländer längs med de huvudsakliga migrationsrutterna och noterar kommissionens handlingsplan för den centrala Medelhavsrutten som ett konkret bidrag till hur man kan hantera aktuella utmaningar. Regeringen avser under ordförandeskapet att bygga vidare på de ansträngningar som har gjorts och ta arbetet vidare för att försöka hitta konkreta lösningar och åtgärder.

Beträffande det ökade migrationstrycket på västra Balkan understryker regeringen vikten av att ytterligare steg tas för tillnärmande till EU:s viseringspolitik. Återigen framhåller regeringen det brådskande behovet av en översyn av suspenderingsmekanismen i syfte att säkerställa att EU har tillgång till en fullt tillämpbar mekanism.

Regeringen framhåller också vikten av att minska det totala irreguljära migrationstrycket till EU. Regeringen betonar också vikten av EU:s insatser för att på ett adekvat sätt bevaka sin yttre gräns.

Slutligen understryker regeringen vikten av att arbeta vidare med lagstiftningsarbetet inom migrations- och asylopakten parallellt med fortsatta åtgärder i den externa dimensionen.

Anf. 184 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för redogörelsen! Detta är ju i princip samma ståndpunkt som överlades för en vecka sedan. Med anledning av detta hänvisar jag till den avvikande ståndpunkt som Vänsterpartiet anmälde då och upprepar den.

Anf. 185 JACOB RISBERG (MP):

Herr ordförande! Samma sak gäller för Miljöpartiet – vi anmäler samma avvikande mening som i socialförsäkringsutskottet.

Anf. 186 YUSUF AYDIN (KD):

Herr ordförande! I det dokument som ligger till grund för detta finns ett antal viktiga områden. Bland annat nämns överst på sidan 4 situationen i Belarus. Detta diskuterades här i EU-nämnden den 3 december förra året. Tusentals flyktingar hade då slussats till polska gränsen för att på något sätt användas i hybridkrig för att destabilisera EU.

Vi kristdemokrater påpekade då att EU borde agera när människor cyniskt utnyttjas vid den belarusiska och polska gränsen via illegal migration. Vårt förslag var att Sverige skulle sluta upp bakom de tolv länder som i ett brev till kommissionen krävde att EU skulle bistå medlemsstaterna ekonomiskt när de vidtar åtgärder för att säkra sin gräns och därmed EU:s yttre gräns.

I samma dokument finns också en skrivelse där det tjeckiska ordförandeskapet menar följande: The present instrumentalization by Belarus and Russia requires our continued attention and coordinated response.

Då är min fråga om vi ser att det vid sidan av Frontex även finns anledning att exempelvis sätta upp stängsel eller vidta andra åtgärder som ett gemensamt åtagande och om detta eventuellt borde införas i Schengen Border Control och därmed kunna hanteras inom EU:s budget.

Anf. 187 Statssekreterare ANDERS HALL:

Tidigare har det funnits diskussioner om ett obligatoriskt moment för medlemsstaterna att stödja en medlemsstat som utsätts för sådan här instrumentalisering. Det ligger inte i det förslag som jag redogjorde för tidigare och som nu kommer att diskuteras. Det får man anta beror på att medlemsstaterna och kommissionen har tittat närmare på detta och kanske ändå anser att det är överflödigt och att det viktigaste ändå är att få verktyget mot instrumentalisering på plats.

Sedan har EU naturligtvis också andra verktyg i sin verktygslåda, till exempel att i sina externa relationer sätta press på de länder som lånar sig till instrumentalisering, i detta fall Belarus. Nu är Belarus redan satt under ett ganska omfattande sanktionstryck, så man får väl se hur mycket som kan återstå där. Men det är naturligtvis också en viktig punkt att visa att denna typ av beteende inte är acceptabelt.

I övrigt har det vad jag vet inte kommit upp någon diskussion om att man behöver ge extra verktyg eller finansiering till Frontex för detta. Frontex är stadd i en ganska betydande utveckling och stärker de operativa musklerna för att kunna ingripa snabbt och förstärka länder som är satta under högt tryck. Jag antar att detta bedöms vara en tillräcklig åtgärd.

Anf. 188 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet och Miljöpartiet med hänvisning till tidigare avvikande ståndpunkter, som upprepas.

I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Asyl och migration. Det handlar om en lägesrapport, och det är en diskussionspunkt.

Anf. 189 Statssekreterare ANDERS HALL:

Ni har löpande informerats om hur arbetet med förslagen gällande migrations- och asylpakten går. Pakten täcker en rad frågor som rör asyl, laglig migration och samarbete med tredjeländer om till exempel förbättrat återvändande och andra frågor. Samarbetet med tredjeländ stod som ni vet på dagordningen vid det extrainsatta mötet den 25 november.

Något som har varit föremål för mycket diskussion under hösten är de låsningar som finns kring frågor om ansvarsfördelning och solidaritet, som regleras i förslaget till asyl- och migrationshanteringsförordning. Det tjeckiska ordförandeskapet förväntas nu informera om försöken att hitta kompromisser och om de framsteg som har gjorts på området.

Nyckelfrågan handlar om att försöka hitta vägar för att medlemsstaterna ska kunna komma överens om en permanent och bindande solidaritetsmekanism som alla kan acceptera. Sannolikt kommer ordförandeskapet att söka politiskt stöd för att fortsätta de här förhandlingarna på teknisk nivå.

EU-kommissionen och Europaparlamentet trycker på för att migrationspakten ska kunna förhandlas färdigt innan den innevarande mandatperioden löper ut i juni 2024. Företrädare för rådets roterande ordförandeskap och parlamentets asylkontaktgrupp har kommit överens om att mötas regelbundet för att diskutera framstegen i förhandlingarna. Målet är att samtliga rättsakter i pakten ska vara färdigförhandlade senast i februari 2024.

Eftersom det efter årsskiftet blir det svenska ordförandeskapets roll att ta de här förhandlingarna vidare är det naturligtvis viktigt att vi stöttar det tjeckiska ordförandeskapets ansträngningar så långt det är möjligt.

Regeringen kan uttrycka stöd för att förhandlingarna tas vidare på teknisk nivå. Det är viktigt att förslagen angående ansvar och solidaritet utformas på ett ändamålsenligt sätt och även tar hänsyn till tidigare asylmottagande. Det är därutöver viktigt att sekundära förflyttningar motverkas.

Ett övergripande mål för regeringen är att få till stånd ett reformerat gemensamt europeiskt asylsystem som innebär ett lägre asylrelaterat migrationstryck för Sverige än vad Sverige kan uppnå med dagens lagstiftning. Medlemsstaterna måste också fullt ut tillämpa det gemensamma regelverk som vi redan har.

Anf. 190 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för redogörelsen!

Vänsterpartiet kan inte instämma i regeringens förslag om att Europas asylsystem ska utgå från att Sverige ska få ett lägre migrationstryck och färre flyktingar. Vi menar att Sverige måste fortsätta bidra till en solidarisk och rättssäker migrationspolitik.

Den avvikande ståndpunkt som Miljöpartiet lämnade på socialförsäkringsutskottets sammanträde är välformulerad. Jag väljer därför att instämma i den och lyfter upp den här.

Anf. 191 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för föredragningen!

En avgörande del av migrationspakten är att få på plats en långsiktig och hållbar migrationsöverenskommelse i EU och att alla länder tar ett

gemensamt ansvar för dem som söker asyl. Därför är förslagen om ansvarsfördelning mellan länderna i pakten centrala.

Regeringen framhåller i sin ståndpunkt rörande detta att ett övergripande mål för regeringen är att få till stånd ett reformerat asylsystem som innebär ett lägre asylrelaterat migrationstryck för Sverige.

Vad innebär det här? Kommer regeringen att vara pådrivande för en lösning som innebär att alla länder måste ta sitt ansvar på något sätt, eller är det viktigast för regeringen att Sverige tar emot så få personer som möjligt – även om det innebär att Sverige då måste säga nej till eventuella förslag om ett delat ansvar? Vad är viktigast i den här balansgången, en gemensam lösning på EU-nivå eller att Sverige tar emot så få asylsökande som möjligt?

Anf. 192 JACOB RISBERG (MP):

Herr ordförande! Jag kan bara hänvisa till den avvikande ståndpunkt som Ilona redan har hänvisat till.

Anf. 193 ORDFÖRANDEN:

Då har vi två avvikande ståndpunkter samt frågor från Malin Björk.

Anf. 194 Statssekreterare ANDERS HALL:

Jag vet inte riktigt om jag vill falla i fällan att välja mellan dessa båda, höll jag på att säga, därför att för regeringens del är det nog så att de här sakerna sitter ihop.

En förutsättning för att vi långsiktigt ska få ett lägre migrationsrelaterat tryck på Sverige är att vi får en välfungerande europeisk ordning på plats, så vi vill inte säga att det ena går före det andra. Vi tror att det faktiskt går att förena dessa båda. De kanske till och med är förutsättningar för varandra.

Anf. 195 ORDFÖRANDEN:

Vi har likalydande avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet och Miljöpartiet som hänvisar till Miljöpartiets i socialförsäkringsutskottet. I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Avslutningsvis dagordningspunkt 13, Övriga frågor, och 13 a, Ministerkonferens i Pragprocessen (Prag den 24–25 oktober 2022).

Anf. 196 Statssekreterare ANDERS HALL:

Här tänkte jag fatta mig kort och konstatera att regeringen avser att lyssna på den information som ges. I övrigt hänvisar vi till det skriftliga underlaget till nämnden.

Anf. 197 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag satt och funderade på under vilken punkt på dagordningen jag skulle säga det här. Det får bli under Övriga frågor.

Jag har ingen specifik fråga när det gäller ministerkonferensen i Pragprocessen. Jag vill bara att det finns i uppteckningarna att i och med beskedet att statsrådet inte heller denna gång kunde vara närvarande och möta oss folkvalda i EU-nämnden vill jag vara väldigt tydlig med att det

inte kan vara så att man tycker att detta är så oviktigt att man vill runda EU-nämndens folkvalda.

Vi sitter ju här varje fredag och är väldigt flexibla. Vi har bara den här fredagen lagt in både en och två extra EU-nämndssammanträden för att kunna vara behjälpliga i att statsråden och regeringen får sina förankrade ståndpunkter, som de behöver för att kunna företräda svenska intressen i EU-samarbetet.

Jag har själv varit statsråd. Jag vet att det är svårt att hålla ordning på kalendern. Men jag har som statsråd också fått ändra mina flygtider för att sköta mina åtaganden gentemot riksdagen och även andra åtaganden.

Jag tror att det är flera här som också har fått ändra sina tågtider och flygtider, för vi har ju dessutom var och en av oss en valkrets som vi förväntas ta oss hem till.

Jag vill bara ha det upptecknat. Jag tycker inte att det är okej att statsrådet i och med detta inte har närvarat i EU-nämnden en enda gång, tror jag, under hösten.

Anf. 198 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

I övrigt tackar vi statssekreteraren med medarbetare för deltagandet på dagens möte i EU-nämnden.

§ 9 Rättsliga och inrikes frågor
Justitieminister Gunnar Strömmer
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 13–14 oktober 2022
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 8–9 december 2022

Anf. 199 ORDFÖRANDEN:

Vi ligger ungefär en timme och tio minuter fel i förhandlingsschemat, men jag gör som jag gjort med de tidigare ministrarna och skyller allt på Finansdepartementet.

Vi hälsar statsrådet välkommen. Det är första gången i EU-nämnden. Jag ber att få citera tidigare talare: Det är både spännande och läskigt – för statsråden, inte det omvända.

Vi börjar med återrapport från möte i rådet den 13–14 oktober. Finns det något att tillägga utöver det skriftliga?

Anf. 200 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Nej, vi hänvisar helt enkelt till den skriftliga rapporten.

Anf. 201 ORDFÖRANDEN:

Alldeles utmärkt! Då lägger vi återrapporten till handlingarna.

Då har vi dagordningspunkt 3, Fullständig tillämpning av Schengenregelverket i Bulgarien, Kroatien och Rumänien. Det är en beslutspunkt.

Anf. 202 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Här tänkte jag ändå be att få lägga ut texten något – trots tidens oändliga knapphet, som det heter.

(ORDFÖRANDEN: Det har faktiskt EU-nämnden förväntat sig.)

Det låter bra.

Som ni känner till är utvidgningen av Schengenområdet en av det tjeckiska ordförandeskapets viktigaste prioriteringar. En uttalad målsättning har varit att det RIF-rådsmöte som ska äga rum nu i december fattar beslut om upphävande av den inre gränskontrollen mot Bulgarien, Rumänien och Kroatien.

Inför RIF-rådsmötet nästa vecka har därför två rådsbeslut presenterats – ett som rör Bulgarien och Rumänien och ett som rör Kroatien. Enligt utkastet till beslut ska den inre gränskontrollen mot dessa tre länder upphävas efter årsskiftet, närmare bestämt den 1 januari för land- och sjögräns och den 23 mars för luftgräns, alltså för flygtrafik.

Bulgarien och Rumänien är ju formellt klara för beslut sedan flera år tillbaka. Det var i juni 2011 som rådet bekräftade att länderna uppfyllde de krav som ställts för att rådet ska kunna fatta beslut om full anslutning. Även Europaparlamentet har ställt sig bakom det här.

För Kroatiens del bekräftade rådet i december förra året att Kroatien uppfyller nödvändiga krav för att rådet ska kunna fatta beslut. Europaparlamentet har ställt sig bakom även det.

Eftersom en längre tid har passerat sedan Bulgariens och Rumäniens tillämpning av Schengenregelverket utvärderades har det under hösten genomförts återbesök till länderna. Bulgarien och Rumänien bjöd då in experter från kommissionen och från medlemsstaterna för att bedöma efterlevnad och tillämpning av de gemensamma regler som gäller inom Schengen. Det handlade i praktiken bland annat om bestämmelser som reglerar utförande av gränskontroll, tillämpning av det gemensamma polissamarbetet, återvändande och dataskyddsbestämmelsen. Experterna kunde konstatera att länderna inte bara tillämpar bestämmelserna väl utan i flera fall gör det på bästa tänkbara sätt.

Att länderna inte bara har fortsatt att tillämpa nya regler och verktyg utan också har stärkt tillämpningen av alla aspekter av Schengenregelverket betydligt och att de dessutom gör det på bästa tänkbara enhetliga sätt är något som har bekräftats i det meddelande som kommissionen presenterade i mitten av november. Kommissionen slår också fast att båda länderna har de strukturer som krävs för att säkerställa respekten för grundläggande rättigheter.

Mot bakgrund av att alla tre länderna uppfyller alla formella kriterier som ställts är det regeringens uppfattning att Sverige, även i egenskap av inkommande ordförandeland i EU:s ministerråd, inte ensamt bör blockera om det finns förutsättningar för beslut vid rådsrådet.

För att förbereda oss för det här läget eller den här situationen har vi i november hållit överläggning med justitieutskottet om regeringens förslag till ståndpunkt. Vid denna överläggning fördes det fram ett antal reservationer i utskottet, och dem har vi tagit på stort allvar.

För att försäkra oss om att alla eventuella farhågor och funderingar blivit belysta har vi utifrån de reservationer som framfördes i utskottet hämtat in alla relevanta svenska myndigheters bedömning av eventuella konsekvenser för svensk del av en utvidgning. Det var för de här myndigheternas räkning, och ingen av de tillfrågade myndigheterna har haft någon betydande invändning. Det är också den information som justitieutskottet har fått ta del av.

Mot denna bakgrund är det vår förhoppning att EU-nämnden kan ställa sig bakom regeringens förslag till svensk position inför RIF-rådets möte nästa vecka.

Avslutningsvis på den här punkten skulle jag bara vilja lägga till att som nämnden förstås mycket väl känner till är det enhällighet som gäller för att man ska kunna uppnå ett beslut. Det hänger alltså inte bara på Sverige. Såvitt vi känner till finns det fler länder som har haft reservationer och som fortfarande överväger hur de ska ställa sig till ordförandeskapets förslag på mötet nästa vecka. Det är alltså inte uteslutet att det kan dröja ytterligare några dagar innan vi säkert vet om det kommer att kunna bli ett beslut i den här frågan på RIF-rådets möte i december eller om det inte blir det.

Det var vad jag tänkte säga på den punkten.

Anf. 203 MATTIAS VEPSÄ (S):

Ordförande! Jag tackar för föredragningen och även för det arbete som gjordes när vi lyfte fram de farhågor vi hade efter första mötet efter valet, när den här frågan dök upp i skarpt läge.

För oss socialdemokrater har det varit viktigt att ta reda på konsekvenserna av ett utvidgat Schengenområde från ett svenskt perspektiv.

Vi har tagit del av den här rapporten. Det viktiga för oss var att säkerställa att vi inte fick se ett ökat inflöde av svart arbetskraft, som skulle kunna bli utnyttjad. Vi har en oro för dessa länders efterlevnad av rättsstatens principer, med alla de baksidor som har varit föremål för den här debatten, så att säga. Det ska också sägas att det är Rumänien och Bulgarien som vår oro har gällt i den här frågan.

Vi tycker ändå att denna process fick ett bra avslut. Vi vill säga det. Det var bra att vi fick ta del av återrapporten vid mötet i går i justitieutskottet. Vi fick också ett pm med de svar som statsrådet hänvisar till. Mot den bakgrunden tycker vi att vi har fått bekräftat att våra svenska myndigheter inte delar den oro som vi har haft, utan man kan på ett sätt som är bra för Sveriges del säga att man uppfyller sitt åtagande enligt Schengenregelverket.

Vi kan väl säga något bara för att få det sagt här också. Vi har haft flera diskussioner under dagens möte. Det är väl viktigt att just sådana här processer sköts, så att säga. Vi var lite förvånade. Det var ett ganska tunt underlag vid första mötet, så att detta gjordes var jättebra. Vi fick en remissprocess, och vi lyssnade in relevanta myndigheter. Det kan vara viktigt att säga att vi gör detta med god framförhållning och ger myndigheterna en möjlighet att faktiskt genomlysna sådana här komplexa frågor, så att vi inte rusar in i en ståndpunkt oöverlagt, så att säga.

Med det yrkar vi bifall till detta.

Anf. 204 ADAM MARTTINEN (SD):

Till skillnad från Socialdemokraterna vill jag redan nu meddela att vi vill ha en avvikande ståndpunkt i denna fråga. Den är då kopplad till punkt 3 a om Bulgarien och Rumänien.

Vi menar att det fortfarande finns allvarliga brister i dessa länders arbete mot korruption och mot organiserad brottslighet som vi bör ta på allvar. Lägg därtill att Schengens yttre gräns nu föreslås expanderas mot Ukraina. Vad det får för långsiktiga konsekvenser, inte minst när det kommer till smuggling av illegala vapen in i EU, tycker jag är lite höljt i dunkel. Det är inte helt klarlagt. Det är också väldigt svårt att se hur detta ska kunna påverka smugglingen av illegala vapen in i EU. Det finns betydande risker i detta avseende som man inte har beaktat i regeringens ståndpunkt.

Att myndigheterna inte direkt ser några invändningar eller ser att det blir några direkta skillnader utifrån rörlighetsdirektivet och en fullvärdig Schengenanslutning betyder inte – det bekräftas också av den respons som vi fick från myndigheterna – att det inte finns omfattande problem. Det finns omfattande problem, som myndigheterna också påpekade i den information som vi fick från dem gällande det så kallade remissförordandet, om vi ska kalla det så.

Det finns omfattande problem kopplade just till Bulgarien och Ukraina. Det är också en aspekt i det hela som vi bör ta med oss när vi diskuterar dessa frågor. Vi har omfattande problem när det gäller stöldligor och när det gäller utbredd tiggeri. Det är förvisso frågor som kan hanteras på andra sätt genom svensk lagstiftning, men jag tycker ändå att det bör poängteras

i detta sammanhang när vi diskuterar våra länders relationer och en anslutning till Schengen.

Detta gör slutligen att vi landar i slutsatsen att vi inte bör ställa oss bakom ett rådsbeslut om att godkänna Bulgarien och Rumänien som fullvärdiga medlemmar i Schengensamarbetet.

Anf. 205 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, justitieministern, för genomgången! Vänsterpartiet instämde vid justitieutskottets möte i Socialdemokraternas farhågor när det gäller en anslutning av Rumänien och Bulgarien, men vår avsikt var aldrig att rösta nej till dessa länders anslutning. Däremot menar vi att Sverige ska säga nej till Kroatien. Vi menar alltså att Kroatien inte ska anslutas till Schengen. Det grundar vi på att det finns tusentals dokumenterade pushbacks och att den kroatiska gränspolis är relativt brutal.

Om man välkomnar Kroatien till Schengen tycker vi att det är att belöna detta systematiska olagliga agerande. Vi tycker att det kan vara svårt att säga nej till enskilda länder förutom när de, som i Kroatiens fall, inte lever upp till respekt för mänskliga rättigheter vid sina gränser. Om Kroatien ansluts till Schengen blir det också EU:s yttre gräns mot flera länder. Då finns det en stor risk att det våld som vi redan nu ser intensifieras.

Detta är Vänsterpartiets skäl till att föreslå att Sverige ska säga nej till Kroatiens anslutning.

Anf. 206 ORDFÖRANDEN:

Jag tycker att detta är rätt i sak, men statsrådet kan också ta med sig – och kanske inspirera kollegor med det – att det även är rätt i form. Precis som Mattias Vepsä sa har det skett en dialog mellan regeringssidan och partier i riksdagen. Vi vet att det har funnits olika åsikter, men man har gjort ett förankringsarbete. Det tror jag är till nytta för regeringen. Det är alltså rätt i sak och rätt i form.

Anf. 207 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Tusen tack för de viktiga inlägg som har gjorts här! Om jag får börja med Mattias Vepsä vill jag säga att jag håller med om att samspelet har varit bra. Vi ska väl inte sticka under stol med att det för en inkommande regering, med några veckors varsel i stora frågor, är utmärkt att komma till utskottet.

Jag vill kanske ändå invända något mot beskrivningen av ett tunt underlag. Med till utskottet fanns de rigorösa utvärderingar som har gjorts på EU-nivå, där också Sverige har haft representanter på plats. Däremot har Mattias Vepsä helt rätt i att de frågor som ni lyfte om de mer omedelbara konsekvenserna för svenskt vidkommande inte var tillräckligt belysta. Det var utmärkt att det lyftes och att vi gavs möjlighet att förvisso ganska snabbt men, vågar jag påstå, så grundligt som omständigheterna medgav involvera myndigheter. Jag vet inte hur många myndigheter det blev till slut, men jag tror att det var åtta. Det var alltifrån polis till arbetsmiljöverk, så jag tror att det blev ett brett grepp om detta. Detta gör att justitieutskottet och EU-nämnden och så småningom regeringen har ett mycket bättre underlag att agera utifrån. Vi får tacka för det samspelet.

När det gäller Adam Marttinens kvarvarande invändningar har denna fråga diskuterats under väldigt lång tid. När det gäller alla de farhågor som har lyfts i olika sammanhang, inklusive de som ni lyfter nu, är det berättigade frågor. De har funnits med i dessa processer under många år. Däremot har vi kommit till en annan slutsats vad gäller den bedömning som vi bör göra i detta läge.

Det hindrar inte att det finns kvarvarande frågor. Jag tycker exempelvis att den fråga som Adam Marttinen tar upp vad gäller smuggling av illegala vapen är en sådan fråga som kanske inte i första hand är relaterad till just den sakfråga som ligger på EU-nämndens bord i dag, men den är däremot generellt sett en fråga som vi har all anledning att ha ögonen på. Vi har också sagt att det ska vara en av de Ukrainarelaterade frågor som hamnar på Justitiedepartementets bord under ordförandeskapet som ska vara en prioriterad fråga.

Det finns mycket historik om illegala vapen som kommer från krigshärdar i Europa och som sedan spelar en stor och mycket destruktiv roll för organiserad brottslighet. Även om jag kommer till en annan slutsats vad gäller dagens fråga är inte minst denna fråga viktig att ha en fortsatt dialog kring.

Slutligen gäller det Ilona Szatmári Waldaus och Vänsterpartiets invändning i fråga om Kroatien. Även jag har noterat att det förekommer uppgifter om att Kroatien bryter mot vissa grundläggande rättigheter och principer. Det är klart att det är uppgifter som man ska ta på största allvar.

Man kan säga att rättsstatsfrågorna och rättssäkerhetsaspekterna har varit ett av grundackorden i den granskning som har utförts avseende alla dessa tre länder i denna process. Samtidigt kan man konstatera att EU-kommissionen bara för några veckor sedan konstaterade att Kroatien har gjort betydande ansträngningar för att garantera att landets gränskontroll genomförs i enlighet med mänskliga rättigheter. Till exempel införde Kroatien 2021 en oberoende övervakning av landets gränskontrollanter. Den ska bland annat följa upp alla anklagelser om brott mot grundläggande rättigheter i gränskontrollen.

Dessutom är det så att om Kroatien nu skulle bli fullvärdig Schengenmedlem kommer landet att genomgå regelbundna utvärderingar av hur man lever upp till detta regelverk. Utvärderingarna omfattar till exempel hur man genomför sin gränskontroll och hur relevanta institutioner fungerar.

Jag vill lägga till en sak – om det är någon som till äventyrs efter dagens möte vill fördjupa sig i EU-kommissionens och medlemsstaternas gemensamma granskningsrapporter. Jag tycker själv att det när det gäller korruption, rättsstatlighet och så vidare finns väldigt konkreta aspekter. Det handlar om hur man utformar gränskontroller, så att säga, väldigt fysiskt och på plats. Det visar sig att dessa länder i hög grad har implementerat system som många andra länder saknar. Det gäller alltifrån hur personal ska cirkulera mellan olika stationer till att man ska göra uppteckningar över vilka kontanter som de har på sig när de kommer till jobbet och vilka kontanter de har med sig när de går därifrån.

Rättsstatlighet är naturligtvis ett principiellt ramverk, men det har också en väldigt konkret tillämpning. Det är ändå slående – det säger även de svenska rapportörer som har varit på plats – att man på fältet har implementerat system för att i mycket högre grad än många andra EU-

Anf. 208 ORDFÖRANDEN:

Det finns en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna vad gäller Bulgarien och Rumänien, i förhållande till de risker detta innebär. Det finns en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet i fråga om Kroatien.

I övrigt kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt när det gäller Schengenregelverket, både punkt a och punkt b.

Då går vi till dagordningspunkt 4, Tillståndet i Schengenområdet. 4 a, Schengenbarometern, 4 b, Schengenrådets cykel och 4 c, Inre säkerhet: motverka smuggling av migranter.

Det är ett informationsärende.

Anf. 209 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Vi ska se om vi kan tajta till framställningarna något. Även om detta är Justitiedepartementets korta version kommer säkert en och annan att efterfråga den kortkorta till nästa möte, men vi gör i alla fall ett försök.

Vad gäller diskussionen om tillståndet i Schengen är ni säkerligen medvetna om att detta är en återkommande punkt på RIF-rådets dagordning. Syftet med punkten är att ta ett omtag om styrningen av Schengensamarbetet och att ta upp frågor som är i behov av diskussion, men det handlar också i olika avseenden om åtgärder.

Till detta rådsmöte har ordförandeskapet satt upp fyra underpunkter när det gäller tillståndet i Schengen som alla anges vara lägesbilder.

Först är det den så kallade barometern. Det är ett dokument som kommissionen tar fram och som ger en snabb bild av det aktuella läget för Schengenområdet.

Därefter kommer Schengenrådscykeln att presenteras. Det är den årliga cykeln av Schengenråd, som inleds med kommissionens rapport om tillståndet i Schengenområdet. Den rapporten följs sedan upp med prioriteringar, åtgärdsplaner och avstämningar under Schengenråden det kommande året. Ordförandeskapet vill då att ministrarna ska bekräfta att Schengenrådscykeln är en viktig del i styrningen av Schengen och få information om framstegen i innevarande cykel. Här kommer regeringen kort att tacka ordförandeskapet för dess arbete och meddela att Sverige kommer att ta arbetet med Schengenrådscykeln vidare.

Vid mötet är det också tänkt att vi ska få uppdaterad information gällande smuggling av migranter in till EU. Ordförandeskapet har tagit fram ett diskussionsunderlag där de radar upp ett antal rekommenderade åtgärder i syfte att motverka smugglingen. Bland annat rekommenderas ett förbättrat informationsutbyte, uppdaterade underrättelsebilder, att stödja gränsöverskridande operativa insatser, övervakning av sociala medier för att komma åt smugglingsnätverken, mer finansiella utredningar och att stärka arbetet mot dokumentförfälskning. Vi tycker att ordförandeskapet har ringat in de viktigaste åtgärderna.

Den fjärde underpunkten handlar om interoperabilitet. Vid rådsmötet nästa vecka avser kommissionen och eu-Lisa, alltså EU:s it-byrå, att informera om det aktuella läget i genomförandearbetet.

Några medlemsstater och det centrala utvecklingsarbetet dras med fortsatta förseningar. Några konkreta förslag har inte presenterats, men det handlar troligen om flera månaders försening både för Schengens informationssystem SIS och för in- och utresesystemet EES.

Sverige följer de övergripande tidsplanerna men påverkas av förseningarna i det centrala utvecklingsarbetet vid eu-Lisa. Vi ser risker för att realistiska tidsplaner kan leda till problem och köbildning vid gränskontroller.

Anf. 210 ORDFÖRANDEN:

Därmed berörde justitieministern punkten 4 d, Interoperabilitet.

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Förordning om att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn. Det är en lägesrapport och en informationspunkt.

Anf. 211 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Det här är en utomordentligt viktig fråga. För tidsvinnande skulle jag dock vilja hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 212 MATILDA ERNKRANS (S):

Det här är en jätteviktig fråga, och jag hoppas att regeringen tar med sig frågan och arbetar aktivt och klokt.

Anf. 213 ORDFÖRANDEN:

Med understrykande av vikten från alla parter tackar vi för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Övriga frågor, Aktuella lagstiftningsförslag. Det är en informationspunkt.

Anf. 214 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Det här är alltså en informationspunkt, och vi tänker kort och gott lyssna till informationen.

Anf. 215 ORDFÖRANDEN:

Nämnden tackar för informationen.

Vi har dagordningspunkt 8 b, Dialog om den inre säkerheten. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 216 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Den här dagordningspunkten handlar om Rysslands aggression mot Ukraina, och dagordningspunkten är uppdelad i en a- och en b-punkt.

Anders Hall, statssekreterare till Maria Malmer Stenergard, var här tidigare och redogjorde för a-punkten. Nu tänker jag gå vidare och redogöra för b-punkten, som handlar om EU:s strukturerade dialog med Ukraina.

Först några ord om bakgrunden till frågan. Sedan Ryssland inledde sitt angrepp mot Ukraina har frågan om EU:s inre säkerhet stått högt upp på EU:s dagordning. Frågan om EU:s inre säkerhet har diskuterats vid de

senaste RIF-råden. Exempelvis har människohandel, smuggling av skjutvapen och annan allvarlig brottslighet nämnts som potentiella risker mot EU:s inre säkerhet.

Vid det senaste ministermötet i oktober informerade EU:s samordnare för kampen mot terrorism om resultatet från sitt besök i Ukraina i slutet av september i år. Mot bakgrund av besöket samt de tidigare diskussionerna enades man på RIF-rådet i oktober om att inleda en så kallad strukturerad dialog med Ukraina.

På mötet i nästa vecka kommer deltagarna att få information om innehållet i dialogen. Det har föreslagits att dialogen ska hanteras av ordförandeskapet tillsammans med kommissionen, EU:s samordnare för kampen mot terrorism och EU:s utrikestjänst. Dialogen ska baseras på konkreta behov från de ukrainska myndigheterna i syfte att adressera utmaningar för den inre säkerheten både för EU och för Ukraina.

Dialogen kommer att fokusera på en rad frågor, bland annat gräns-säkerhet, vapensmuggling, våldsbejakande utländska stridande och övriga säkerhetsrisker. Det blir eventuellt också andra frågor.

Vad gäller övriga säkerhetsrisker handlar de bland annat om krigsbrott, kritisk infrastruktur, cyberbrottslighet och människohandel.

Regeringens inställning är att vi kan välkomna den strukturerade dialogen. Vi är såklart positiva till åtgärder som syftar till att hantera de säkerhetshot som uppstår på grund av kriget. Vår bedömning är att initiativet kommer att bidra till en tydligare struktur och överblick över den inledda dialogen med Ukraina om frågor som bedöms ha direkt inverkan på EU:s inre säkerhet.

Det är också viktigt att dialogen och andra och nya initiativ koordineras med det pågående stödet för att maximera effekten av EU:s åtgärder och undvika duplicering. Det är en fråga som vi även i fortsättningen kommer att behöva hantera och arbeta med under vårt ordförandeskap, också i samspel mellan nämnden och regeringen.

Anf. 217 ORDFÖRANDEN:

Det här var en diskussionspunkt, och därmed konstaterar jag att det finns ett stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Anf. 218 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det gläder oss mycket. Tusen tack för det!

Anf. 219 ORDFÖRANDEN:

Vi kommer in på dagordningspunkt 11, Samarbeta mellan behöriga myndigheter som arbetar med bekämpning av terrorism. Det är ett informationsärende.

Anf. 220 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Även på denna punkt skulle jag för tids vinnande vilja hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 221 ORDFÖRANDEN:

Vi tar till oss informationen och tackar för den.

Vi går vidare till dagordningspunkterna 13 b, Ministerforumet om rättsliga och inrikes frågor mellan EU och länderna på västra Balkan, och 13 c, Ministermötet mellan EU och USA om rättsliga och inrikes frågor.

Anf. 222 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Punkterna b och c är alltså informationspunkter. Även på dessa punkter avser vi att lyssna på informationen.

Anf. 223 ORDFÖRANDEN:

Sedan är det dagordningspunkt 13 f, Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram. Finns det något att anföra? Jag ställer frågan till justitieministern.

Anf. 224 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Det är en så kallad berättigad fråga! Svaret är ja. Det finns en del att anföra.

Den 14 december kommer statsministern att presentera prioriteringarna och arbetsprogrammet för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd. Det pågår, som bekant, från den 1 januari till den 30 juni 2023.

Vår uppgift blir att leda arbetet i rådet, bidra till kontinuitet och att driva EU:s dagordning framåt.

Den samlade erfarenheten, inte minst från tidigare svenska ordförandeskap och andra framgångsrika ordförandeskap, är just att en framgångsrik ordförande opartiskt ska lyssna lika mycket på alla medlemsländer och agera i EU:s gemensamma intresse. Som ni alla väl känner till finns det som ordförande ett begränsat utrymme att driva egna sakfrågor just under ett ordförandeskap. Vi kommer vidare att ärva en stor del av dagordningen.

Under våren kommer vi in på upploppet av lagstiftningsperioden som följer Europaparlamentets mandatperiod 2019–2024. Det betyder att vi sannolikt kommer att få hantera ett stort antal ärenden som är i slutförhandlingar mellan rådet och parlamentet.

Med utgångspunkt i 18-månadersprogrammet samarbetar vi nära med Frankrike, Tjeckien och även med Spanien, som är först ut i nästa ordförandeskapstrio.

I regeringens EU-deklaration lyfter vi särskilt fram fyra samtida ödesfrågor. Den första gäller Europas inre och yttre säkerhet. Ett särskilt fokus kommer därför att ligga på det EU-gemensamma arbetet för att bekämpa organiserad brottslighet, terrorism och våldsbejakande extremism.

Utvecklingen kring Rysslands invasion av Ukraina kommer förstås att få stor påverkan på rådsdagordningen för både rättsliga och inrikes frågor. Vi kommer också från det svenska ordförandeskapet att stödja ett fortsatt och intensifierat arbete för att värna rättsstatens principer och respekten för grundläggande fri- och rättigheter.

Gränsöverskridande brottslighet kräver förstås ett starkt gränsöverskridande samarbete. Vi vill lyfta fram ett straffrättsligt samarbete som fungerar i praktiken. För att säkerställa en effektiv lagföring av brottslighet som har koppling till flera medlemsstater är det viktigt att brottsutredningar och åtal lättare kan samordnas. Vi bör se till

att maximera nyttan av alla de EU-instrument som vi har investerat i och de strukturer som vi tillsammans har byggt upp under lång tid.

Vi vill också under vårt ordförandeskap fördjupa diskussionen om utmaningar för gränsöverskridande brottsbekämpning, inte minst i vår digitala samtid. För att beivra brott behöver de brottsbekämpande myndigheterna i EU tillgång till information och elektronisk bevisning, inklusive uppgifter som har krypterats. Det svenska ordförandeskapet kommer att driva på i samarbetet för att säkerställa och utveckla tillgången till kommunikationsdata och e-bevisning.

Vidare är ett effektivt migrations- och asylsystem en principiellt och strategiskt avgörande del för ett fungerande Schengensamarbete. Det förutsätter insatser inom EU och insatser utanför EU i samarbete med tredjeländer. Det svenska ordförandeskapet kommer att förorda en heltäckande ansats för att möta de utmaningarna.

Anf. 225 ORDFÖRANDEN:

Tack för en gedigen dragning. Det var väl den kortkorta versionen!

Anf. 226 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag vill tacka för att justitieministern ändå kan ge information till EU-nämnden om det justitieministern har tänkt att säga till sina kollegor i EU-kretsen. Vi kan notera att det verkar vara lite olika i hur mycket information man är redo att ge till EU-nämnden och till sina ministerkollegor. Jag uppskattar justitieministerns information.

Jag kan inte undgå att påpeka, när jag ändå har justitieministern här, att bland de fem prioriteringar som var förankrade i riksdagen innan regeringsskiftet var EU:s grundläggande värderingar den femte prioriteringen. Jag hoppas att justitieministern tänker ta sig an att upprätthålla rättsstatens principer.

Anf. 227 ORDFÖRANDEN:

Därmed har justitieministern fått två guldstjärnor på detta sammanträde. Vi får se om det kommer att fortsätta i den riktningen vid kommande möten, men vi uppskattar att justitieministern har tagit sig tid att komma hit.

Vi fortsätter. Vi har kvar många punkter, vill jag understryka.

Nu kommer vi in på Lagstiftningsöverläggningar, dagordningspunkt 14, E-bevisning. Det är 14 a, Förordningen om europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för elektroniska bevis, och 14 b, Direktivet om rättsliga företrädare för insamling av bevisning. Det är en informationspunkt.

Anf. 228 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Jag vill passa på att kort bekräfta vice ordförandens betoning av värdet av att arbeta med det som ofta beskrivs som rule of law. De prioriteringar som man har kommit överens om brett mellan regering och riksdag före valet gäller naturligtvis även efter valet och regeringsskiftet.

Vi är i starten i regeringsarbetet, och man inser snart att det blir många EU-relaterade möten i kalendern.

Jag har själv ställt frågan om the rule of law vid nästan varje sådant enskilt möte. Det blir lätt ett magiskt ord. Vi står alla upp bakom the rule of law, och vi har eftersökt, i samspel med företrädare för olika EU-institutioner, om vi under våra sex månader verkligen ska vinkla frågan på något konkret, utöver det mer generella arbetet om EU:s grundläggande värderingar och rättsstatens principer. Finns det något konkret som vi kan lyfta upp? Det har kommit ett par inspel, och jag kommer med glädje tillbaka i det här sammanhanget eller i andra sammanhang och ser om vi inte kan hitta ett samspel i frågan under det kommande halvåret.

Vad gäller e-bevisning, som också är en utomordentligt angelägen fråga, ber jag att få hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 229 ORDFÖRANDEN:

Nämnden tackar för informationen på båda punkterna.

Då har vi dagordningspunkt 15, Direktivet om återvinning och förverkande av tillgångar. Det är en riktlinjedebatt och en diskussionspunkt.

Anf. 230 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Det här har väldigt stor praktisk betydelse för våra möjligheter att få en mer effektiv brottsbekämpning. Det samspelar utomordentligt väl också med olika nationella initiativ som kommer att tas här i riksdagen och från regeringens håll under mandatperioden.

Bakgrunden är alltså att kommissionen presenterade förslaget om ett nytt direktiv om återvinning av tillgångar och förverkande den 25 maj i år. Förslaget syftar till att förbättra möjligheten att komma åt och hitta kriminellas brottsvinster. Organiserad brottslighet är ett gränsöverskridande problem inom EU. De kriminella rör sig mellan länder och begår ofta brott i olika medlemsstater. Dessutom använder de den fria rörligheten för att flytta och gömma sina brottsvinster.

Förslaget har förhandlats i rådsarbetsgrupp sedan i juni. Man har hittills hunnit med en första läsning av artiklarna, och det tjeckiska ordförandeskapet har tagit fram nya texter i vissa delar. Diskussionen på RIF-rådet ska avse några av de svårare frågor där många medlemsstater har haft synpunkter. Avsikten är att ministrarna vid rådet ska diskutera vilka rätts-säkerhetsgarantier som ska tas med i direktivet.

Sammanfattningsvis är direktivförslaget ett mycket välkommet initiativ från kommissionen, och det ligger som sagt mycket väl i linje med det arbete som regeringen över huvud taget bedriver på området.

Anf. 231 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 16 och börjar med punkt a, Direktivet om straffrättsliga påföljder till skydd för miljön. Detta är en beslutspunkt.

Anf. 232 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! I december förra året lämnade kommissionen ett förslag till ett reviderat miljöbrottsdirektiv. Bakgrunden till förslaget är att

miljöbrott är en växande kriminell sektor såväl inom EU som globalt och att det nu gällande direktivet inte bidrar till att bekämpa miljöbrottsligheten på ett effektivt sätt.

Förslaget till nytt direktiv innehåller minimiregler om brottsrekvisit och påföljder för de allvarligaste överträdelserna av unionens miljölagstiftning. Dessutom finns bestämmelser om till exempel förebyggande arbete, nationella strategier för bekämpning av miljöbrott och statistik.

En viktig nyhet i förhållande till det nu gällande direktivet är att brottskatalogen utökas och omfattar fler gärningar, bland annat förorening från fartyg och överträdelser av kemikalielagstiftningen.

Svensk miljöstraffrätt uppfyller i stora drag minimikraven i förslaget. Vi har de senaste åren sett hur den organiserade brottsligheten har etablerat sig på miljöområdet i Sverige. Det gäller framför allt på avfallsområdet. Vi har också kunnat konstatera att brottsligheten ofta har gränsöverskridande inslag.

För att vi ska kunna bekämpa den gränsöverskridande brottsligheten på miljöområdet på ett effektivt sätt behöver vi ha samma syn på miljöbrottsligheten inom EU. Miljöbrottsdirektivet kan enligt regeringens bedömning bidra till det.

Under processens gång har Sverige fått gehör för sina synpunkter i flera fall, till exempel när det gäller beskrivningarna av de straffbara gärningarna och hur en företagsbot ska beräknas. En del av ursprungsförslaget rör bestämmelsen om att den som har dömts för miljöbrott tillfälligt skulle kunna förbjudas att ställa upp i offentliga val. Det var av lätt insedda skäl problematiskt för Sverige. Denna bestämmelse har tagits bort vid rådets behandling av förslaget, och sammantaget anser regeringen att den allmänna inriktningen är ett stort steg framåt jämfört med nu gällande direktiv.

Regeringen föreslår alltså att Sverige ska ställa sig bakom förslaget till allmän riktlinje. Treparsntal med Europaparlamentet väntas bli aktuella under det svenska ordförandeskapet, och Sverige kommer att företräda rådet i dessa samtal.

Anf. 233 ADAM MARTTINEN (SD):

Vi gläds såklart åt de förändringar som har gjorts, bland annat att förbudet mot att ställa upp i val har utgått från det ursprungliga förslaget. Men alldeles oavsett vad detta får för konsekvenser för svensk lagstiftning har vi fortfarande en principiell invändning just mot att straffrättsliga bestämmelser föreslås från EU-nivå till de nationella parlamenten.

Vi anser att det är en unik kompetens som nationella parlament ska fatta beslut om själva, och inte något beslut som EU-parlamentet ska fatta åt de enskilda staterna. Det är alltså en principiell invändning vi har och som vi såklart önskar få gehör för. Nu ser det ju inte ut att få någon inverkan på svensk lagstiftning, men oavsett vad det får för inverkan är det en principiell invändning, och vi vill poängtera att vi är emot detta.

Anf. 234 ORDFÖRANDE:

Men inte som en avvikande ståndpunkt?

Anf. 235 ADAM MARTTINEN (SD):

Som en avvikande ståndpunkt, om det är så det ska uttalas i det här sammanhanget.

Anf. 236 ORDFÖRANDEN:

Då noterar vi att det finns en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna som betonar den nationella kompetensen.

I övrigt finns det stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, om inte justitieministern vill tillägga något av betydelse.

Anf. 237 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Jag tackar för inlägget och vill bara ändå säga ett par tre saker om det. Man kan säga att den övergripande principiella frågan om på vilken nivå olika beslut bör fattas, hur den ska ses i principiell politisk bemärkelse, förstås är en utomordentligt viktig diskussion.

Men här kan man konstatera att EU har denna kompetens enligt fördraget och att vi talar om ett befintligt direktiv som naturligtvis är förenligt med fördraget. Det handlar om en revidering av ett befintligt direktiv.

Som sagt var är den principiella diskussionen utomordentligt intressant, men sakligt sett, i sakfrågan, sker detta naturligtvis inom ramen för fördraget.

Anf. 238 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar det ändå som att Sverigedemokraterna står fast vid sin avvikande ståndpunkt. Då har vi en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna som betonar nationell kompetens.

I övrigt finns det stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkterna 16 b och c, som tas i ett sammanhang. Det gäller förordning om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning samt direktiv om digitalisering av rättsligt samarbete. Det är en beslutspunkt.

Anf. 239 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Jag tar upp dagordningspunkterna 16 b och c samtidigt. I december 2021 presenterade kommissionen förslag till förordning och direktiv om digitalisering av rättsligt samarbete. Vi anser att förhandlingarna har gått i rätt riktning. Sverige har fått gehör för många av våra synpunkter. Det är positivt eftersom förslagen har potential att effektivisera det gränsöverskridande informationsutbytet.

Sammanfattningsvis anser vi att Sverige kan välkomna förslagen till allmänna inriktningar och ställa sig bakom dem. I övrigt ber jag att få hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 240 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 17, Direktiv mot uppenbart ogrundade rättsprocesser och rättegångsmissbruk – strategiska

Anf. 241 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Kommissionen presenterade det här förslaget i april 2022. Syftet med förslaget är att motverka användandet av ogrundade rättsprocesser som ett verktyg för att tysta eller skrämja personer från att delta i den offentliga debatten, så kallade munkavleprocesser.

De flesta medlemsstater, inklusive Sverige, har välkomnat den politiska ambitionen med förslaget. En viktig utgångspunkt för regeringen i förhandlingsarbetet är att direktivet ska utformas så att det ger ett adekvat skydd utan att det blir mer långtgående och detaljerat än vad som är nödvändigt. En viktig fråga har varit att förslaget inte ska inverka negativt på vår tryck- och yttrandefrihetsreglering.

Ordförandeskapet har inför RIF-rådet presenterat ett diskussionsunderlag och ställer då frågan till ministrarna om man anser att direktivet bör erbjuda adekvata skyddsregler mot den här typen av rättsprocesser, samtidigt som man säkerställer att rätten till domstolsprövning kan upprätthållas.

Regeringen välkomnar de ansträngningar som har gjorts av ordförandeskapet för att komma framåt i förhandlingarna. Det är naturligtvis centralt att rätten till domstolsprövning upprätthålls i förslagen.

Anf. 242 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt – nej, inriktning. Inriktningen har ett fullständigt stöd.

Vi är på väg att slå svenskt rekord i EU-nämndssammanträde; det är därför det kan slira lite grann på orden!

Med det går vi vidare till dagordningspunkt 18, Övriga frågor – aktuella lagstiftningsförslag, information från ordförandeskapet.

Anf. 243 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Först vill jag säga att det känns fint att få vara en del av detta rekordslagande.

Vad gäller den aktuella frågan är det alltså en informationspunkt. Vi avser att lyssna till informationen.

Anf. 244 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 19 under Icke lagstiftande verksamhet, Kampen mot antisemitism. Detta är en diskussionspunkt. Ansvarigt statsråd är Paulina Brandberg, men justitieministern tar denna punkt.

Anf. 245 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Vid RIF-rådet väntas diskussionen om detta fokusera på EU:s och medlemsstaternas arbete mot antisemitism och bland annat beröra förebyggande arbete, antisemitism online och underrapportering av antisemitiska incidenter.

Det övergripande arbetet på EU-nivå mot antisemitism består av flera delar. Bland annat finns sedan 2015 en EU-samordnare utsedd av kommissionen för att bekämpa antisemitism och främja judiskt liv. Det finns även en strategi på samma tema som kompletterar EU:s handlingsplan mot rasism.

Regeringen välkomnar den diskussion som ska föras på RIF-rådet då arbetet mot antisemitism är en prioriterad fråga. Regeringen avser att i diskussionen lyfta fram vikten av ett systematiskt arbete mot antisemitism med utgångspunkt i EU:s strategi mot antisemitism och för judiskt liv samt i den svenska nationella planen mot rasism liknande former av fientlighet och hatbrott.

Anf. 246 ORDFÖRANDEN:

Det är också en viktig fråga, som vi har sagt när det gäller en hel del av de övriga. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 20, Slutsatser om kampen mot strafflöshet avseende brott begångna i samband med Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Detta är en beslutspunkt.

Anf. 247 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Jag ber att få hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 248 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 21, Slutsatser om att öka kapaciteten i det europeiska rättsliga nätverket mot it-brottslighet, EJCN. Det är en beslutspunkt.

Anf. 249 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Jag ber att få hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 250 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 22, EU:s anslutning till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 251 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Här ska jag be att få vara något lite mer utförlig än på de senaste punkterna.

Bakgrunden är förstås frågans principiella betydelse men också att det är ett sådant långväga – kan man säga – samspel mellan regeringar av olika färger. Jag tror att frågan har varit och vänt på ett eller annat sätt i riksdagen vid 13 tillfällen sedan 2010, dels här i nämnden, dels i konstitutionsutskottet. Man kan därför säga att vi alla har rätt stora aktieposter i frågan.

Sverige har ända sedan medlemsförhandlingarna avseende det svenska EU-medlemskapet – de förhandlingar som drog igång i början på 90-talet – drivit att EU ska ansluta sig till Europakonventionen. En anslutning skulle stärka enskildas ställning i förhållande till EU:s institutioner och organ.

Förhandlingarna om EU:s anslutning till Europakonventionen inleddes 2010 mellan EU och Europarådet. Det är alltså sedan dess frågan har varit inne i olika vändor här i riksdagen. År 2013 nåddes en överenskommelse om ett anslutningsavtal, som dock underkändes av EU-domstolen för att det på en rad punkter enligt domstolens bedömning inte ansågs vara förenligt med unionsrätten. Efter det har kommissionen presenterat tänkbara lösningar på domstolens invändningar, och de har förhandlats sedan 2020 med Europarådet.

Mot den bakgrunden kan man nu konstatera att förhandlingarna mellan EU och Europarådet om ett nytt avtalsutkast har gått framåt – så till den grad att arbetet numera drivs med den uttalade målsättningen att nå en överenskommelse om ett nytt avtalsutkast i vår, alltså under vårt ordförandeskap.

Framsteg har gjorts i totalt tio av de elva frågor som EU-domstolen lyfte fram som problematiska med det tidigare avtalsutkastet. Av alla EU-domstolens invändningar återstår då logiskt sett endast en fråga som ska lösas ut. Det är förvisso ingen enkel fråga, men det handlar i varje fall om EU-domstolens behörighet på området för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, det så kallade Guspområdet.

Den lösning som nu diskuteras är att medlemsstaterna i EU gemensamt ska anta en tolkningsförklaring, som det heter, om hur fördraget ska tolkas på den här punkten. En sådan förklaring skulle då tydliggöra att fördraget redan ger EU-domstolen behörighet att pröva samma frågor som Europadomstolen. Allt fler medlemsstater bedömer att det här är den enda realistiska lösningen på EU-domstolens invändning, alltså en realistisk lösning som inte skulle förutsätta en ändring av fördraget. Den bedömningen delas av regeringen.

Frågan är inne i ett avgörande skede. De flesta medlemsstater ställer sig bakom en tolkningsförklaring, men alla medlemsstater måste vara överens för att den ska kunna antas. Detta är skälet till att frågan om EU:s anslutning till Europakonventionen nu förts upp som en politisk diskussion på RIF-dagordningen.

Från regeringens sida kommer vi att fortsätta att driva på i linje med vad regeringar och riksdagar har pekat ut för att vi ska få till stånd en anslutning så snart som möjligt. Som läget ser ut nu har vi med en tolkningsförklaring, bedömer vi, goda chanser att nå målsättningen om en överenskommelse om ett nytt avtalsutkast till våren, det vill säga under det svenska ordförandeskapet.

Med detta ber jag i övrigt att få hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 252 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det här är ju en riktig långkörare. Jag ser att det har varit information den 30 maj i konstitutionsutskottet, och sedan har det varit uppe i EU-nämnden den 3 juni 2022. Då fanns det stöd för den inriktning som den dåvarande regeringen drev.

En kontrollfråga: Har jag uppfattat det rätt att det liksom är samma inriktning som nu också har föredragits av statsrådet inför den här diskus-

sionen?

Anf. 253 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):
Tack för frågan! Svaret är ja.

Anf. 254 ORDFÖRANDEN:
Man kan väl konstatera att det är en långkörare. Den första överläggningen hölls 2010. Det är ett tag sedan.
Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.
Övriga frågor, dagordningspunkt 23, a–g. Det är informationspunkter.
För tids vinnande tänker jag inte läsa upp dem.

Anf. 255 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):
Punkterna a, b, c, d, e och f är informationspunkter. Regeringen avser att lyssna på informationen.

Vad gäller punkten g och arbetsprogrammet redogjorde jag för detta tämligen utförligt under 13 f, som också underströks från olika håll. Jag har inget ytterligare att tillägga.

Anf. 256 ORDFÖRANDEN:
Med detta tackar jag för informationen, och jag tackar även justitieministern för deltagande i dagens överläggningar.

Anf. 257 ORDFÖRANDEN:

Vi är på den sista punkten när det gäller rättsliga och inrikes frågor. Vi hälsar statssekreterare Johan Berggren och medarbetare välkomna. Skälet till att statsrådet inte är här är att han är på Island för att formellt sett överta ordförandeskapet i Hagasamarbetet. Johan Berggren tar därför Carl-Oskar Bohlins frågor.

Vi går direkt på dagordningspunkt 12, Rådets rekommendation om den kritiska infrastrukturens motståndskraft. Det är ett informationsärende.

Anf. 258 Statssekreterare JOHAN BERGGREN:

Tack för möjligheten att få komma hit!

Den första punkten, rådsrekommendation om kritisk infrastruktur, är en lägesrapport som kommer att presenteras av kommissionen.

Bakgrunden är att efter sabotaget mot Nord Stream presenterade kommissionen den 18 oktober ett förslag till rådsrekommendation om åtgärder för att stärka motståndskraften hos kritisk infrastruktur i EU. Diskussionen om förslaget till rådsrekommendation inleddes i rådsarbetsgruppen för civilskydd den 24 oktober. Förhandlingarna inleddes den 10 november.

Det tjeckiska ordförandeskapet har under november presenterat tre kompromissförslag för rådsarbetsgruppen. Vid mötet den 28 november nåddes enighet kring rådsrekommendationen, och förhandlingen är därmed avslutad. Texten kommer att läggas fram för Coreper den 7 december och för allmänna rådet den 13 december.

Regeringen är positiv till rådsrekommendationen och välkomnar att kritisk infrastruktur lyfts fram som en prioriterad fråga för EU:s krisberedskap. Vi har särskilt betonat den sektorsövergripande ansatsen i rådsrekommendationen, där EU-samarbete har ett viktigt mervärde.

Sverige har understrukt vikten av att rådsrekommendationen ska vara frivillig. Vidare har Sverige i förhandlingen bevakat att medlemsstaternas ansvar för att skydda nationell säkerhet säkerställs. Det måste säkerställas att information inte behöver lämnas ut om det inte är förenligt med nationell säkerhet. Eventuella ökade kostnader som rådsrekommendationen ger upphov till ska finansieras inom befintliga ramar inom EU-budgeten och statsbudgeten.

Anf. 259 MATILDA ERNKRANS (S):

Det här är ju en informationspunkt, och den har vad jag vet varit uppe för information i försvarsutskottet också. Jag vill bara säkerställa mig om att den kommer tillbaka på något sätt när det ska tas beslut. Det lät som om statssekreteraren läste upp en väldigt tydlig ståndpunkt.

Nu är det ju en informationspunkt, och vi i EU-nämnden anmäler inga avvikande ståndpunkter på informationspunkter, om man nu skulle vilja göra det.

Anf. 260 ORDFÖRANDEN:

Man kan väl säga att statssekreteraren nu mjukat upp medvetenheten hos oss så att vi vet var regeringen eventuellt vill ha sin ståndpunkt när den kommer.

Anf. 261 Statssekreterare JOHAN BERGGREN:

Vi var i försvarsutskottet i går. Kanske min kollega Anna skulle kunna förtydliga och säga några fler ord om bakgrunden, eftersom det är en frivillig rekommendation.

Anf. 262 Departementssekreterare ANNA SUNDBERG:

Jag har suttit med i förhandlingarna om den här rådsrekommendationen. Jag uppfattade inte riktigt frågan – hur menade du med riksdagsförankringen?

Anf. 263 MATILDA ERNKRANS (S):

Det var det som var min fråga, för nu har den varit upp för information i försvarsutskottet, och den är uppe till information nu i EU-nämnden.

(Departementssekreterare ANNA SUNDBERG: Precis. Ja.)

Det är ju inte en diskussions- eller beslutspunkt, bara så att vi är medvetna om det. Den lär väl komma tillbaka? Det var min fråga.

Anf. 264 Departementssekreterare ANNA SUNDBERG:

Ja, det är mycket möjligt. Det är ju en frivillig rådsrekommendation, och vi ställer oss ju bakom den. Hur vi sedan tar den vidare i Sverige är ju frivilligt. Så hur processen ser ut vidare här sedan vet jag inte.

Anf. 265 ORDFÖRANDEN:

Ett förtydligande: Om Sverige vill ansluta sig till den blir det en beslutspunkt, och då kommer det tillbaka.

Anf. 266 Departementssekreterare ANNA SUNDBERG:

Okej. Ja. Då förstår jag.

Anf. 267 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi ana oss till, om den kommer tillbaka, vad regeringen eventuellt har för hållning i frågan.

(Statssekreterare JOHAN BERGGREN: Möjligen. Just det.)

Anf. 268 Departementssekreterare ANNA SUNDBERG:

Ja, men i rådsarbetsgruppen har vi ju ställt oss bakom den, den frivilliga.

Anf. 269 ORDFÖRANDEN:

Exakt så. Den är frivillig, men om Sverige ansluter sig frivilligt till den, då kräver det att man kommer tillbaka. Vi tackar för informationen.

Då har vi dagordningspunkterna 13 d och e. Det är övriga frågor, beredskap mot skogsbränder i samband med unionens civilskyddsmekanism och unionens civilskyddsmekanism och hantering av de utmaningar som följer av kriget i Ukraina.

Anf. 270 Statssekreterare JOHAN BERGGREN:

Om vi börjar med frågan om skogsbränder och EU:s beredskap kring det så kommer kommissionen under RIF den 8–9 december att informera om den senaste utvecklingen vad gäller EU:s beredskap för att bekämpa skogsbränder med resurser inom ramen för civilskyddsmekanismen och dess gemensamma responskapacitet, den så kallade rescEU.

Bakgrunden är att efter en sommar av stora och förödande skogsbränder framför allt i södra Europa genomfördes i september 2022 ett informellt ministermöte om vikten av ytterligare förstärkningar av beredskapen för skogsbränder på kort och lång sikt. Civilskyddsmekanismens medlems- och deltagandeländer delar bilden av att klimatförändringarna snabbt påverkar risken för skogsbränder i Europa. Erfarenheterna från torkan och skogsbränderna under sommaren, där befintliga resurser inte räckte till, pekar också på ett behov av ytterligare åtgärder för att stärka beredskapen för brandbekämpning från både luften och marken.

Vid mötet fanns konsensus kring ett antal olika åtgärder som kommissionen och det nuvarande tjeckiska ordförandeskapet nu arbetar vidare med, med målsättningen att stärka skogsbrandsberedskapen redan nästa sommar 2023.

Målsättningen för det svenska ordförandeskapet är att fortsätta att leda rådets deltagande i processen och bidra till ett genomförande av de prioriterade åtgärder som identifierats. Sverige står bakom en fortsatt utveckling av rescEU-kapaciteter för skogsbränder. Det gäller såväl nya resurser som behov av förlängning av resurserna inom rescEU-transition. I sammanhanget är det viktigt att den geografiska balansen samt tillgänglig budget beaktas.

Sverige kan vidare erbjuda två ytterligare så kalla skopande flygplan till förstärkning av rescEU redan under 2023. Dessa flygplan förfogar redan Sverige och MSB över nationellt, men de ingår ännu inte i rescEU och erhåller därav ingen finansiering från kommissionen. Sedan tidigare finns det två svenska skopande flygplan upptagna i rescEU-flottan. Sverige kan också undersöka möjligheten att lägga till större helikoptrar i rescEU-flottan. Sverige har en strategisk placering i norra Europa och kan täcka många medlemsländer på kort tid.

Det medlemsländerna i nuläget vet är att kommissionen ska presentera ett förslag till revidering av civilskyddslagstiftningen mot bakgrund av behov identifierade bland annat för skogsbrandsberedskapen. Detta ska enligt uppgift ske under det första kvartalet 2023.

Sverige har som inkommande ordförandeskap sökt mer information från kommissionen om revideringens omfattning. Om det kommer att handla om en mindre, teknisk revidering av lagstiftning eller mer omfattande förändringar kan kommissionen inte ge något närmare besked om i nuläget.

Punkten e, om Sveriges bidrag till Ukraina via civilskyddsmekanismen: Civilskyddssamarbetet regleras genom ett rådsbeslut om den så

kallade civilskyddsmekanismen varigenom kommissionen genom DG Echo förmedlar resurser, materiel och personal för insatser inom och utanför EU som medlemsstaterna ställer till förfogande.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, är nationell kontaktpunkt för civilskyddsmekanismen i Sverige. Vid inkommande förfrågningar via mekanismen kan myndigheten antingen bidra direkt genom att upphandla materiel eller genom att samordna andra myndigheters och aktörers bidrag för vidare leverans till Ukraina eller omkringliggande länder.

Myndigheten bidrar också med personalresurser till olika operationer inom ramen för civilskyddsmekanismen. Sverige har genom civilskyddsmekanismen bland annat förmedlat transport av läkemedel och sjukvårdsartiklar, energi- och kommunikationsmateriel, brandbekämpningsutrustning och skyddsutrustning till Ukraina.

Sedan starten av kriget har Sverige därtill evakuerat ett femtiotal patienter för behandling här.

MSB förbereder just nu stöd till den ukrainska civilskyddsmyndigheten med ammunitions- och minröjningsutrustning samt CBRN-skyddsutrustning mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära vapen.

Myndigheten arbetar också aktivt med att etablera nödboenden på flera platser i Ukraina inom ramen för rescEU. Hittills har nödboenden för cirka 10 000 personer levererats.

Sverige har därtill varit värd för rescEU:s medicinska lager som aktiverades med anledning av kriget i Ukraina och har också fått förfrågan om att stå värd för rescEU:s shelterlager för nödboende.

I juni i år beslutade riksdagen i ändringsbudget att tilldela MSB extra anslag om 100 miljoner kronor för användning till olika civila insatser till förmån för Ukraina – anslaget 2:4 Krisberedskap under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

I ett inledande skede fick myndigheten disponera 30 miljoner kronor, och i september beslutades att de skulle disponera resterande 70 miljoner kronor under innevarande år. Användningen av anslaget är dock inte begränsat till operationer genom civilskyddsmekanismen.

Anf. 271 ORDFÖRANDEN:

Tack för informationen!

Vi tackar statssekreterare Johan Berggren med medarbetare för deltagande på dagens EU-nämndssammanträde.

§ 11 Transport-, telekommunikations- och energifrågor
Statsrådet Erik Slottner
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport,
telekommunikation och energi den 3 juni 2022
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
transport, telekommunikation och energi den 5–6 december 2022

2022/23:14
2 december

Anf. 272 ORDFÖRANDE:

Vi hälsar statsrådet Erik Slottner välkommen till EU-nämnden. Vi beklagar att vi just nu är en och en halv timme försenade. Men det skyller vi uteslutande på statsrådets övriga ministerkollegor.

Det finns inga energifrågor, utan det kommer att handla om transport och telekommunikation.

Då, statsrådet, undrar jag om det finns någonting att säga med anledning av återrapporten.

Anf. 273 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Nej, det gör det inte.

Anf. 274 ORDFÖRANDE:

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Förordningen om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 275 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Herr ordförande! Syftet med dagordningspunkten är att anta rådets allmänna riktlinje om en AI-förordning inför de trepartssamtal som ska ta vid med Europaparlamentet.

Förordningen syftar till att säkerställa att AI-system som placeras på den inre marknaden är säkra och respekterar mänskliga rättigheter samt att skapa förutsägbarhet för att underlätta för innovation och investering inom artificiell intelligens.

Användning av så kallade regulatoriska sandlådor föreslås i syfte att främja innovation och effektivisera regelefterlevnad för kommande AI-system.

Regeringen välkomnar ordförandeskapets kompromissförslag. Det ligger väl i linje med det som har varit de svenska prioriteringarna under hela förhandlingen, det vill säga en tydlig reglering som kompletterar annan lagstiftning och därmed minimerar ytterligare arbetsbörda för myndigheter och företag.

Ordförandeskapets kompromissförslag säkerställer också att förslaget inte negativt påverkar de nationella myndigheternas möjligheter att bedriva effektiv brottsbekämpning eller arbete med nationell säkerhet.

AI är i dag, som ni vet, ett viktigt verktyg för dessa ändamål. Därför har det varit en viktig fråga för regeringen med detta perspektiv.

Det tjeckiska ordförandeskapet har också prioriterat de innovationsfrämjande delarna i förslaget, vilket också är en annan viktig del. Det har till exempel förtydligats att test- och experimentmiljöerna, de så kallade regulatoriska sandlådorna, som enligt regleringen behöver

etableras ska vara särskilt inriktade just gentemot små och medelstora företag.

Regeringen välkomnar detta och anser att regulatoriska sandlådor kommer att vara viktiga för utvecklingen av tillförlitlig artificiell intelligens. Regeringen avser därför att ställa sig bakom ordförandeskapets förslag till allmän riktlinje.

Anf. 276 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag har en kontrollfråga. Fick trafikutskottet information om detta den 29 november?

Anf. 277 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Svaret är ja.

Anf. 278 MATILDA ERNKRANS (S):

Själva förslaget till regeringens ståndpunkt är nämligen väldigt kortfattat. Det är lite svårt för EU-nämnden att ta ställning till det som statsrådet säger muntligt i så stor omfattning. Men jag uppfattar det som att detta har hanterats i trafikutskottet som en informationspunkt. Det är bra.

Anf. 279 ORDFÖRANDE:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Förordningen om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 vad gäller inrättandet av en ram för europeisk digital identitet. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 280 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Herr ordförande! Syftet med punkten är att anta rådets allmänna riktlinje om förslaget till förordning om en ram för en europeisk digital identitet inför trepartssamtal med Europaparlamentet.

Genom förslaget ska det bli obligatoriskt för varje medlemsstat att erbjuda en e-legitimation och utfärda en europeisk digital identitetsplånbok. Med denna plånbok ska fysiska och juridiska personer på ett säkert sätt kunna begära, erhålla, lagra, välja, kombinera och använda personuppgifter och digitala bevis såväl online som offline. Plånboken ska också ge möjlighet till kvalificerade elektroniska underskrifter.

Regeringen välkomnar ordförandeskapets kompromissförslag. Ordförandeskapets förslag till allmän riktlinje utgör en väl avvägd kompromiss som ska bidra till en väl fungerande inre marknad och att öka användarnas möjligheter till kontroll över sina egna data. Regeringen avser därför att ställa sig bakom förslaget till allmän riktlinje.

Anf. 281 ORDFÖRANDE:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Förordningen om harmoniserade regler för skäligen åtkomst till och användning av data (dataakten). Detta är en informationspunkt.

Anf. 282 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Herr ordförande! Dataakten har behandlats i rådsarbetsgruppen under hösten, och det kan konstateras att vi fortfarande är mitt inne i förhandlingarna om förslaget. Vid rådsmötet väntas ordförandeskapet presentera en lägesrapport om förhandlingarna. Regeringen avser att notera lägesrapporten.

Anf. 283 ORDFÖRANDE:

Tack för informationen!

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Förordningen om övergripande cybersäkerhetskrav för produkter med digitala element och om ändring av förordning (EU) 2019/1020. Detta är en informationspunkt.

Anf. 284 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Herr ordförande! Vid rådsmötet kommer det tjeckiska ordförandeskapet att presentera en lägesrapport om förhandlingarna om detta förslag. Förslaget presenterades den 15 september. Det kan konstateras att förhandlingarna även på detta område är i ett inledande skede. Därför avser regeringen att notera lägesrapporten.

Anf. 285 ORDFÖRANDE:

Tack för informationen!

Vi går vidare till Icke lagstiftande verksamhet och dagordningspunkt 10, Digitala färdigheter för det digitala decenniet. Det är både en informations- och en diskussionspunkt.

Anf. 286 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Herr ordförande! På rådsmötet kommer en riktlinjedebatt att hållas om hur man kan främja att EU:s befolkning har de digitala färdigheter som gör att den digitala omvandlingen av samhället kommer alla till del.

Regeringen anser att det är viktigt med en hög digital kompetens både bland befolkningen och i näringslivet. Den digitala omställningen i samhället behöver vara inkluderande. Ett digitalt utanförskap hos framför allt äldre, personer med funktionsnedsättning och personer som lever i hushåll med lägre inkomster behöver motverkas. Det är viktigt att de digitala klyftorna minskar och att alla ges möjlighet att vara delaktiga i det digitala samhället.

Tillgång till god internetuppkoppling är viktig för likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd i hela unionen.

För att tillgodose kompetensbehovet inom digitalisering är det nödvändigt att säkerställa möjligheterna till livslångt lärande och till omställning.

För att nå framgång i detta arbete framhåller regeringen därför vikten av en fortsatt dialog med arbetsmarknadens parter när det gäller frågor som rör omställning och behovet av utbildning i digitala färdigheter. Samverkan mellan aktörerna i det digitala ekosystemet möjliggör anpassning av kompetensutvecklingen utifrån företagets och individens unika behov.

Anf. 287 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag tycker lite synd om statsrådet som har suttit och väntat på att få komma hit och inte får några frågor. Därför får han nu en fråga.

Jag har inga synpunkter på regeringens ståndpunkt utan bara en fundering när vi pratar om att de digitala klyftorna behöver minska – absolut – och hur vi får med inte minst de äldre och de allra äldsta.

En fråga till statsrådet: Är detta någonting som statsrådet avser att lyfta fram, alltså det faktum att vi har människor i vårt samhälle för vilka det kanske inte handlar om att de behöver gå en utbildning för digital färdighet? Dessa människor kommer inte att klara av att hantera det digitala samhälle som byggs upp. Det gäller inte bara i Sverige utan också i andra medlemsstater. Kommer det att vara något sådant fokus för statsrådet under denna diskussion? Hur hanterar vi de människor som faktiskt står allra längst från det digitala samhället och har minst digital kompetens?

Anf. 288 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Herr ordförande! Jag har ingen fråga om ärendet, utan jag konstaterar att det här finns ett ganska långt förslag till regeringens ståndpunkt. Det är inte bara en mening som det var tidigare. För formens skull vill jag fråga hur det kommer sig att trafikutskottet har fått information och varför det inte har varit överläggning i något ärende.

Anf. 289 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Herr ordförande! Svaret på Matilda Ernkrans fråga är ja. Detta är naturligtvis en del i att minska den digitala klyftan. Det handlar inte bara om geografi och att det ska finnas täckning eller om spetskompetens. Det var därför som jag nämnde just personer med funktionsnedsättning, hushåll med lägre inkomster och äldre. Det är grupper som vi i dag ser har sämre förutsättningar och sämre möjligheter att använda sig av digitala verktyg och digitalisering. Därför är det naturligtvis en viktig fråga.

Sedan är lösningarna inte alltid så lätta att hitta. Men frågan är viktig och att vi har detta fokus.

Jag är fortfarande ganska ny som statsråd, och jag har fortfarande lite kvar att lära om alla dessa procedurer. Men utskottet har inte begärt någon överläggning. Det är svaret på varför det inte har varit en överläggning om just detta utan bara getts information.

Anf. 290 ORDFÖRANDEN:

Utskott kan begära överläggning. I och med att detta var en diskussionspunkt är det inte nödvändigt för regeringen att ha det som en överläggningspunkt. Svaret var därför i allt väsentligt korrekt från Erik Slottner, men jag byggde bara ut det.

Tack för informationen!

I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Övriga frågor. Det är 11 a–g. Jag läser inte upp dem men ger statsrådet möjlighet att ge ytterligare information om dem.

Anf. 291 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Jag avser inte att ge någon ytterligare information, men om det finns frågor gällande dessa punkter kan jag besvara dem.

2022/23:14

2 december

Anf. 292 ORDFÖRANDEN:

Då ställer jag frågan till nämnden om någon har en fråga med anledning av dagordningspunkt 11 a–g. Ingen begär ordet. Därmed tackar nämnden för informationen, och vi tackar även statsrådet med medarbetare för deltagande vid dagens sammanträde.

Anf. 293 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Tack så mycket, och trevlig helg!

Anf. 294 ORDFÖRANDEN:

När den inträder! Vi har några punkter kvar.

§ 12 Transport-, telekommunikations- och energifrågor

Statsrådet Andreas Carlson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 2 juni 2022

Återrapport från informellt ministermöte den 20–21 oktober 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 5–6 december 2022

Anf. 295 ORDFÖRANDEN:

Då har vi kommit till det som har alla möjligheter att bli det allra sista mötet med en minister vid dagens ganska långa EU-nämndssammanträde. Vi hälsar statsrådet Andreas Carlson varmt välkommen.

Detta gäller transportärenden. Finns det något att säga utöver det vi redan känner till gällande återrapporterna från mötet i rådet den 2 juni respektive det informella ministermötet den 20–21 oktober?

Anf. 296 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Nej, jag hänvisar till det utskickade materialet; det finns inget ytterligare att tillägga. Jag är givetvis beredd att svara på frågor gällande dessa tillfällen om det skulle finnas några.

Anf. 297 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, så vi tackar för återrapporten.

Vi går in på dagordningspunkt 3, Översyn av förordningen om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet (TEN-T). Detta är ett beslutsärende.

Anf. 298 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr ordförande! Jag är här i dag för att informera om detta. Som EU-nämnden väl känner till var det ett tillfälle den 25 maj då min företrädare var i EU-nämnden, och det har även getts information i trafikutskottet i veckan. Det skedde en överläggning i trafikutskottet i våras.

Kommissionens förslag till ny förordning för TEN-T presenterades den 15 december 2021, och på rådsmötet förväntas vi besluta om allmän riktlinje. TEN-T är ett viktigt instrument för att underlätta den inre marknaden och utveckla den europeiska transportinfrastrukturen på ett effektivt och hållbart sätt.

Jag är positiv till att det även fortsättningsvis kommer att vara tydligt att det är medlemsstaterna som ansvarar för att ta fram nationella transport- och infrastrukturplaner utifrån nationella mål med prioriteringar och finansieringsmöjligheter samt med utgångspunkten att samtidigt bidra till utvecklingen av TEN-T. Det är samtidigt viktigt att vi underlättar för gränsöverskridande trafik genom att ha gemensamma standarder i infrastrukturen och harmoniserade regelverk.

Regeringen bedömer att Sverige kan godkänna förslaget till allmän riktlinje.

Anf. 299 JACOB RISBERG (MP):

Herr ordförande! Jag skulle vilja anmäla en avvikande ståndpunkt. Vi anser att Sverige inte kan godkänna den allmänna inriktningen.

För att ta vara på det mervärde det transeuropeiska transportnätet kan medföra behöver regelverket vara ambitiöst och ha fungerande verkställighetsmekanismer. Detta gäller inte minst standardiseringen och utbyggnaden av ett transeuropeiskt järnvägsnät, vilket är en grundpelare i arbetet med att minska transportutsläppen i Europa. Den allmänna inriktningen är för svag på dessa områden.

Anf. 300 KADIR KASIRGA (S):

Ordförande! Tack för dragningen, statsrådet!

Jag har en fråga när det gäller själva bakgrundstexten. Det står att förhandlingarna har inneburit vissa sänkningar av dessa standardkrav när det gäller multimodala transporter. Skulle statsrådet kunna utveckla det? Just den informationen har nämligen inte tagits upp i trafikutskottet, och det är dessutom ett nytt trafikutskott, nya statsråd och en ny regering. Jag skulle alltså gärna vilja få lite mer information om just den här formuleringen.

Anf. 301 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Jag noterar den avvikande meningen och ska svara på frågan – jag tackar så mycket för den.

Låt mig börja med att säga att medlemsstaternas ansvar för den nationella infrastrukturplaneringen har varit en viktig fråga. Medlemsstaterna tar fram nationella transportinfrastrukturplaner utifrån nationella mål med ambitionen att samtidigt utveckla TEN-T, och det är en ordning som vi vill ha kvar.

När det kommer till frågan om standardkrav är det naturligt att EU verkar för gemensamma standardkrav för de viktigaste vägarna och järnvägarna i unionen. Samtidigt är det viktigt att dessa standardkrav inte blir orealistiska för ett land som Sverige, som har relativt gles befolkning och väldigt stora avstånd. Det tror jag besvarar den fråga som ställdes av ledamoten; detta har varit en viktig del i förhandlingarna för Sveriges del. Med det gör regeringen bedömningen att vi kan ställa oss bakom förslaget till allmän riktlinje.

Anf. 302 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag vill bara påpeka att det var information i trafikutskottet. Det är ju bra, men jag vill påpeka att detta gäller ett beslut. Det är klart att utskotten kan begära överläggning – så är det ju – men regeringen har också ett ansvar att säkerställa att man har stöd för sin linje. Jag tycker ändå att det verkar framkomma information här som i alla fall inte jag har haft möjlighet att stämma av och som inte ens har varit uppe i trafikutskottet.

Detta är en mycket kort ståndpunkt där det bara sägs att man ska godkänna en allmän riktlinje utan att vi har någon som helst text om vad det är vi godkänner. Jag tycker att man kan fundera på hur man gör detta inför framtiden, men vi avstår från att anmäla avvikande ståndpunkt här och nu då vi inte har möjlighet att ta ställning. Det är bara en vädjan inför framtiden.

Anf. 303 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Jag vill upplysa EU-nämnden om att den information som jag har givit här är samma information som den jag gav i trafikutskottet och som har varit tillgänglig i trafikutskottet. Regeringen bedömer också att den går i linje med den redan överlagda ståndpunkten. Detta är någonting som har varit viktigt för Sverige utifrån vår geografi. Vi är ett glesbefolkat land med långa avstånd, och det är viktigt att ha den aspekten med sig när det kommer till frågan om standardkrav.

Jag tar gärna en dialog med samtliga partier, och jag kommer även att vara i trafikutskottet snart igen – före jul – för att fortsätta dialogen kring just EU-ärendena inför det svenska ordförandeskapet. Vi ska definitivt hitta så goda samarbetsformer som möjligt; det välkomnar jag.

Anf. 304 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet då man tycker att den allmänna hållningen är för svag och vill ha en mer ambitiös inriktning. I övrigt kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går över till dagordningspunkt 4, Slutsatser om den pågående utvecklingen av transporter på inre vattenvägar (Naiades III). Detta är en beslutspunkt.

Anf. 305 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr ordförande! Vid mötet kommer ordförandeskapet att föreslå att rådet godkänner slutsatser om inlandssjöfarten. Slutsatserna innehåller inga skarpa förslag men pekar på flera områden där inlandssjöfartens förutsättningar behöver utvecklas. Det gäller till exempel flaskhalsar i infrastrukturen och rekrytering av arbetskraft.

Regeringen föreslår att Sverige stöder ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser.

Anf. 306 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går in på dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Under 5 a, Aktuella lagstiftningsförslag har vi punkterna i–vii, och vi tar dem samlat. Finns det någon information när det gäller just dessa punkter?

Anf. 307 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr ordförande! Det är många övriga punkter på rådsmötets dagordning, och de flesta av dem rör information från ordförandeskapet om pågående trepartsförhandlingar med Europaparlamentet. Det gäller bland annat de tre transportfilerna som är aktuella inom Fit for 55-paketet och ITS-direktivet, där ordförandeskapet kommer att ge en lägesbild.

Det kommer även några övriga punkter där bland annat kommissionen ger en lägesuppdatering om genomförandet av solidaritetskorridorerna. Det kommer väl egentligen på nästa del, herr ordförande, men det finns ju även en övrig punkt där jag ska informera om det svenska ordförandeskapets övergripande inriktning på transportområdet. Jag ber om ursäkt för att jag kanske genade i kurvan när jag tog den nu!

Jag finns tillgänglig för att svara på frågor, men jag tänkte inte gå in i detalj på alla övriga frågor om det inte finns önskemål om det.

2022/23:14
2 december

Anf. 308 ORDFÖRANDEN:

Statsrådet genade lite grann i kurvan genom att även ta upp punkterna b, c och d. Med det är ordet fritt med anledning av punkterna a, b, c och d. Ingen begär ordet.

Då tackar nämnden för informationen, och därmed tackar vi också statsrådet med medarbetare för deltagande i dagens sammanträde. Trevlig helg!

Anf. 309 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Tack så mycket, och detsamma!

Innehållsförteckning

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	3
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 8 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	3
Anf. 9 Departementsrådet ANNA WIDENFALK.....	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 11 MATILDA ERNKRANS (S).....	4
Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	4
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 14 MATILDA ERNKRANS (S).....	5
Anf. 15 JAN ERICSON (M).....	5
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 17 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	5
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	6
Anf. 20 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA.....	6
Anf. 21 MATILDA ERNKRANS (S).....	6
Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	7
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 24 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	7
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 26 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	8
Anf. 27 MATILDA ERNKRANS (S).....	8
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 29 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	9
Anf. 30 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA.....	9
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 32 MATILDA ERNKRANS (S).....	10
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 34 MARTIN KINNUNEN (SD).....	10
Anf. 35 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	10
Anf. 36 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 37 MATILDA ERNKRANS (S).....	10
Anf. 38 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	11
Anf. 39 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	11
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 41 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	12

Anf. 42 ORDFÖRANDEN.....	12	2022/23:14
Anf. 43 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	12	2 december
Anf. 44 CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	13	
Anf. 45 MATILDA ERNKRANS (S).....	14	
Anf. 46 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	14	
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	14	
Anf. 48 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	15	
Anf. 49 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA.....	15	
Anf. 50 CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	16	
Anf. 51 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA.....	16	
Anf. 52 CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	16	
Anf. 53 ORDFÖRANDEN.....	16	
Anf. 54 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA.....	16	
Anf. 55 ORDFÖRANDEN.....	16	
Anf. 56 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	16	
Anf. 57 JACOB RISBERG (MP).....	17	
Anf. 58 ORDFÖRANDEN.....	17	
Anf. 59 JACOB RISBERG (MP).....	17	
Anf. 60 ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 61 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	18	
Anf. 62 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	18	
Anf. 63 JACOB RISBERG (MP).....	18	
Anf. 64 MATHIAS TEGNÉR (S).....	19	
Anf. 65 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	19	
Anf. 66 ORDFÖRANDEN.....	19	
Anf. 67 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	19	
Anf. 68 ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 69 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	20	
Anf. 70 ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 71 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	20	
Anf. 72 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	21	
Anf. 73 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	21	
Anf. 74 ORDFÖRANDEN.....	22	
Anf. 75 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	22	
Anf. 76 ORDFÖRANDEN.....	22	
Anf. 77 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	22	
Anf. 78 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	23	
Anf. 79 YUSUF AYDIN (KD).....	23	
Anf. 80 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	23	

Anf. 81 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 82 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	24
Anf. 83 ORDFÖRANDEN.....	24
§ 2 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor.....	25
Anf. 84 ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 85 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	25
Anf. 86 ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 87 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	25
Anf. 88 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 89 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	26
Anf. 90 ORDFÖRANDEN.....	27
Anf. 91 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	27
Anf. 92 MATILDA ERNKRANS (S).....	28
Anf. 93 ORDFÖRANDEN.....	28
Anf. 94 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	28
Anf. 95 ORDFÖRANDEN.....	28
§ 3 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor.....	29
Anf. 96 ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 97 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	29
Anf. 98 MATILDA ERNKRANS (S).....	30
Anf. 99 ORDFÖRANDEN.....	30
Anf. 100 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	30
Anf. 101 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 102 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	31
Anf. 103 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 104 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	32
Anf. 105 ORDFÖRANDEN.....	32
§ 4 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor.....	33
Anf. 106 VICE ORDFÖRANDEN	33
Anf. 107 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	33
Anf. 108 VICE ORDFÖRANDEN	33
Anf. 109 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	33
Anf. 110 VICE ORDFÖRANDEN	34
Anf. 111 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	34
Anf. 112 VICE ORDFÖRANDEN	34
Anf. 113 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	34
Anf. 114 VICE ORDFÖRANDEN	35

Anf. 115 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	35
Anf. 116 VICE ORDFÖRANDEN	35
Anf. 117 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	35
Anf. 118 VICE ORDFÖRANDEN	36
Anf. 119 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	36
Anf. 120 VICE ORDFÖRANDEN	36
Anf. 121 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	37
Anf. 122 VICE ORDFÖRANDEN	37
Anf. 123 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	37
§ 5 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor	38
Anf. 124 ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 125 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L).....	38
Anf. 126 MATILDA ERNKRANS (S).....	39
Anf. 127 SERKAN KÖSE (S).....	40
Anf. 128 ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD).....	41
Anf. 129 MALIN BJÖRK (C).....	41
Anf. 130 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	42
Anf. 131 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L).....	42
Anf. 132 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON	43
Anf. 133 ORDFÖRANDEN.....	43
Ajournering	43
Återupptaget samråd.....	43
Anf. 134 ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 135 MATILDA ERNKRANS (S).....	43
Anf. 136 ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 137 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L).....	44
Anf. 138 SERKAN KÖSE (S).....	44
Anf. 139 ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 140 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L).....	44
Anf. 141 SERKAN KÖSE (S).....	45
Anf. 142 ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 143 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L).....	45
Anf. 144 ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 145 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L).....	45
Anf. 146 ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 147 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L).....	46
§ 6 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor	47
Anf. 148 ORDFÖRANDEN.....	47
Anf. 149 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	47
Anf. 150 LINDA LINDBERG (SD)	48

Anf. 151 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	48
Anf. 152 LINDA LINDBERG (SD)	48
Anf. 153 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	48
Anf. 154 ORDFÖRANDEN.....	48
Anf. 155 Kanslirådet KRISTIN IVARSSON LANTZ.....	48
Anf. 156 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	48
Anf. 157 ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 158 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	49
Anf. 159 ORDFÖRANDEN.....	49
§ 7 Syssetningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor.....	50
Anf. 160 ORDFÖRANDEN.....	50
Anf. 161 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	50
Anf. 162 ORDFÖRANDEN.....	51
Anf. 163 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	51
Anf. 164 ORDFÖRANDEN.....	52
Anf. 165 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	52
Anf. 166 ORDFÖRANDEN.....	53
Anf. 167 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	53
Anf. 168 ORDFÖRANDEN.....	53
Anf. 169 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	53
§ 8 Rättsliga och inrikes frågor	54
Anf. 170 ORDFÖRANDEN.....	54
Anf. 171 Statssekreterare ANDERS HALL	54
Anf. 172 ORDFÖRANDEN.....	55
Anf. 173 Statssekreterare ANDERS HALL	55
Anf. 174 JACOB RISBERG (MP)	55
Anf. 175 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	55
Anf. 176 ORDFÖRANDEN.....	56
Anf. 177 Statssekreterare ANDERS HALL	56
Anf. 178 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	56
Anf. 179 Statssekreterare ANDERS HALL	57
Anf. 180 ÅSA ERIKSSON (S)	57
Anf. 181 Statssekreterare ANDERS HALL	57
Anf. 182 ORDFÖRANDEN.....	57
Anf. 183 Statssekreterare ANDERS HALL	57
Anf. 184 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	58
Anf. 185 JACOB RISBERG (MP)	58
Anf. 186 YUSUF AYDIN (KD)	59
Anf. 187 Statssekreterare ANDERS HALL	59
Anf. 188 ORDFÖRANDEN.....	59
Anf. 189 Statssekreterare ANDERS HALL	60
Anf. 190 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	60
Anf. 191 MALIN BJÖRK (C).....	60
Anf. 192 JACOB RISBERG (MP).....	61
Anf. 193 ORDFÖRANDEN.....	61

Anf. 194	Statssekreterare ANDERS HALL	61
Anf. 195	ORDFÖRANDEN	61
Anf. 196	Statssekreterare ANDERS HALL	61
Anf. 197	MATILDA ERNKRANS (S)	61
Anf. 198	ORDFÖRANDEN	62
§ 9	Rättsliga och inrikes frågor	63
Anf. 199	ORDFÖRANDEN	63
Anf. 200	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	63
Anf. 201	ORDFÖRANDEN	63
Anf. 202	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	63
Anf. 203	MATTIAS VEPSÅ (S)	64
Anf. 204	ADAM MARTTINEN (SD)	65
Anf. 205	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	66
Anf. 206	ORDFÖRANDEN	66
Anf. 207	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	66
Anf. 208	ORDFÖRANDEN	68
Anf. 209	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	68
Anf. 210	ORDFÖRANDEN	69
Anf. 211	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	69
Anf. 212	MATILDA ERNKRANS (S)	69
Anf. 213	ORDFÖRANDEN	69
Anf. 214	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	69
Anf. 215	ORDFÖRANDEN	69
Anf. 216	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	69
Anf. 217	ORDFÖRANDEN	70
Anf. 218	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	70
Anf. 219	ORDFÖRANDEN	70
Anf. 220	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	70
Anf. 221	ORDFÖRANDEN	70
Anf. 222	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	71
Anf. 223	ORDFÖRANDEN	71
Anf. 224	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	71
Anf. 225	ORDFÖRANDEN	72
Anf. 226	MATILDA ERNKRANS (S)	72
Anf. 227	ORDFÖRANDEN	72
Anf. 228	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	72
Anf. 229	ORDFÖRANDEN	73
Anf. 230	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	73
Anf. 231	ORDFÖRANDEN	73
Anf. 232	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	73
Anf. 233	ADAM MARTTINEN (SD)	74
Anf. 234	ORDFÖRANDEN	74
Anf. 235	ADAM MARTTINEN (SD)	74
Anf. 236	ORDFÖRANDEN	74
Anf. 237	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	75
Anf. 238	ORDFÖRANDEN	75
Anf. 239	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	75
Anf. 240	ORDFÖRANDEN	75
Anf. 241	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	75
Anf. 242	ORDFÖRANDEN	76
Anf. 243	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	76

Anf. 244	ORDFÖRANDEN.....	76
Anf. 245	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	76
Anf. 246	ORDFÖRANDEN.....	77
Anf. 247	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	77
Anf. 248	ORDFÖRANDEN.....	77
Anf. 249	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	77
Anf. 250	ORDFÖRANDEN.....	77
Anf. 251	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	77
Anf. 252	MATILDA ERNKRANS (S).....	78
Anf. 253	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	78
Anf. 254	ORDFÖRANDEN.....	78
Anf. 255	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	79
Anf. 256	ORDFÖRANDEN.....	79
§ 10	Rättsliga och inrikes frågor	80
Anf. 257	ORDFÖRANDEN.....	80
Anf. 258	Statssekreterare JOHAN BERGGREN	80
Anf. 259	MATILDA ERNKRANS (S).....	80
Anf. 260	ORDFÖRANDEN.....	81
Anf. 261	Statssekreterare JOHAN BERGGREN	81
Anf. 262	Departementssekreterare ANNA SUNDBERG	81
Anf. 263	MATILDA ERNKRANS (S).....	81
Anf. 264	Departementssekreterare ANNA SUNDBERG	81
Anf. 265	ORDFÖRANDEN.....	81
Anf. 266	Departementssekreterare ANNA SUNDBERG	81
Anf. 267	ORDFÖRANDEN.....	81
Anf. 268	Departementssekreterare ANNA SUNDBERG	81
Anf. 269	ORDFÖRANDEN.....	81
Anf. 270	Statssekreterare JOHAN BERGGREN	82
Anf. 271	ORDFÖRANDEN.....	83
§ 11	Transport-, telekommunikations- och energifrågor.....	84
Anf. 272	ORDFÖRANDEN.....	84
Anf. 273	Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD).....	84
Anf. 274	ORDFÖRANDEN.....	84
Anf. 275	Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD).....	84
Anf. 276	MATILDA ERNKRANS (S).....	85
Anf. 277	Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD).....	85
Anf. 278	MATILDA ERNKRANS (S).....	85
Anf. 279	ORDFÖRANDEN.....	85
Anf. 280	Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD).....	85
Anf. 281	ORDFÖRANDEN.....	85
Anf. 282	Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD).....	85
Anf. 283	ORDFÖRANDEN.....	86
Anf. 284	Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD).....	86
Anf. 285	ORDFÖRANDEN.....	86
Anf. 286	Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD).....	86
Anf. 287	MATILDA ERNKRANS (S).....	86
Anf. 288	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	87
Anf. 289	Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD).....	87
Anf. 290	ORDFÖRANDEN.....	87
Anf. 291	Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD).....	87
Anf. 292	ORDFÖRANDEN.....	87

Anf. 293 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD).....	88	2022/23:14
Anf. 294 ORDFÖRANDEN.....	88	2 december
§ 12 Transport-, telekommunikations- och energifrågor.....	89	
Anf. 295 ORDFÖRANDEN.....	89	
Anf. 296 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	89	
Anf. 297 ORDFÖRANDEN.....	89	
Anf. 298 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	89	
Anf. 299 JACOB RISBERG (MP).....	89	
Anf. 300 KADIR KASIRGA (S).....	90	
Anf. 301 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	90	
Anf. 302 MATILDA ERNKRANS (S).....	90	
Anf. 303 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	90	
Anf. 304 ORDFÖRANDEN.....	91	
Anf. 305 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	91	
Anf. 306 ORDFÖRANDEN.....	91	
Anf. 307 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	91	
Anf. 308 ORDFÖRANDEN.....	92	
Anf. 309 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	92	